

NEM SZÉGYENLEM A KRISZTUS EVANGÉLIUMÁT!

Református gyülekezeti igehirdetések az
esztendő minden vasárnapjára.

A Magyarországi Református Egyház Zsinata
Elnöksége által meghirdetett pályázatra
készített pályamunka.

1974.

Tartalomjegyzék.

I. Vasárnapról vasárnapra.

1. Az ünnepes félév vasárnapjai.

1. Advent első vasárnapja: Ökumenikus és békeszolgalat vasárnapja.
Krisztus a mi békességünk. Mikeás 5,5/a..... 1
2. Advent második vasárnapja:
Vígasztaljátok népemet! Ésaías 40,1-2..... 6
3. Advent harmadik vasárnapja:
Az Úr az én pásztorom! Zsoltár 23,1-4..... 11
4. Advent negyedik vasárnapja:
A zörgető Jézus. Apoc. 3,20..... 15
5. Esztendő utolsó vasárnapja:
Áldjad én lelkem az Urat! Zsoltár 103,1-5..... 20
6. Esztendő első vasárnapja:
A gyümölcsöt kereső Isten. Lukács 13,6-9..... 26
7. Vízkereszt utáni első vasárnap:
Szükség néktek újonnan születettek! János 3,7..... 30
8. Vízkereszt utáni második vasárnap:
Pedagógusunk a törvény. Galata 3,24..... 34
9. Vízkereszt utáni harmadik vasárnap:
Pedagógusunk a kegyelem. Titus 2,11-14..... 38
10. Vízkereszt utáni negyedik vasárnap:
A tiszta istentisztelet. Jakab 1,27..... 42
11. Vízkereszt utáni ötödik vasárnap:
Az eredményes munka titka. 1 Thessz.2,1..... 47
12. Vízkereszt utáni utolsó vasárnap: A szeretetszolgalat vasárnapja:
Kegyelem és buzgóság. 2 Korinthus 8,8..... 51
13. Hetvened vasárnapja:
Eljött az óra. János 12,20-26..... 55
14. Hatvanad vasárnapja:
Atyám, bocsáss meg nekik! Lukács 23,34..... 59
15. Ötvened vasárnapja:
Ma velem leszel a paradicsomban. Lukács 23,43..... 63
16. Bőjt első vasárnapja: Bibliavasárnap:
Íme! János 19,26-27..... 68
17. Bőjt második vasárnapja:
Éli, Éli, lama sabaktáni! Máté 27,46..... 72

18. Bőjt harmadik vasárnapja:
Szomjúhozom! János 19,28..... 76
19. Bőjt negyedik vasárnapja:
Elvégeztetett. János 19,30..... 80
20. Bőjt ötödik vasárnapja: Nyugalmazott lelkészek, lel-
készözegek és árvák vasárnapja.
A hetedik szó. Lukács 23,46..... 84
21. Virágvasárnap:
Sír az Isten. Lukács 19,41-44..... 88
22. Húsvét vasárnapja:
Jézus feltámadásának hármass bizonyossága. Máté 28,6+7. 92
23. Quasimodo geniti: A konfirmáció vasárnapja.
Emlékezem és emlékeztetek. 2 Timótheus 1,4-6..... 96
24. Misericordias Domini: A lelkésztoábbképzés vasár-
napja.
Járj mindennek szorgalmasan a végére! Lukács 1,1-4..100
25. Jubilate:
Örüljete az Úrban mindenkor! Filippi 4,4.....105
26. Kantate:
Kelj fel, aki alszol! Efezus 5,14.....109
27. Rogate:
Az imádságról, mint a hit legfőbb gyakorlásáról. Ró-
ma 8,26.....113
28. Exaudi:
Az élő Isten templomai. 2 Korinthus 6,16/b,7,1.....117
29. Pünkösöd vasárnapja:
Az első pünkösdi prédikáció. Acta 2,36.....121
30. Szentháromság vasárnapja:
A keresztyén gyülekezet első imádsága. Acta 4,23-31.125

2. Az ünneptelen félév vasárnapjai.

31. Szentháromság utáni első vasárnap:
Misszió és tanfegyelem. Acta 15,11.....130
32. Szentháromság utáni második vasárnap:
Bilincsek közt is szabadon. Acta 26,18.....134
33. Szentháromság utáni harmadik vasárnap:
A kisebbik fiú. Lukács 15,11-20.....138
34. Szentháromság utáni negyedik vasárnap:
A nagyobbik fiú. Lukács 15,25-32.....144
35. Szentháromság utáni ötödik vasárnap:
Az atya. Lukács 15,20-24.28.31-32.....148
36. Szentháromság utáni hatodik vasárnap:
Szólt nekünk Fia által. Zsidók 1,1-4.....153

37. Szentháromság utáni hetedik vasárnap:
Az elsodortatás veszélye. Zsidók 2,1-4..... 158
38. Szentháromság utáni nyolcadik vasárnap:
Vigyázzatok atyámfiai! Zsidók 3,12-24..... 162
39. Szentháromság utáni kilencedik vasárnap:
Törekedjünk érettkorúságra! Zsidók 6,1/b..... 166
40. Szentháromság utáni tizedik vasárnap:
Megáll az Istennek Igéje! 2 Timótheus 2,19..... 170
41. Szentháromság utáni tizenegyedik vasárnap:
Megmarad a hit. 1 Korinthus 13,13..... 174
42. Szentháromság utáni tizenkettedik vasárnap:
Megmarad a remény. 1 Korinthus 13,13..... 179
43. Szentháromság utáni tizenharmadik vasárnap: Segélye-
zések vasárnapja:
Legnagyobb a szeretet. 1 Korinthus 13,13..... 184
44. Szentháromság utáni tizennegyedik vasárnap:
Személyes hitvallástétel. Galata 2,19-20..... 188
45. Szentháromság utáni tizenötödik vasárnap:
"Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát!" Róma 1,16-
17..... 193
46. Szentháromság utáni tizenhatodik vasárnap:
Nyomorúságokon át az Isten szerelméig. Róma 5,3-5... 198
47. Szentháromság utáni tizenhetedik vasárnap:
Túláradó lett a kegyelem. Róma 5,12.20-21..... 202
48. Szentháromság utáni tizennyolcadik vasárnap:
Eleve ismert, eleve el is rendelt. Róma 8,28-30..... 205
49. Szentháromság utáni tizenkilencedik vasárnap: Jubi -
leumi alap vasárnapja.
Az Isten jó, kedves és tökéletes akarata. Róma 12,1-
2..... 209
50. Szentháromság utáni huszadik vasárnap:
Ne magunknak kedveskedjünk! Róma 15,1-3..... 214
51. Egyházi esztendő utolsó előtti vasárnapja:
"Micsoda köszöntés ez?" Róma 16,16/b..... 219
52. Örökélet vasárnapja:
Élő Jézus - élő reménység. 1 Péter 1,3..... 223
- II. Sákramentumos istentiszteletek.**
-
53. Keresztelés:
Ő előbb szeretett minket. 1 János 4,19..... 227

54. Úrvacsoraosztás: "Kik járulhatnak az Ur asztalához?".....	229
--	-----

III. Szimbolikus istentiszteletek.

55. Házasságkötés megáldása: "Amit az Isten egybeszerkesztett".....	233
--	-----

56. Temetés: "Elnyeletett a halál diadalra".....	237
---	-----

Textuárium.....	240
-----------------	-----

Forrásmunkák.....	242
-------------------	-----

1. Advent első v.: Ökumenikus és békeszolgálat vasárnapja.KRISZTUS A MI BÉKESSÉGÜNK.

Mikeás 5,5/A
 Mikeás 5,1 - 6

Az új egyházi esztendő első istentiszteletén szeretettel (szeretettel) köszöntelek Benneteket a mi Urunk Jézus Krisztus nevében. Szívből kívánom, hogy Isten Lelke tegye áldottá mindnyájunk számára az adventi heteket, és az egész egyházi esztendőt. Tudjunk előbbre jutni "az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata" /Rm.12,2/ megismerésében és az annak való engedelmisségben.

Mikeás próféta bizonyágtétele szólalt meg közöttünk. Hadd mondjak valamit magáról Mikeásról. A Krisztus előtti 8. század második felében működött, Moreset-Gátból származott. Egyszerű földműves ember volt, akinek azonban élő összeköttetése volt az élő Istennel. Nevében is hatalmas bizonyágtételt hordoz az ő Istenéről: "Ki olyan, mint Jahveh?", azaz "Ki olyan mint az én Istenem?"

Megértitek, ha közben azért könyörögtem, hogy adjon Isten a mi földműves férfaink között is ilyen Mikeásokat, akik bátran vallják: "Ki olyan, mint az én Istenem?"

Mikeás próféciája már az első karácsony alkalmával "megszólalt". Amikor jöttek a keleti bölcsek és megkérdezték: "Hol kell a Krisztusnak megszületni?" - az írástudók Mikeás próféciájára mutathak rá. Erre mutat rá most előttünk Isten Lelke, amikor az első adventi prédikáció alapígéjévé teszi a mikeási bizonyágtételt: "Ő a mi békeségünk." Ő, a Betlehemből származó, az Örökkévalóságból érkező, a hatalommal legeltető, az Izráelen uralkodó, a megígért Szabadító, Jézus Krisztus. Te-

hát az Újszövetségi Anyaszentegyház így vallja: Jézus Krisztus a mi békességünk.

Hogyan lett ő békességgé?

Tetszett Istennek, hogy Őbenne békéltesse meg magával a világot. Erről egybehangzó bizonyágtételt tesznek a próféták és az apostolok. Ésaías ezt mondja: "És ő megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van és az ő sebeivel gyógyulánk meg."/53,5/ Pál apostol pedig így tanít: "Mert Ő a mi békességünk, aki a két nemzetséget eggyé tette, és lerontotta a közbevetett választófalat, az ellenségeskedést az ő testében... hogy megbékéltesse az Istennel mind a kettőt egy testben a keresztfán által, megölvén ezen az ellenségeskedést."/Ef.2,14.16/

Úgy és akkor lesz számunkra békességgé Jézus Krisztus, ha ezt az ő ellenségeskedést megölvő kereszttáldozatát elfogadjuk, hit által magunkra érvényesnek tekintjük. A református keresztény hittan szerint a békesség a megigazulás gyümölcse: "Megigazulván azért hit által, békességünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által."/Rm.5,1/ Kálvin a békességet a hit által való megigazulás "páratlan gyümölcs"-ének nevezi. Azt tanítja hogy nincs meg ez a békessége sem a farizeusnak, ki a cselekedetekben való hazug bizakodástól duzzadozik, sem az elkábult bűnösnek, aki vétkei édességétől megrészegülten semmi nyugtalanságot sem érez magában.

Tehát hit által lesz ő békességünké. De engedjétek meg nekem, hogy a hitről is idézzem, amit néhány sorral lejjebb mond: "...nem annak van olyan hite, hogy a hívők közé számítható, akit hirtelen felbuzdulás indít a hívésre, hanem annak, aki állandóan s /hogy úgy mondjam/ jól megvetett lábbal kitart az Istentől neki rendelt őrhelyen, úgyhogy mindenkor Krisztus

hoz ragaszkodik."

A mi békességünk.

Már szólottam arról, hogy hit által lesz Krisztus a mi békességünk. Most szeretném megszólaltatni azt az örömet, hogy a mi békességünk Ő. Az az én szívemnek is nagy erőssége és reménysége, hogy én is beletartozom azoknak közösségébe, akik boldogan vallják: Krisztus a mi békességünk. Ugye Testvér, a te életednek is ez a világossága és vigasztalása?

Amikor ma reggel elindultam volna az istentiszteleti szolgálatokra, csendességemben arra indított Isten Lelke, hogy ne menjek el addig, amíg az alapigét el nem mondom 69 éves, két bottal is nehezen járó, állandóan nagy fájdalmakat hordozó, gyógyíthatatlan beteg anyámnak. Odaálltam az ágya elé és így szóltam: Édesanyám, ma négy faluban prédikálok arról, hogy Krisztus a mi békességünk! Tudod, hogy az én életemnek is Ő a békessége. Advent első vasárnapján szeretném Neked is újra elmondani, hogy a te életednek is csak Ő adta békességet!

Most ugyanígy szeretnék odaállni mellétek és nagyon személyesen hirdetni, csak Neked hirdetni az evangéliumot: Krisztus a te békességed. A te békességed büntetése is Ő rajta van és te is csak az Ő sebeivel gyógyulhatsz meg.

Feladatunk a békességszerzés.

Jól tudom, nem híven hirdetném számotokra "az Istennek teljes akaratát"/Act. 20, 27/, ha most itt ément mondanék. Ugyanis a békesség nemcsak ajándék számunkra, hanem feladat, elkötelezés is. A békesség ugyanis, amit Jézus Krisztus hozott, az Újszövetség szerint, ahogyan találóan mondta valaki "nemcsak a kebel eseménye."

Tetszett Istennek reánk bízni a békéltetés szolgálatát. S ez olyan sokszínű, egész lényünket igénybevevő szolgálat, a-

aminek részletezésébe egy prédikáció végén nem lenne helyes dolog belekezdeni. Csak azt szeretném újra meghirdetni közöttünk, hogy Krisztus békessége "nem azért adatott nekünk, hogy magunk élvezzük, hanem hogy szétosszuk másoknak. Tartozunk ezzel a világnak. Aki helyesen valósítja meg az Úrnak azt a végrendeletét, amelyet búcsúzásakor az övéinek ad, az tudja, hogy a béke világosságává és savává kell válnia a népek között. Hogyan is mondja Pál az efézusbelieknek? "És felsaruzván lábaitokat a békesség evangéliumának készségével." És hogyan mondja Ésaías? "Mily szépek a hegyeken az örömondónak lábai, aki békességet hirdet, jót mond, szabadulást hirdet, aki ezt mondja Sionnak: Uralkodik a te Istened!" És hogyan mondja maga az Úr? "Boldogok a békességre igyekezők, mert ők Isten fiainak mondatnak." /Iíthi/

Ma, magyarországi református gyülekezeteinkben mindenütt megemlékeznek az egyház békeszolgálatáról, és adományainkkal is ezt a szolgálatot segítjük. Krisztus, a mi békessünk újítsion meg bennünket is ebben a szolgálatban. Ámen.

Néhány megjegyzés:

Mikeás a 8. század második felében működött. Könyve három főrészből áll. Mindegyik rész "Halljátok" szóval, dorgáló beszédekkel kezdődik s ígéretekkel végződik. 1,1 - 3,8 ; 3,9 - 5,15 ; 6,1 - 7,20. Az UT gyakran idéz Mikeásból. 4,7:Ik.1,32. 33 - 5,1:Jn.7,42 - 5,3:Mt.2,6 - 7,6: Mt.10,21.35.36. Mk.13,12 Ik.12,53 - 7,20: Ik.1,55. - Az alapíget is idézi az UT szöszereint:autos gar estin hé eiréné hémón. Ef.2,14 - Az Ef.2,11-18 Isten és ember, pogányok és zsidók között, a Gal.3,28 pedig a faji, társadalmi-, és nemi kérdésben hozott békességet tárja elénk.

A "békesség" héber-arám kifejezése /sálom/ olyan állapotot

jelöl, amelyben az ember sértetlenül, háborítatlanul él, nincs ellenséges támadásnak kitéve. Másrészről a szó ezt is jelenti: jó egyetértés, összeköttetés; baráttal, szomszédal, szövetségessel. Még ma is használatos keleten ez a köszöntés: "Béke veled!"

A béke, amelyről a keleti ember beszél, nem csupán hangulat, nem valami, ami csak, vagy főleg az ember belsejében fordul elő. Békességet kívánni, azt jelenti: kívánni a másiknak, hogy az ellenség ne támadjon reá, vagy ha rátámadna is, rejtve legyen előle. Békességet kívánni, azt jelenti: kívánni a másiknak, hogy élete számára megtartatást, védelmet, segítséget, meggazdagodást jelentsen a szomszéd, vagy valaki más. A béke tehát olyan valami, amiben először kívülről lesz része az embernek és azután belülről. Az UT is így, egészen reálisan beszél a békéről.

A béke olyan állapotot jelent, amelyben az ellenséges /démoni, vagy démonian uralt emberi/ hatalmak nem támadják, vagy ellenük úgy fel van fegyverezve és előlük elrejtve, hogy azok neki semmit nem érthetnek. Békességben lenni azt jelenti: a Mindenható az oltalmazóm, szövetségese, közvetlen viszonyban, élő összeköttetésben, a legközelebbi barátságban élek Vele. Ezt a békességet Isten hozta létre. Ef.2,14. Krisztus a mi békességünk. Magától értetődik, hogy ennek az ember belső életében megszámlálhatatlan következménye van, de a béke az UT szerint nemcsak a "kebel eseménye." /Ralf Luther/

2. Advent második vasárnapja.VÍGASZTALJÁTOK NÉPEMET !

Ésaiás 40,1 - 2
 Ésaiás 40,1 -11

Lehetnek közöttünk, akik úgy gondolják, hogy igen időszertlen alapíget választottam e mai alkalomra. Magam is szembenéztem a kérdéssel: szükséges ma vigasztalni Isten népét? Elöljáróban elmondom, hogy mire jutottam. Szükséges a vigasztalás, mert van bűn. Mennyit szenved az ember a maga és mások bűne miatt; mert a szeretetlenség és az önzés a súlyos bűnök közé tartoznak, ha nem a legsúlyosabbak. De szükséges a vigasztalás, mert van betegség. Hiába küzdünk és védekezünk ellene. A társadalom hőies erőfeszítéseket tesz az egészségügy érdekében, s ugye nem kell mesze mennünk, hogy beteget, gyógyíthatatlant, fájdalmakkal küzködöt találjunk. Szükséges a vigasztalás, mert van szenvedés. Mennyi megrázó szerencsétlenség történik naponta. A növekvő közuti balesetekben hányszor az ártatlanok halnak meg, azok akik "szabályosan" haladtak. S az ilyenek hozzátartozóinak nincs-e szüksége vigasztalásra? Azután itt van a halál. Elszakít, elviesz szülöt, testvért, hites társat, gyermeket, jóbarátot. Nem válogat és nem kímél. Mán-e gyülekezet, melyben nincsenek gyászolók?

Mindezeket végiggondolva megmaradtam az alapíge mellett, s annak alapján bizonyosságot teszek előttetek: a/ Az Egyetlenegy Vigasztalóról, és b/ az egyetlenegy vigasztalásról.

Az Egyetlenegy Vigasztalóról.

Az előbbi felsorolást valójában nyugodtan figyelmen kívül is hagyhatnánk. Ha mi mindnyájan úgy látnánk is, hogy nincs szükségünk vigasztalásra, az Anyaszentegyházban hangoznia kell a vigasztalásnak, mert így akarja Isten. A mi Istenünk a Ví-

gasztalás Istene. Ahogyan Pál apostol mondja olyan szépen: "Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, az irgalmasságnak atyja és minden vigasztalásnak Istene, Aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztaljunk bármely nyomorúságba esteket azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket."/2 Kor.1,344/

Isten már az ószövetségben úgy jelenti ki magát, mint Aki egyedüli vigasztalója az ő népének: "Én, én vagyok megvigasztalótok!"/És.51,12/ Amikor elküldi Szerelmes Fiát, Benne is "Izrael vigasztalását" várták./Ik.2,25/ És méltán, mert Jézus Krisztusban "bőséges a mi vigasztalásunk."/2 Kor.1,5/ Amikor pedig Megváltónk arról beszél, hogy az ő mennybemenetele után eljön a Szentháromság harmadik személye, a Szentlélek Isten, akkor "a Vigasztalót" ígéri nekik: "Én kérem az Atyát és más Vigasztalót ad néktek..."/Jn.14,16.26;15,26;16,7-8/

Bizonyosan tapasztaltátok már ti is édes atyámfiai, hogy kegyelmes, jó dolog az is, amikor az ember talál olyan embert, aki együtt bánkódik velünk s úgy vigasztal minket./Jób 2,11/ De a legnemesebb, legőszintébb emberi vigasztalás is csak ideigvaló. Csak Isten tud végérvényesen megvigasztalni, mert ő az Egyetlenegy Vigasztaló. Testvér, ha úgy vagy itt ezen az istentiszteleten, mint aki szíve mélyén vágyik a Vigasztaló Istennel való nagy találkozásra, mondjad velünk őszinte könnyűgéssel azt a 16. századi éneket, mely az egész magyar reformátori énekköltésnek egyik legszebb darabja:

"Jövel, megnyomorultaknak
Nemes Vigasztalója,
Árváknak édes Atyja!
Töltsd bé siralmas szívünket
Mennyei nagy örömmel.

Jövel, mi lelkiünknek
Édes vendége! /369,2/

Az egyetlenegy vigasztalásról.

Nekünk reformátusoknak különösképpen is illik tudni, vallani és hirdetni, hogy amiként Egyetlenegy Vigasztaló van, épenúgy csak egyetlenegy vigasztalás is van. Hiszen a mi eleink Hitvallásukat ezzel a nagy kérdéssel indítják: "Micsoda te néked életedben és haláloedban egyetlenegy vigasztalásod?" Tőlük tanultuk, pontosabban általuk tanultuk Isten ígéből, hogy csak egyetlenegy vigasztalás van, nincs még kettő sem.

Mi ennek az egyetlenegy vigasztalásnak a tartalma? Őseink így mondták: "Az, hogy mind testestől, mind lelkestől, mind életemben, mind haláloedban nem a magamé, hanem az én hűséges Megváltómnak, a Jézus Krisztusnak a tulajdona vagyok..." Méltó, ha a református keresztyén úgy tudja és úgy mondja naponként ezt a hitvallást, mint a Mi Atyánk-ot. Mert benne összefoglalva találjuk az egész Szentírás tanítását az egyetlenegy vigasztalásról. Az a mi vigasztalásunk, hogy a Szentháromság Istené vagyunk.

Erről vall alapigénk is, amikor azt mondja: "Vigasztaljátok az én népemet!" Az Ővé vagyok, mert Ő teremtett, mert Ő megváltott és Ő megszentel. Az Ővé vagyok, mert Ő "nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon" váltott meg, "hanem drága véren, mint hibátlan és szeplőtlen Bárányn, a Krisztusén." /1 Pt. 1, 18-19/

Az pedig, hogy megváltott, hogy a maga tulajdonává tett, azt jelenti, hogy legyőzött minden akadályt, ami ennek útjában állhatott volna. Legyőzte a nyomorúságot, a bűnt és a szenvedést. Ezt hirdeti alapigénk is: "hirdessétek néki, hogy vége van nyomorúságának, hogy bűne megbocsáttatott; hiszen kétsze-

resen sújtotta őt az Úr keze minden bűneiért." Az a mi vigasztalásunk, hogy a nyomorúság legyőzött, a bűn megbocsátott, a fenytetés pedig az Úr kezéből jön.

Ezzel a nagy vigasztalással, ha úgy tetszik, örömhírrrel keres bennünket az Isten. Úgy, ahogy Koponen keresték. Egy megrendítően szép történetet mondok el a "Foglyok angyalá"-ból. Koponen nem tartozott a nagy gonosztévők közé. Nem volt rabló vagy cégéres gonosztévő. Csak éppen ragadós volt a marka. Végül mint visszaeső bűnöst Szibériába száműzték. Ott szívében ellenállhatatlan erővel feltámadt a honvágy. Mint valami sorvasztó láz és emésztő betegség, úgy lepte meg őt is. Maga sem tudta hogyan, ^{csak} ~~de~~ egyszer már nem volt a deportáló táborban. Neki vágott a nagy útnak, haza Suomiba. Nehéz, keserves úton, de hazaérkezett. Egyetlen terve volt csupán: Megkeresni azt a Matild kisasszonyt, azt az "angyalt", akiről esténként a lobogó tűz mellett társaitól hallott.

Sikerült is megtalálnia Wrede Matildot, a foglyok angyalát. általa Koponen megtalálta Jézus Krisztusban bűneinek bocsánatát és az új életet is. Végre meg is fogadta Matild tanácsát, önként jelentkezett a rendőrségen. Matild viszont megígérte neki, hogy minden összeköttetését igénybe veszi, hogy kegyelmi kérvényét ne utasítsák el. De a kegyelmet csak akkor sikerült elnyernie Koponen számára, amikor azt egy fogolytransporttal már elindították újra Szibériába. Hiába küldték azonban utána a táviratot, közben Koponenre rárohanhatott a kétségbeesés és megszökött. Nyomtalanul eltűnt. A legalaposabb kutatással sem akadtak a nyomára. Kegyelmi hírrrel, örömhírrrel keresték pusztákon, erdők mélyén, mocsarak, nádasok között, de hiába. S azóta ha Matild Isten elől menekülő, a világ vadonjaiban és mocsarain bukdácsoló embereket látott, mindig így sóhaj

tott: - Koponen, ez is Koponen! Mennyi szegény Koponen van a világon!

Csendsben hadd kérdezzek meg Testvér: Nem vagy-e Koponen, nem menekülsz-e a minden vigasztalás Istenének kegyelmi híre elől? Utolért-e a nagy, az egyetlen vigasztalás, hogy vége van a nyomorúságnak, hogy bűnödöt megbocsátották? Ha igen, akkor add tovább ezt a hírt, vigasztalj te is másokat azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztalt meg téged. Amen.

Néhány megjegyzés:

"Szóljatok Jeruzsálem szívéhez," Károly így fordítja: "Szóljatok Jeruzsálemnek kedve szerint valókat," Luther pedig így adja vissza: "redet mit Jerusalem freundlich", "beszéljete Jeruzsálemmel barátságosan". A vigasztalás és a szívhez szólás együttesen hangzik még: Gen.50,21 ; Ruth 2,13 és Hos.2,13 . A vigasztalás és a kegyelem-hirdetés együttesen hangzik még: És. 49,13; 51,3,12 ; 52,9. - "Vége van nyomorúságának", Károlyi így adja vissza: "eltölt az ő elrendelt ideje". "kétszeresen sújtotta..." Károlyinál így áll: "kétképen való jutalmat is elvett az Úr kezéből minden ő bűneiért." A cábá itt nem hadiszolgálat, hanem az adósságot letörlesztő szolgálat, rácáh nif. itt nem "kegyelmet nyert", hanem "letörlesztetett". Nem szabad a "kettős" büntetést számtani, prózai értelemben venni, inkább súlyos büntetést jelent Jer.16,18. //Karasszon/

3. Advent harmadik vasárnapja.AZ ÚR AZ ÉN PÁSZTOROM!

Zsoltár 23,1 - 4
Ezékiel 34,11-23

Advent első vasárnapján azt hallottuk, hogy Jézus Krisztus a mi békességünk. Az előző vasárnapon annak örvendezhetünk, hogy "őbenne "bőséges a mi vigasztalásunk". Ma arra figyelhetünk, hogy "ő a mi hűséges Pásztorunk. "Ez a pásztor, akiről a próféta olyan régen beszélt, Krisztus, a mi drága Urunk... a-ki a szomjazó és eltévedt báránynak után fut a pusztába és megkeresi ott. És ha megtalálta, örömmel veszi a vállára/Lk,15,4/ Sőt még az életét is odaadja a juhokért /Ján,10,12/." /Luther/

A Pásztor képe gyakori az Ótestamentumban./Zsolt,79,13; 97,7; 100,3; És,40,11/ Ezt a képet akkor minden izraelita azonnal megértette. A pásztorok erős emberek voltak, akiknek a vadállatokkal is fel kellett venni a harcot s fel is tudták azt venni. A pásztorok egyuttal olyan emberek voltak, akik ismerték nyájukat, s akik a legalkalmasabb helyet is ismerték a nyáj legeltetésére és védelmére.

Amikor pedig Isten népe nyomorúságát akarja leírni a Biblia akkor tévelygő juhokról, szétszóródott nyájról beszél./Zsolt,119,176; 1 Pt,2,25; Ez, 34,12/ Mélyen megindító, hogy ~~száktár~~ azért indult Jézus Krisztus szíve könyörületességre a sokaságon, "mert el voltak gyötörve és szétszórva, mint a pásztor nélkül való juhok."/Mt,9,36/ Pedig mennyi írástudója, theológusa, főpapja volt annak a népnek, csak pásztorja volt kevés!

Isten ehhez a szétszóródott, pásztor nélküli nyájhoz küldötte el Szerelmes Fiát, a jó Pásztort, akiről boldogan valljuk ezzel az egyszerűségében felülmúlhatatlan szép zsoltárral: "Az Úr az én Pásztorom, nem szükölködöm."

Ebben a zsoltárban nem egy elméleti fejtegetést kapunk, hanem boldog személyes bizonyágtételt. Minden során átragyog a személyes hit és megtapasztalás öröme és derűje. Sorraiból megrajzolhatjuk, hogy mit cselekszik és milyen úton vezet a Pásztor.

Mit cselekszik a Pásztor?

Ezekről vall boldogan Dávid: nyugtat, terelget, megvidámít, vezet, vigasztal, velem van. Az, hogy füves legelőkön nyugtat és csendes vizekhez terelget; azt jelenti, hogy gondoskodik tápláltatásomról, ételemről és italomról. Gondoskodik a mindennapi kenyereimről, testemnek-lelkemnek mindennapi kenyérére. Ő ismeri, hol van a pázsitos, füves legelő, és hol van a csendes vizeknek folyása. Csak hagyjam magamat "terelgetni"!

Az pedig, hogy megvidámít és vezet, azt jelenti, hogy megújítja életemet, amikor helyes irányba tereli azt. Már Luther észrevette, hogy az eredeti kifejezés többet takar, mint amennyit általában a fordítások nyújtanak. Olyan két szó van itt, mely nemcsak a lélekre és a vezetésre vonatkozik, hanem ~~azk~~ jelenti egyrészt az egész embert a maga existenciájában, másrészt pedig nemcsak a "rossz" útról való visszatérést, hanem belső, magatartásbeli megváltozást, megtérést, újjászületést is jelent.

Vigasztal és velem van jelenti azt a boldog bizonyosságot, hogy ami a a 34. zsoltárban így szólal meg: "Közel van az Úr a megtört szívekhez, és megsegíti a sebhedt lelkeket."/19.v./ Éppen, amikor "a halál árnyékának völgyében", sötétségben és szorongatások között vezet az utam, az Ő jelenlétének jeleit, vesszejét és botját ott találom az életemben.

Mi tudjuk már, hogy a jó Pásztor még többet tett értünk en-

nél, életét adta a juhokért./Jn,10,11/

Milyen úton vezet a Pásztor?

Füves legelőkön, csendes vizekhez, az igazság övényeiben, és a halál árnyékának völgyében. Füves, pázsitos legelő azt jelenti hogy nem éheztet, sőt bőségben tart. Félreérthetetlenül kijelentette, hogy "az az Istennek kenyere, amely mennyből száll alá, és életet ad a világnak." S amikor kérték ezt a kenyeret, így válaszolt: "En vagyok az életnek ama kenyere; aki hozzám jó semmiképpen meg nem éhezik..." /Jn,6,33.35/ Ő tudta, hogy "az élet több mint az eledel, és a test, mint az öltözet" /Mt,6,25/. Kijelentette, hogy nemcsak kenyérral él az ember, hanem minden ígérel, amely Istennek szájából származik, /Mt,4,4/ Így vezet az Ő nyáját füves, pázsitos legelőre, ahol adja "az életnek ama kenyérét", adja Önmagát, áldozatát. - Csendes vizekhez terelget, jelenti azt a békességet, nyugalmat, amit a világ nem adhat, de nem is vehet el. - Az igazság övényeiben pedig azt a keskeny, igaz utat jelentik, amelyen át a mennybe vezet.

S ebbe a derűs, boldog felsorolásba sötét háttérként belerajzolódik "a halál árnyékának völgye". Azt jelenti számunkra, hogy aki a jó Pásztor után megy, annak is át kell mennie nem egyszer a szükségnek, a veszélynek, a sötétségnek a völgyén. Nem igaz az, hogy mindig csak a napos oldalon vezet az övét a Pásztor. Sőt sokkal inkább az igaz, amit Kálvin tanított, hogy Isten országában egy kitüntetés van: a nagyobb kereszt és a több szenvedés. De boldog örömmel tudhatom, hirdethetem, "ott is velem vagy, a te vessződ és botod, azok vigasztalnak engem!"

Ezek után, azt remélem, könnyebben megértünk valamit Dávid hitvallásából: "nem szűkölködöm." Igen, akinek ilyen Pásztora van azt ^x nem szűkölködhet, nem panaszkodhat, nem elégedetlenkedhetik

Egy felejthetetlen emlékemmel zárom bizonyságtételemet. Egyik esztendőben, a szilveszter esti hálaadó istentisztelet után a gyülekezet néhány tagjával az imateremben együtt töltöttünk még néhány órát, íge- és imaközösségben. Ott hallottam az egyik legszebb imádságot, amit életemben hallottam. K.Bö- zsi örvendező arccal ezt imádkozta: "Köszönöm Uram, hogy ez esztendőben is őriző pásztorom voltál és nem szűkölködtem semmiben." Ehhez tudni kell, hogy ha valaki ismerte a szegénységet és a nyomorúságot, akkor beteg férje, két kicsi leánykája, és a saját maga erőtlenessége között ő ismerte. És mégis, olyan őszinte szívvel, túláradó örömmel tudta mondani háláját, hogy ma is mindig megújulok, ha reá és imádságára gondolok.

Úgy áldjon meg bennünket, magyar református keresztyéneket a mi hűséges Istenünk, hogy életünk boldog bizonyságtétele lehessen az egyszerű, őszinte szó: "Az Úr az én Pásztorom, nem szűkölködöm." Amen.

Néhány megjegyzés:

A nafsi jesóbbét kifejezés többet takar, mint amennyit a fordítások általában nyújtanak. Már Luther is rámutatott arra, hogy a nefes szó nemcsak a lelket, hanem a testet is jelenti /Mülhaupt, Luthers Pealmenauslegung I.312-13/: tehát az egész embert a maga existenciájában. A sub íge pedig - köztudomású- an - nemcsak külsőleg megfordulást, visszatérést a "rossz" ut- ról jelent, hanem belső, magatartásbeli megváltozást, megté- rést, újjászületést is./Pálfi/

4. Advent negyedik vasárnapja.A ZÖRGETŐ JÉZUS .

Apoc 3,20
 Apoc 3,14 - 22

A laodicezeabeli gyülekezethez írott levelet olvastuk ezen az istentiszteleten. Jó és üdvösséges dolog akkor történik közöttünk és általunk, ha elhiszük, hogy ezt a levelet az Anyaszentegyház élő Ura nekünk küldi. Adja Isten, hogy a karácsony előtti napokban ez az ige számunkra az életnek kenyere és az örökéletre buzgó víznek kútfeje legyen. ~~számunkra.~~

Íme, az ajtó előtt állok.

Csak azt ne gondoljuk, hogy egy idillikus, megszokott, kedves adventi képről van itt szó. Nem, abban a kijelentésben, hogy az Anyaszentegyház Ura az ajtón kívül áll, tragikus és félelmetes dologról van szó. Mert Neki nem kívül van a helye, Neki bent van a helye, a gyülekezet közepén, a hívők szívében. A legegyszerűbb keresztyén hitvallás így hangzik: "...él bennem a Krisztus." /Gal.2,20/

Azért áll Ő kint az ajtó előtt, mert kívül rekedt. Volt Ő már bent a laodicezeaiak szívében, gyülekezetében, de valahogyan kívül került. Laodiceán is beteljesedett a Megváltó szava: "Gyermekeim, milyen nehéz azoknak, akik a gazdagságban bíznak, az Isten országába bejutni!" /Mk.10,25/ Mert Laodiceza gazdag város volt: textilgyártása, fekete gyapjúja, szőnyegje, orvosi iskolája, különösen szemgyógyító orvosságai híressé és gazdaggá tették. Úgy tűnik, hogy ebből a gazdagságból részt kért a gyülekezet is, és azok tagjain is úrrá lett a közhangulat, a közszellem, amit laodicezában így mondogattak: "Gazdag vagyok, és sokra vittem, és semmire sincs szükségem." Önelégültek lettek, elkevélyedtek.

Így került ki Jézus Krisztus az ajtó elé.

Bátran és becsületesen vizsgáljuk meg szívünket, lelkiismeretünket, életünket: Nem került-e ki nálunk is Jézus Krisztus az ajtó elé? S egyáltalán, volt-e már bent? S ha igen, ha emlékezünk boldog, örvendező időre, amikor mi is azt mondtuk lelkesen: "Követlek téged Uram, valahová mégy!" /Ik.9,57/, az általános anyagi jólétben és gazdasági felemelkedésben nem került-e kívülre, az ajtó elé? Nem ismerős-e nekünk a laodiczeai $\frac{1}{2}$ lelkület: "Gazdag vagyok, és sokra vittem, és semmire sincs szükségem." /Ravasz L. fordítás/

és zörgetek.

Kegyelmes, jó dolog az, hogy mindez jelen időben van írva. Nem így: zörgettem, hanem így, még most is zörgetek, e mai napon is. Ez az $\hat{\text{O}}$ mindeneket elhordozó nagy szeretetéről szóló szépséges vallomás. Nem ment el sértődötten. Nem mondta: jó ha kizártatok az ajtó elé, ha bezártatok előttem az ajtót, hát elmegyek máshová. Nem ment el, ott maradt és zörget, és bebozósítást kér. Mindez új kezdet lehetőségét jelenti. Mindaddig, amíg zörget, újra meg lehet nyitni az ajtót, újra lehet Vele, Benne élni az életet.

Így volt Laodiczeában és így van nálunk is. Hányszor zörgetett szívünkön az elmúlt esztendőben, s még mindig nem adta fel a reményt. Úgy van, ahogyan az Apostol mondja: "...hosszan tűr érettünk és nem akarja, hogy némelyek elveszenek, hanem hogy mindenki megtalálja a megtérés útját." /2 Pt.3,9/ Az $\hat{\text{O}}$ hosszútűrő szeretete az új kezdet lehetőségét tárja elénk.

Ha valaki meghallja az én szómat,

Zörgetett Jézus Laodiczeában földrengéssel is. Kr.u. 65- $\hat{\text{H}}$ 66-ban ugyanis Jerápolissal és Kolosséval együtt nagy földrengés pusztította el Laodiczeát. Most szavával zörget. Mi itt az

Ő szava? Diagnózis és recept. Feltárja a betegséget és megmutatja a gyógyulás útját. Diagnózisa így hangzik: "nem tudod, hogy te nyomorult, szánsalomraméltó, szegény, vak és mezítelen vagy." Képzeljük csak magunk elé a laodiczeabelieket. Ők ezt mondták: "Gazdag vagyok, és meggazdagodtam és semmire sincs szükségem. Jön Jézus Krisztus és ezt mondja: "nyomorult, szánsalomraméltó, szegény, vak és mezítelen vagy." Olyan ez, mint amikor egy bizakodó, semmi baját nem érző, s talán kicsit éppen ezért elbizakodottá lévő embernek azt mondja az orvos: "Barátom, nagy baj van nálad. Halálos veszedelemben vagy, műtétre kell menned!"

Jól értsük meg, mindig az az igaz, amit Jézus Krisztus állapít meg rólunk, s nem az, amit mi érzünk, vagy gondolunk magunkról. Sámson is rég elveszítette már erejét, és még nem tudta. Lehet ez így nálunk is. Jézus szavát meghallani: mindig azt jelenti, meghallani a diagnózist, s elfogadni a tényeket tényeknek: "nyomorult, szánsalomra-méltó, szegény, vak és mezítelen" vagyok. Aki ezt a szót még nem hallotta meg Jézus Krisztus szájából, Isten ígéből, az még nem hallotta az Ő szavát.

De a mi Megváltónk nemcsak a bajt fedi fel, hanem megmutatja a gyógyulás útját is. Receptet ír, s az így hangzik: "Négy Azt tanácsolom néked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált aranyat...és fehér ruhákat... és szemgyógyító írral kend meg a te szemeidet...légy buzgóságos és térj meg." S ezt nem én tanácsolom néked. Jaj, aki csak az igehirdető szavát hallja meg. Ez a Te szerelmes Megváltód tanácsa, forgasd a szívedben és kérjed, jelentse ki számodra mi mindent jelent neked a tűzben megpróbált arany, a fehér ruha és a szemgyógyító ir! Mindezt Tőle kell venni, mert Ő azért jött, hogy életünk legyen és bővölködjünk. /Jn,10,10/

és kinyitja az ajtót.

Egy festő szép képben festette meg a zörgető Jézust. Amikor a képet megmutatta barátjának, az így szólt: "A kép csodálatosan szép, csak kár, hogy valamit elfelejtettél megfesteni. Nincs az ajtón kilincs." - "Ó barátom, ezt az ajtót csak belülről lehet kinyitni, ez az ajtó az emberi szívet ábrázolja", felelte a festő.

Igy énekeltük mi is: "Bejönnél már, de némán kulcsfordulásra vársz." Igen, Jézus vár, zörget, de nem töri ránk az ajtót, nem jön be erőszakkal. Az Ő evangéliuma tele van ezzel a feltételes szócskával: "Ha". Ha valaki jönni akar énutánam...Ha valaki meghallja az én szómat...ha megnyitja az ajtót. Félreérthetetlenül benne van az is, hogy ha nem akar jönni, nem jön; ha nem hallja, hát nem hallja, ha nem nyitja meg az ajtót, hát zárva marad.

Jézus zörget, de az ajtót nekünk kell megnyitni, a szívünket nekünk kell kitárni. S ez az ajtónyitás, ez a szívkitárás az ismertetőjele, a hiteles pecsége annak, hogy csakugyan meghallottuk az ő szavát.

Bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő énvelem.

A gyógyulást a tűzben megpróbált arany, a fehér ruha és a szemgyógyító ír által ígérte az Úr. Aki elfogadja Tőle ezeket, azoknak még többet ígér; legbensőbb közösséget: "bemegyek ahhoz". Teljes életközösségre lép velünk. Ez pedig a menny előízét hozza a számunkra. Ezt jelenti az a kifejezés is, hogy vele vacsorálok és ő énvelem. A messiási ünnepi étkezésnek az előképe ez.

Befejezésül még valamit el kell mondanom, amit Isten a szívemre nehezített. A vacsora a mindennapok utolsó szakaszát jelenti, de jelenti az emberi élet utolsó szakaszát is.

Azokhoz kívánok különösen szólni, akik - velem együtt - nem a reggelinket és ebédünket, hanem a vacsoránkat esszük. Testvér, ha őszintén azt látod, hogy Jézus kívül van az ajtó előtt, hogy nincs igazán ott bent az életedben, hívd be ^őŐt. Ha nem Vele fogyasztottad is reggelidet, vagy ebédedet, Vele fogyaszthatod a vacsorádat. Vele beszélgethetsz és Vele készüldhetsz a lefekvéshez, az elköltözéshez! Legyen az életed Betlehem és legyen a szíved jászolbölcső! Meglátod, csodálatos élet az, ha ^őŐ ott bent van és ígérete szerint velünk is van "mindennapon a világ végezetéig." Amen.

- o -

Néhány megjegyzés: Kít lát János az Apoc-ban: Látja a Bárányt állani. 5,6;14,1. Lát négy angyalt állani. 7,1; 10,5.8; 19,18. Látja a sokaságot állni a Bárány előtt. 7,9.11; 8,2; 11,4; 20,12. Látja odaállni a Sárkányt, 12,4. S látja győzteseket, 15,2 és a föld királyait is távol állani. 18,10,17. Itt a zörgető Jézus áll! - A zörgetni, kopogtatni ige krölein az UT-ben hatszor fordul elő: Mt,7,7. Lk,11,9-10. 12,36; 13,25. Act, 12,13.16. Itt utoljára ! - deipnészó met autou a közös étkezés részben a messiási lakomára céloz, részben a legnélyebb barátság jele.

5. Esztendő utolsó vasárnapja.ÁLDJAD ÉN LELKEM AZ URAT!

Zsoltár 103,1 - 5
Zsoltár 103,1 -22

Régóta adós vagyok néktek /és magamnak/ ezzel az ígé-
vel. Amikor csendességemben az esztendő utolsó vasárnapjának
ígehirdetésére készültem, Isten Lelke ezt az ígét újította
meg előttem. Erről kell bizonyosságot tennem. Arról az üzenet-
ről, melyet a bibliafordítók így fogalmaztak meg: "Istennek a
bűnös és gyenge emberek iránt való irgalmasságának dicsérete!"

Áldjad én lelkem az Urat!

Önmagát, a saját lelkét biztatja itt Dávid az Úr maga-
gasztalására. Ezt teszi e zsoltárban háromszor, az 1., 2. és
22. versben. Csak aki önmagát buzdítja az Úr dicséretére, az
buzdíthat arra másokat is hitelesen. Annak az ajkán érvényes
íge: "Áldjátok az Urat!" Ezt is háromszor teszi Dávid e zsol-
tárban, a 20., 21. és 22. versekben. Tehát azt tanuljuk, hogy
e kettőnek egyensúlyban kell lenni. Esztendő utolsó vasárnapi
istentiszteletén tehát buzdítsuk önmagunkat és buzdítsunk má-
sokat is az Úr nevének magasztalására. Hangozzék a gyüleke-
zetben: Áldjad én lelkem az Urat! Áldjátok az Úr nevét!

El ne feledkezzél semmi jóteteményéről!

Egyrésztől nagy kegyelem, hogy tudunk felejteni. Ha
nem tudnánk, ha mindenre emlékeznénk, megzavarodnánk. Ha nem
tudnánk elfelejteni a minket ért rosszat, megkeményedne a szí-
vünk. Nem keresztyén szó az, amit gyakran hallani a gyüleke-
zetben is: "Megbocsátok, de felejteni nem tudok." Az igazi bo-
csánat az el is felejt, az nem emlékezik. Isten így bocsátott
meg nekünk: "vétkeikről többé meg nem emlékezem." /Jer, 31, 34/

Másrésztől nagy ítélet rajtunk, hogy olyan könnyen el-

felejtjük azokat a jótéteményeket, melyeket velünk Isten és emberek cselekesznek. Nem kellé nekünk is őszinte imádságként ajkunkra venni francia református testvéreink úrvacsorai bűnvalló énekét:

"Ha jót tettél velem, ha áldva látogattál:

Én nem dicsértelek s nem hirdettem neved."

/445,3 /

Most itt az ideje, hogy egész bensőnk, minden, ami bennünk van: emlékezetünk, eszünk, érzületünk, egész lényünk felbuzduljon az Úr jótéteményeinért való hálaadásra. A jótétemény fogalmával is arra emlékeztet Dávid, hogy "ilyen az Isten", így "bánik" velünk, s erről nem szabad az embernek megfélekednie. Milyen jótéteményeket sorol fel most számunkra alapígénk? A bűnbocsánatot, a gyógyulást, a megváltást, a megújulást és a megszentelést.

Megbocsátja minden bűnödöt.

Ugye van mit megbocsátani? Nekem, visszatekintve az elmúló esztendőre, egyetlen érvényes imádságom van: "Atyám, vétkeztem az Ég ellen és Te ellened, nem vagyok méltó...!" Mondjad velem drága Testvérem, mondja együtt lélekben ez a gyülekezet azt az imádságot, amit például állított elénk a mi Megváltónk: "Isten, légy irgalmas nékem bűnösnek!" /1k, 18, 13/ És mindaz, aki őszinte töredelemmel járul Isten elé, meghallja az evangéliumot, a nagy örömhírt: "Én sem kárhoztatlak, eredj el és többé ne vétkezzél!" /Jn, 8, 11/ Az az Istennek igaz kegyelme, hogy élhetünk a bűnbocsánat bizonyosságában, a szabadulás örömeiben!

Meggyógyítja minden betegségedet!

Eddig is betegségről volt már szó, mert a bűn elsőrenden a lélek betegsége, de ahogyan kihat a testre, úgy a bűnbocsánatnak is kihatása van a testre is. Dávid sokat tud

erről. Hiszen amíg elhallgatta bűneit, megavultak csontjai a napestig való jajgatás miatt, életereje ellankadt, ahogy ellankad az ember a nyár hőségében./Zsolt,32,3-4/ De a gonosztól való eltávozás, az Istennek igaz félelme, a bűnbocsánatban való járás egészség a testnek és megújulás a csontoknak./Példb,3,8/

El ne feledkezzünk arról, hogy Ő az Aldott Orvos, Aki meggyógyítja minden betegségünket. "Jogtalanságot követünk el Urunk ellen, ha azt véljük, hogy a múltak embereivel hatalmas dolgokat vitt véghez, és magát hatalmas Istennek bizonyította de többé nem mivel már csodákat és a jelenleg földön élő szentjei ~~xxkx~~ javára nem mozgatja többé hatalmas karját."/Spurgeon/

Megváltja életedet a koporsótól.

s ez így folytatódik: "kegyelemmel és irgalmassággal koronáz meg téged."

Vegyük először egyszerű értelmében ezt az ígét! Emlékezzünk arra, hogy nem fektetett koporsóba bennünket az Úr. A családjunkban sem volt tetetés. Nem állította ezt a gyülekezetet sem kiskoporsó mellé, és bányásztetetés sem volt ez esztendőben. Magasztaljuk érte a mi Urunk nevét!

De mondhatná valaki: mit mondunk azoknak, akiket Isten éppen az elmúlt esztendőben állított koporsó mellé, akiknek még friss a sebük? Nekik is ezt mondjuk: "Megváltja életedet a koporsótól..." Nézzenek túl a koporsón, nézzenek Isten nagy kegyelemére! Járja át szívüket az íge, a keresztyének boldog hitvallása: "Elnyeletett a halál diadalra!"/1 Kor,15,54/ Olyan Istenünk van, Aki "elveszti a halált örökre, és letörli a könnyhullatást minden orcáról."/És,25,8/

Figyeljétek meg drága Testvérek, hogy az életet és a koporsót ebben a versben körülöli Isten könyörülő szeretete: három nagy fogalom édességét kóstolgathatja itt a mi elménk:

megváltás - kegyelem - irgalom.

A megváltás az Ótestamentum egyik legfontosabb, legtöbbet mondó fogalma. Ebből a fogalomból alakult ki az újszövetségi "Megváltó" is. Nekünk itt Jézus Krisztus kereszthalálára és dicsőséges feltámadására kell gondolnunk. Arra a mindennapi hitvallásunkra, amit őseinktől így tanultunk: "Nem a magamé, hanem az én hűséges Megváltómmak, a Jézus Krisztusnak a tulajdona vagyok, aki az ő drága vérével minden bűnömért tökéletesen elegett tett és engem az ördögnek minden hatalmából úgy megszabadított..."

Megújul a te ifjúságod, mint a sasé.

Ki nem vállalja közöttünk, - mert én vállalom -, hogy az elmúlt esztendőben beteljesedett rajtunk a prófétai szó: "Elfáradnak az ifjak és meglankadnak, megtántorodnak a legkisebbek is." /És, 40, 30/ Elfáradtunk, bizony sokszor tettük fáradt emberek, fáradt keresztyének fáradt szolgálatát. Ki nem szenved közülünk a meglankadásaink és megtántorodásaink miatt? Vajjon a hitünkben, a reménységünkben, a szolgáló, alázas, áldozatos szeretetünkben, a hűséges imádságunkban nem lankadtunk meg, nem tántorodtunk meg? Óh Testvérek, vajjon nem kell-e őszinte bűnbánatot tartanunk?

De akik együtt tudtok jönni velem, velünk a törelemben, halljátok az Úr biztatását: Megújul a te ifjúságod! Áldott legyen az Isten, hogy folytatnánk az ésaiási idézetet, mert reánk is érvényes: "De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskecselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el!" /És, 40, 31/ Van lehetőség a megújulásra, mert az Úr akarja a mi megújulásunkat. Mindkét helyen, Dávidnál is, Ésaiásnál is a sas képe jelenik meg. Mit akar ez jelenteni? Azt bizonyosan, hogy a sas magasan repül, magasságokban lakozik; s a megújított életet is me

az jellemzi, hogy "magasságokban lakozik".

Saddhu Sunder Sungh ír életrajzában egy helyen arról a felejthetetlen élményéről, hogy egyszer, a Himalája tetején, vagy 6000 méter magasban hirtelen viharba került. Az első percben meggyűlt és arra gondolt, hogy ott pusztul el a magasban, hiszen ott csapkodnak körülötte a villámok. Néhány perc alatt azonban fennsége élményben volt része. Átéltte, hogy felette van a vihar. Eső, mennydörgés, villámlás alatta vannak. Ő vihar fölött van.

Ez a Krisztusban hívő ember természetes állapota: Felette lenni a vihar. Lehet, hogy nem lesz alkalmunk az Alpok csúcsain, ~~Uttar~~ a svájci havasokban, vagy a Himalája magaslátán felette lenni a vihar, de az, amit az Úr itt ígér nekünk "megújul a te ifjúságod, mint a sasé", még többet jelent ennél. Azt jelenti, hogy az élet vihari fölött élhetek. Persze ennek van feltétele. Hadd mondjam esztendő utolsó vasárnapján úgy, ahogy én kaptam ez esztendőben: "Aki igazságban jár és egyenesen beszél, aki megveti a zsarolt nyereséget, aki kezeit rázván nem vesz ajándékot, aki fülét bedugja, hogy véres tervet ne halljon és szemeit befogja, hogy gonoszt ne lásson: az Magasságban lakozik, Kőszálak csúcsa a bástyája, kenyérét megkapja, vize el nem fogy. A Királyt ékességében látják szemeid." /És 33,15-17/

Mind ez azért lehet, mert - hadd idézzem e vers első felét - : "Ő elégít meg, amíg csak élsz." /Pálfi/

Kegyelemmel és irgalommal koronáz meg téged.

A korona a végcél. Azt nem itt nyerjük el. Hitben és reményességben a miénk. De van olyan korona, amit már itt elnyerhetünk, és amit el is kell nyernünk. Pálkeposztol arra hív fel bennünket, úgy fussunk, hogy elnyerjük. /1 Kor. 9, 24/

Ez először is a kedvesség koronája, ami "igen szép

ékes korona". /Példb_x4,9/ Az első pünkösöd után Isten ezt a koronát adta az ő népének: "Az egész népek előtt kedvességet" talált az első jeruzsálemi gyülekezet./ Act_x2,47/ - A másik ilyen korona, amit elnyerhetünk, a vétség koronája. Ez is "igen szép, ékes korona, az igazságnak útjában találtatik." /Példb_x16,31/

De amit majd az élet után nyerhetünk el, az a dicsőség hervadhatatlan koronája./1.Pt_x5,4/ és az igazság koronája /2 Tim_x4,8/.

Boldog ~~örömezzetek~~, hogy ezzel zárhatom esztendő utolsó vasárnapján a bizonyágtételemet: "Semmit ne félj azoktól, amiket szenvedned kell... Légy hív mind halálig, és néked adom az életnek koronáját." /Apc_x2,10/ Amen.

Néhány megjegyzés:

Az első verset Károlyi így adja vissza: "minden belső részeim". Luther így: "was in mir ist". Jerusalemer: "Alles in mir". - A negyedik versben Károlyi a koporsóból, Luther vom X Verderben, Jerusalemer aus der Grube-t fordít, Pálffy így adja vissza: "Ő váltja ki életedet a sírból". - Az ötödik versben Károlyi "ki minden jóval megelégti a te szádat". Luther: "der deinen Mund fröhlich macht". Jerusalemer: "Dein Leben erfüllt er mit Gütern". Pálffy: "Ő elégít meg, amíg csak élez."

Pálffy arra hívja fel a figyelmet, hogy a ga'al szóban itt az OT egyik legfontosabb, legtöbbet mondó fogalmával találkozunk. A gó'él szóból kiindulva, azt az embert jelenti, aki vérösszút gyakorol /Num_x 35,19,27; Deut_x 19,4kk; Jós_x 20, 3k; 2 Sám_x 14,11; Mt_x 5,43kk./ De jelenti a meghalt családjának legközelebbi hozzátartozóját is, akinek az a kötelessége, hogy feleségül vegye az özvegyet /Lev_x 25,49; Ruth 2,20; 3,9; 4,1. Gal_x 4,5; Ef_x 1,7.11.14. Zsid_x 2,14; 4,15/ A szó alapjelentésének megfelel, ha "megváltással" fordítjuk.

6. Esztendő első vasárnapja.A GYÜMÖLCSÖT KERESŐ ISTEN.

Lukács 13,6 - 9

Lukács 13,1 - 9

Isten kegyelméből az újesztendő első istentiszteletén lehetünk. Legyünk ezért hálásak a mi Istenünknek. Hálánkat pedig abban mutassuk meg, hogy nyitott, engedelmességre kész szívvel fogadjuk a nekünk küldött ígét. Benne az Anyaszentegyház Ura arra tanít mindnyájunkat, ne bizakodjunk el, ha nem sírásra és nem szenvedésre ébredtünk. A szenvedők nem rosszabbak azoknál, akik nem szenvednek./1-3/ De ne tegyen bennünket elbizakodottá az sem, hogy míg mások kimultak e világból, történetesen éppen baleset által haltak meg hirtelen; addig mi baj nélkül, jó egészségben értük meg az újesztendőt. Akikre "részakad a torony", azaz akik meghalnak üzemi-, vagy közlekedési baleset által, nem rosszabbak azoknál, akik megmaradtak. Mások tragikus sorsa és elmulása minket megtérésre kell, hogy indítson, hogy el ne vesszünk./4-5/ Egyszóval: az újesztendőt nem elbizakodottságra, hanem felelősségre, kegyelemből való gyümölcsstermésre adta Isten.

Gyümölcsöt keres és nem talál.

Gondolom, senkinek nem kell magyaráznom, hogy ebben a példázatban a szőlőbe ültetett fügefa Isten újszövetségi egyháza. Ezen az "egyházfügefán" keresi a gyümölcsöt Isten. Gyümölcsöt, és nem levelet és nem virágot. Valamit esztendő első vasárnapján újra kell mondanom, igen hangsúlyozottan. Azt, hogy a templombajárás, a bibliaolvasás, az éneklés és az imádság drága és szükséges dolgok kegyességünk gyakorlásához, de nem ezek azok a gyümölcsök, amelyeket Isten keres. Mindezt azért szükséges hangsúlyozni, mert sok kedves atyánkfia van, aki úgy gondolja: ha elmegyek templomba, ha olvasom Bibliámat, ha imádkozom, akkor már az én keresztyén életemmel nem lehet baj. De lehet! E-

zektől még lehetünk gyümölcsstelen életek.

Mert mi is a gyümölcs? Emlékezzünk csak a Galata 5,22-re: "A Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szí-
vesség, jóság, hűség, szelidség, mértékletesség." Ezeket kere-
si Isten három esztendeje, vagy harminc esztendeje; vagy négy-
száz esztendeje, vagy ha úgy tetszik, kétezer esztendeje! És
vajjon talál-e? Nem lettünk-e gyümölcsstelen fügefákká? Nem
"meddő ítélgetéseket és még meddőbb panaszokat" talál-e gyü-
mölcse helyett a mi Urunk? Nem hangzott-e már el az ítélet:
"Vágd ki azt, miért foglalja a földet is hiába?"

A gyümölcsstelen élet haszontalan élet.

A bibliafordítók ezt a mondatot nem egyféleképpen adják
vissza. Károlyi Gáspár, az istenes öreg arról beszél, hogy a
gyümölcsstelen fa a földet is "hiábavalóvá teszi". Az újabb for-
dítások meg arra utalnak, hogy a gyümölcsstelen fa csak "kizsa-
rolja a földet", mert hiába adja néki a föld az ő termő erejét
az nem lesz gyümölcsé. Sőt van fordítás, amely arra mutat rá,
hogy a gyümölcsstelen fa "másoknak is útjában áll." Mindezek a
fordítások az elhangzott ítélet jogosságára mutatnak rá.

Mélyen megindító az is, amikor az ember önmagának kényte-
len megállapítani, hogy hiába és haszontalanra költötte az ere-
jét./És, 49,4/ Alázatra indító, amikor mások állapítják meg ró-
lunk, hogy haszontalan, hiábavaló, másoknak is útjában álló é-
letet élünk. Jaj, ha ezeket a bírálatokat vállrándítással, vagy
kézlegyintéssel intézzük el. Az az Isten szerint való, ha meg-
alázkodva megvizsgáljuk szívünket: vajjon csakugyan termi-e é-
letünk a megtérésnek, a Léleknek a gyümölcseit. Mert Isten ki-
mondta az ítéletet a gyümölcsstelen életre. S akik ismerjük a
Bibliát, tudjuk, hogy nem csak ebben az egy példázatban, hanem
az egész Bibliában.

A Közbenjáró még egy évért könyörög.

Benne feszül e példázatban Isten igazságosságának és kegyelmének kérdése. Igazsága szerint nem tűrheti meg a haszontalan, hiábavaló életet. Ezért hangzik el az ítélet: "Vágd ki azt!" De kegyelmével, hosszútűrő szeretetével nem akarja elveszíteni a bűnöst, hanem mindent megtesz, hogy megmentse. Ezért eszedik a Közbenjáró: "Uram, hagyj békét néki még ez esztendőben, míg köröskörül megkapálom és megtrágyázom." Esztendő első vasárnapján különösen mély csengése van ennek a könyörgésnek. Meg kell értenünk, hogy az újesztendőt Megváltónk könyörgésére kaptuk. S'ki tudja, kinek a számára kell szó szerint vennünk e szavakat: "még ez esztendőben".

Azért kaptuk ezt az esztendőt, mert Isten nem mondott le rólunk. Munkába akar venni bennünket. Körülvesz bennünket gondoskodásával és segítségével; hátha megváltozik, megújul, gyümölcstermőre fordul az életünk. "Köröskörül megkapálom és megtrágyázom", "megpróbálja szívünk kemény kérgét a szenvedés csapásaival feltörni. Trágyát szór a fa köré - ezek a kegyelem különös órái, isteni szeretetének erőteljes behatásai és megnyilvánulásai. Szinte körül fogja és bekeríti a lelket kegyelme, szeretete odakínálásával. De ha mindez hiába, akkor végül mégis x sor kerül az isteni ítélet végrehajtására: "Vágd ki!" /Eichhorn/

Vége a kegyelmi időnek.

Ha az ember megmarad hiábavaló, a földet is kizsaroló, másoknak is útjában álló, másokat is akadályozó életnek, akkor lejár a kegyelem ideje és szabad folyást nyer az ítélet. Akkor jön a fejeze és rávettetik a fa gyökerére.

Atyámfiai, a mi Istenünk jóságos és kegyelmes Isten, de az ő jóságának és kegyelmének is van határa. Erre figyelmeztet bennünket e példázaton keresztül Isten Lelke. "Számomra régtől

fogva a legizgalmasabb titok van ebben a példázatban, - mondja Bereczky Albert. Az idő-kérdés és az elkészés lehetőségének problémája. Annyi világos, hogy a fügefa, Izráel népének példázója már hosszú ideje gyümölcstelen. Az is világos, hogy Ura és Gazdája keresi rajta a gyümölcsöt és szeretetének nagy türelme a végéhez közeledik. Az is világos, hogy már csak rövid ideje van arra, hogy gyümölcsöt teremjen. És - remegve mondom - az is világos, hogy valahol a türelemnek ez a várakozó ideje lejár."

Azért közös imádságként énekeljük egyik szép reggeli énekünk befejező versét:

"Adjad, hogy tartsuk földolgunknak

Szent nevedet félni,

Hasznáért felebarátunknak

Semmink sem kímélni.

És szívünk szerint elfelejtsük,

Ha megbánt valaki;

A másoktól vett jót ne ejtsük

Elménkől soha ki!" /498,5/ Ámen.

Néhány megjegyzés:

Herbst a 13,1 -16,31-et veszi egy egységnek s ezt a címet adja neki: "Megtérésre hívás." E szakasz nyitánya ez a 9 vers. V.ö.: És 5,1-7; Mt 21,18-19. hinati kai tén gén katargei értelmét így adják vissza: miért teszi a földet is hiábavalóvá? /Károlyi/ "Miért zsarolja ki a földet?" /Ravasz, Próbakiadás, Herbst/ "hiszen csak másoknak is útjában áll!" /Bruns/ - katargein - haszontalanná tenni, parlagon heverni. Az Ev.-ban csak itt fordul elő, utána meg csak Pál leveleiben, de ott huszonötösör, gazdag, sokrétű jelentésben.

7. Vizkereszt utáni első vasárnap.SZÜKSÉG NÉKTEK ÚJONNAN SZÜLETNETEK!

János 3,7

János 3,1 - 13

"Ne csodáld!"- mondja Megváltónk Nikodémusnak. Nyilván azért, mert észrevette Nikodémus szemében a csodálkozást: nekem mondja, hogy újonnan kell születni? Ezt Zákeusnak kellene mondani, a kapzsi, népét eláruló, hamis szívű, kizsákmányoló fővámszedőnek. Vagy a samáriai asszonynak, aki már a hatodik férfivel él együtt. Az ilyeneknek igen, ezt kell mondani: Szükség néktek újonnan születnetek! - De nekem? A zsidók főemberének, Izráel tanítójának, a nagy tanács tagjának, akit mindenki becsül és tisztel? - És Jézus neki mondja, Nikodémusnak.

Lehetnek közöttünk is, akik csodálkoztak, amikor az alapí-
gét felolvastam, s szívükben azt kérdezték: Nekünk, miért nekünk mondja: egyházi embereknek, lelkészeknek és presbitereknek? Emberileg feddhetetlen, becsületes embereknek, akik nem találtatunk nyilvánvaló bűnökben és nem adunk munkát rendőri szerveknek?! - És mély meggyőződéssel mondom atyámfiainak, hogy nekünk mondja Jézus Krisztus: Szükség néktek újonnan születnetek! Ne utaljuk mi át ezt az ígét másoknak, fogadjuk el, hogy nekünk szóló evangélium ez.

Az alapige alapján arról teszek bizonyosságot előttem, hogy a/ az újjászületés szükséges, és b/ az újjászületés lehetséges.

1. Az újjászületés szükséges.

Nem elhanyagolható dologról van itt szó. Nem valami fényűzési, vagy luxus cikkről, ami jó ha van, de ha nincs, akkor sem történik nagy baj, anélkül még jól meg lehet élni. Nem, itt életszükségletre tartozó dologról van szó. Így mondja Megváltónk:

"Szükség néktek újjá születnetek!"

Az újjászületés szükséges az Isten országáért. Nem is szorul magyarázatra Megváltónk szava: "Ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát... nem mehet be az Isten országába." Még annyi sem adatik meg néki, mint Mózesnek, aki ugyan nem ment be az ígéret földjére, de legalább meglátta azt. Aki nem születik újonnan, az nem is láthatja meg az "igazság, békesség és Szent Lélek által való öröm" /Rm.14,17/ országát, amelyet Jézus Krisztus hozott. Az "újjászületés az üdvösség alapjához tartozó dolog; arra kell tehát törekednünk, hogy tényleg és valóságosan "újjászülessünk". Sokan beképzelik maguknak hogy újjászülettek, holott az nem igaz...Az újjászületés mindenestre olyan változás, amely felismerhető és érezhető. Felismerhető a szent életben és érezhető benső kegyelmi tapasztalatok folytán." /Spurgeon/

Az újjászületés szükséges az egyházért is. Mit is vallunk mi az egyházzól? "Hiszem, hogy Isten Fia a világ kezdetétől fogva annak végéig az egész emberi nemzetségből Szentlelke és ígéje által az igaz hit egyességében magának egy kiválasztott gyülekezetet gyűjt egybe, azt oltalmazza és megőrzi. És hiszem hogy annak én is élő tagja vagyok és örökké az is maradok." /Heidelbergi Káté 54.kérdés/ Nos, újjászületés nélkül nem lehetek élő tagja az egyháznak. Csak száraz ág vagyok az élő törzsön; élettelen, elhalt tag az élő testen. Jézus Krisztus egyházának pedig élő tagokra, sok gyümölcsöt hozó vesszőkre van szüksége. Jaj az egyháznak, ha élettelen, elhalt tagok alkotják! Jaj, amikor így szól az ÚR: "...e nép szájjal közelget hozzám, és csak ajkaival tisztel engem, szíve pedig távol van tőlem, úgy hogy irántam való félelmük betanított emberi parancsolat lett:" /És.29,13/ - Bizony az újjászületés szükséges az egyházért is!

Az újjászületés szükséges a társadalomért is. Ugye ti is észrevettétek, hogy társadalmunkban felment az árfolyama a becsületés, megbízható, a közösséget önzetlenül szolgáló embernek?! Nekem boldog hitem, hogy bizony "megáll az Istennek ígéje", hogy ugyanis a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését./Rm.8,19/ Várják az Isten gyermekeit, az igazságot, békességet, örömet munkáló, megbízható, szolgálatkész derűs embereket a családban, a munkahelyen. Bizony az újjászületés szükséges a társadalomért is. A keresztyén ember ugyanis olyan, mint a fordított fa: Gyökere az égben van, gyümölcse pedig itt a földön. Minél mélyebben és valóságosabban gyökerezünk benne Krisztusban, annál igazabb, értékesebb gyümölcsöt terem életünk itt e földön.

2. Az újjászületés lehetséges.

Talán azt mondd erre, hogy ez mind igaz, szép, de hát lehetséges ez? Nikodémus is ezt kérdezte: "Mimódon lehetnek ezek? Mimódon születhetik az ember, ha vén?" Erre "így felelhetünk: Amikor elég vén ahhoz, hogy meghaljon jogai, erényei, vallása utolsó foszlányának, egyszóval mindennek; és befogadja azt az életet, ami addig nem volt benne. Az új élet tudatos bűnbánatban és öntudatlan szentségben mutatkozik meg." /Chambers/

Az újjászületés lehetséges, mert felülről való. A Biblia eredeti szavának is ez a tulajdonképpeni értelme, "felülről születni". Erre is érvényes Jézus másik szava: "Embereknél ez lehetetlen, de Istennél minden lehetséges."/Mk.10,27/ Az újjászületés Isten ajándéka. "Ezt a működést az ember önmagában és önmagától nem hajthatja végre...A hullát megmosni és felöltöztetni egészen más, mint azt megeleveníteni; amazt az ember megteheti, emerre Isten képes."/Spurgeon/

Isten Jézus Krisztusban folytatja a teremtés munkáját. Ép-

penűgy, ahogy az első teremtésben. Az is víztől és lélektől volt "Isten Lelke lebeg vala a vizok felett." /Gén.1,2/ Az újjászületés is víztől és Lélektől való. Ezt az egyházi atyák, keletiek és nyugatiak egyaránt a keresztségre vonatkoztatták. Kettős keresztségről van itt szó, mert Isten újjászültő munkájának két vonala van. Az egyik a bűnbánat és megtérés, a másik pedig a Lélek megelevenítő tevékenysége. Ez a kettő egy. Ez az evangélium teljessége. Ha ezt a két részt elhagyjuk belőle, üres és hiányos. /Kálvin/ Víztől. Ez világosan mutat a mi keresztségünkre. "Eljegyzél kegyelmed pecsétjével, a keresztségnek drága vízével." /430,3/ De ez nem elég. Bármilyen drága, fontos, szükséges, de nem elég. Samáriában sem volt elég, hogy csak meg voltak keresztelve az Úr Jézus nevére. /Act,8,16/ A.-n sem elég. Ezt követnie kell a Lélektől való újjászületésnek. A Lélek pedig Isten ígéje által munkálkodik. Ezért mondja Péter apostol is: "Újjonnan születettek nem romlandó magból, de romolhatatlanból, Istennek ígéje által, amely él és megmarad örökké." /1 Pt. 1,23/ Ezért a Lélektől való újjászületésnek az eszköze Isten ígéje. "Az íge személyünkben szólít meg minket, lelkiismeretünkhöz és akaratunkhoz szól. Az íge vezet hitre, ami azt jelenti, hogy egész lényünket alávétjük Krisztusnak és evangéliumának." /Eichhorn/

1 Befejezésül még valami nagyon fontosat: Az újjászületés nem befejezés, hanem kezdet, mint a születés. Ezért a mi hitvallásunk és magatartásunk sem lehet más, mint Pál apostolé ~~vai~~ volt: "Nem mondom, hogy már elértem, vagy hogy már tökéletes volnék, hanem igyekezem, hogy el is érjem, amiért meg is ragadt engem a Krisztus Jézus...egyvet cselekszem, azokat, amelyek hátam mögött vannak, elfelejtven, azoknak pedig, amelyek előtttem vannak, nékik dőlven, célegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban való elhívása jutalmára." /Fil.3,12-14/ Ámen.

8. Vízkereszt utáni második vasárnap.PEDAGÓGUSUNK A TÖRVÉNY .

Galata 3, 24
Exodus 20, 1 - 17

Istentiszteletünkön a Tízparancsot hallgattuk meg. Van református egyház, melyben minden vasárnap délelőtt felolvassák a Tízparancsot az istentiszteleten. Ez talán az egyik véglét. A másik pedig feltétlen a magyar református egyház gyakorlata, amelyben akár 10 esztendő is eltelhet, hogy nem hangzik az istentiszteleten a Tízparancsot. Mi azt a gyakorlatot vezettük be, hogy az úrvacsoraeztás előtti bűnbánati heteken megszólal a gyülekezetben a Tízparancsot üzenete.

Mostani igehirdetésünkben nem az egyes parancsokat vesszük vizsgálat alá, hanem szólnak arról, hogy a törvény mi-ként lett a mi pedagógusunk, másként mondva: hogyan lett a törvény Krisztusra vezérlő mesterünké. Eközben Kálvin János tanításának, gondolatainak a felhasználásával bizonyosságot teszünk a törvény hármasságáról. Felmutatjuk, hogy a törvény tükör, fék és ostor az ember számára, s ezek által lesz a mi igazi pedagógusunk.

A törvény tükör.

A törvény tükör, amely felmutatja számunkra Isten igazságát. Azt az igazságot, amely egyedül kedves Isten előtt. S ezzel együtt megláthatjuk benne saját igazságtalanságunkat is. "Mert szükséges, hogy az önszeretet miatt elvakult és megrésze-gült ember így kényeztessék önismeretre, erőtlenségének és tisztátalanságának megvallására." A törvény, ha belenézünk, bizony csökkenti szilaj bátorságunkat, de kigyógyít gőgösségünk-ből is, mert be kell látnunk, hogy "az igazi szentségtől rop-pant távol" állunk. Kálvin János szerint a törvény tükre felmu-

tatja tehetetlenségünket, álnokságunkat és megátkoztatásunkat. Ezáltal megtanít bennünket segítségül hívni a kegyelmet. Tehát valóban Krisztushoz vezető pedagógus a törvény.

S hogy mennyire szükséges belenézni a törvény tükrebe, arra álljon elénk egyházunk egyik próféta-lelkű útmutatójának személyes vallomása: "Az én életem számára nincs a múlt évtizedek alatt fájább, gyötrelmesebb, kínzóbb, égetőbb - és nem tudok rá elég jelzõt mondani - kétségbeejtõbb tapasztalás, mint az, hogy ebben az országban a bûnösök hiányoznak. Itt mindenkinek igaza van, itt senki se akarja a fejét meghajtani és megalázkodva azt mondani: Uram, igazságosak a te ítéleteid..." /Bereczky Albert/ Hát ezért kell belenézni jól, beosületesen a törvény tükrebe!

A törvény fék.

A törvény fék, amely a büntetéstõl való félelem által féken tart. Ezt a munkáját elsõsorban azokban végzi, "akik az igazsággal és a helyessel mitsem törõdnek." Kálvin szerint az "összes újjá nem születettekben mûködõ féken tartásról" van itt szó. A törvénynek ez a fékező munkája "szükséges az emberi társadalomra, amelynek békességérõl történik gondoskodás itt akkor, midõn óvó intézkedést tesz Isten, hogy vak zûrzavarba ne merüljön minden, ami pedig megtörténnék, ha mindenkinek minden szabad volna." Atyámfiai, bizony több tiszteletben kellene részesítenünk azt a reformátori tanítást, mely az isteni törvénynek az emberi társadalomra való hasznosságára mutat! Bizony az egész társadalom iránti felelõsségbõl és szeretetbõl is erõtéljesebben kell hirdetni a második tábla parancsolatait, mert ezeknek a zabolátlanságra törekvõk életében fékező szerepük van. Kálvin hozzáteszi: "Isten fiaira nézve sem haszontalan, ha e nevelés alá adják magukat, ameddig elhivatásuk elõtt a

megszentelés lelke nélkül a test balga őrjöngéseiben dobzódnak."

Egyre több gépjármű van szép hazánkban is. De vajon tudják-e egyre többen, hogy a gépjármű legfontosabb alkatrésze a fék. Igen, a fék; mert ha a motor nem jó, legföljebb nem lehet vele közlekedni. De ha a fék nem jó, abból könnyen tragédia lehet. Így van az életben is. Isten törvényének ezt a fékező munkáját nevezik zabolának is. Nos, hány tragédiát okozott már a zabolátlanság!

A törvény ostor.

Meg ne ütközzön közületek senki, ha szószerint idézem nagy tanítónkat, Kálvint: "A törvény mintegy ostor, hogy azal rest és lassú számár módjára hajtassék a munkára" /a test/ "Sőt a lelki embernek, mivel a testnek terhétől még nem szabadult meg, állandó ösztökélője leszen, mely tétlenkedni nem engedi. Nyilván erre a haszonra tekintett Dávid is, midőn a törvényt ama kiváló jelzőkkel magasztalta: Az Úrnak törvénye tökéletes, megeleveníti a lelket; az Úrnak bizonyágtétele biztos, bölccsé teszi az együgyüt. Az Úrnak rendelései helyesek, megvidámítják a szívet; az Úrnak parancsolata világos, megvilágosítja a szemeket." /Zsolt. 19, 8-9/

A törvény ilyen ösztökélő, ostorozó munkájának "azok között a hívek között van helye, kiknek szívében már hat és uralkodik Isten Lelke." Kálvin nagyon szépen tanít arról, hogy bár Isten törvényét szívénkbe Isten újja írta és véste be, azaz a Szentlélek kormányzása következtében olyan érzület és vágyódás uralkodik rajtunk, hogy Istennek engedelmeskedni kívánunk, mégis a törvény által kétszeres előrehaladást teszünk. Először ebből tanuljuk meg napról-napra, hogy mi az Istennek az az akarata, amelyre vágyódunk; másodsor a törvény parancsolatai felett való gyakori elmélkedés következtében felbuzdulunk az

engedelmességre.

Tudom én is, hogy a jó lónak nem kell ostor. De ítéljétek meg ti magatok atyámfiai, hogy Isten dolgaiban, a hallgatásban és az engedelmisségben nem lettünk-e csaknem mind valamennyien "rest és lassú szamarak" ?

A törvény hármassal vezet el bennünket ahhoz, amit alapigénk így tanít: "A törvény Krisztusra vezérlő mesterünké lett, hogy hitből igazuljunk meg." Az eredeti szöveget mai nyelven, a ma emberének egyszerűen így is szabad mondanunk: "A törvény Krisztushoz vezető pedagógusunk lett." Az újabb bibliafordítások csaknem mind nevelőmesterről is beszélnek.

S ha valaki most azt mondaná, hogy nem a törvényt kell prédikálni, hanem az evangéliumot, nem Mózeset, hanem Krisztust, annak azt feleljük: a törvényről való reformátori, biblikus tanításra éppen azért van nagy szükségünk, hogy annál drágább legyen az evangélium. Mert ellentétben minden általános, idealista vélekedéssel, mely azt mondja, hogy a "törvény" által mindig jobbak leszünk, a bibliai tanítás az, hogy a törvény a bűnök mindig mélyebb ismeretéhez vezet, és megismerteti velünk, hogy szükségünk van a Megváltóra. Igen, csak a bűnösöknek drága a kegyelem, és csak a hazatért tékozló fiaknak kedves az atyai ház. Ámen.

Néhány megjegyzés: ho paideiagosz - gyermekvezető, nevelő, rendszerint valamelyik megbízható rabszolga, akinek azonban nem volt képesítése a tanításra, sem megbízatása arra, hogy "kis gazdáját" fenyítse; mindössze az volt a feladata, hogy kísérje, védje s ha a gyermek rosszat tett, jelentse apjának. /Kiss S./ paideiain - t fordítjuk tanítás, fenyítés, dorgálás, ostorozással. Lk. 23,16. 22. Act. 7,22; 22,3. I. Kor. 11,32. 2 Kor. 6,9. 1 Tim. 1,20. 2 Tim. 2,25. Tit. 2,12. Zsid. 12,6. 7. 10. Apoc 3,19. Luther és a Jerusalemer "Zuchtmeister"-rel fordítja.

9. Vízkereszt utáni harmadik vasárnap.

PEDAGÓGUSUNK A KEGYELEM .

Titus 2, 11 - 14

Titus 2, 1 - 15

Az elmúlt vasárnap a törvény hármasságnáról szólt közöttünk a tanítás. Megértettük, hogy miközben a törvény tükör, fék és ostor, aközben Krisztushoz vezető pedagógusunk nekünk. Ma azt az evangéliumot hirdeti közöttünk Isten, hogy akit a törvény Krisztushoz vezetett, azaz akinek valóban "megjelent az Isten üdvözítő kegyelme", azt egész életén át neveli ez a kegyelem. Így is fogalmaztam meg prédikációm címét: Pedagógusunk a kegyelem. Ugyanis az üdvözítő kegyelem nemcsak azt cselekszi velünk, hogy hitet támaszt szívünkben a Jézus Krisztus egyezeri és tökéletes áldozatában, hanem "tanít" minket. Az eredeti szöveg ennél többet mond, azt mondja, hogy a kegyelem nevel minket, mint az igazi pedagógus.

Atyámfiai, a keresztyén erkölcsant ez különbözteti meg minden más moráltól. Itt ugyanis nem az ember a cselekvő, nem magunk neveljük magunkat. Itt Isten kegyelme a cselekvő, ő formál, nevel bennünket, hogy "mértékletesen, igazán és szentül éljünk a jelenvaló világon."

Mértékletesen.

Azt kérdezhetné bárki: Hát ez is nagy dolog, mértékletesen élni? Erre azt felelem: Bizony nagy dolog. Lehet, hogy sokak által lenézett dolog, de mi tudjuk, hogy a Lélek gyümölcse között, - ahogy valaki találóan nevezte: a kilenc águ gránátalma között - a mértékletesség áll a ~~kez~~csúcson. /Gal, 5, 23/

De hadd tegyek fel egy találós kérdést: Tudjátok-e, az emberek mivel követik el a legtöbb öngyilkosságot? Nos, nem kö-

téllal és nem puskagolyóval, mégcsak nem is gázzal, hanem késsel, villával és pohárral. Igen, így van: mértéktelenül esznek, isznak s évekkkel, vagy évtizedekkel megrövidítik az életüket.

Bibliánk eredeti szava jelenti azt is, hogy megfontoltan, józanul. Elgondolkozhatunk azon is, hogy Pál apostol ugyanezt a fogalmat használja a Szentlélekre is, amikor arról beszél, hogy Isten nekünk az erőnek, a szeretetnek és a józságnak Lelkét adta. /2 Tim. 1,7/ Tehát a nekünk megjelent kegyelem, a nekünk adatott "józságnak Lelke" tesz minket is mértékletes, megfontolt, józan emberekké. Bizonyosan nem vagyunk megszese az igazságtól, ha így foglaljuk össze: megfegyelmezett emberekké. Az üdvözítő kegyelem tehát önmagunkkal szemben mértékletes életre nevel.

Igazán.

De amíg a mértékletesség, a megfontoltság, a józság, a megfegyelmezettség - kinek ahogyan tetszik - , önmagunk megbecsülését jelenti, addig alapigénk második üzenete "igazán" a másik ember, azaz embertársaink megbecsülésére nevel minket.

Bibliánk eredeti szava az UT-ben ötször fordul elő. Amikor az emberre vonatkoztatva hangzik, akkor "méltán", "igazán" szóval fordítják. /Ik. 23,41; 1 Kor. 15,34; 1 Thesz. 2,10/ Amikor Istenre vonatkoztatva szólal meg, akkor így adják vissza bibliafordítóink: "igazságosan", 1 Pt. 2,23: Aki szidalmaztatván, viszont nem szidalmazott, szenvedvén nem fenyegetőzött; hanem hagyta az igazságosan ítélőre.

Nyilvánvalóan arról van itt szó, hogy a kegyelem igazságos emberekké nevel bennünket. Olyan emberekké, akik gyűlöljük a hazugságot, mégha az az udvariaskodás formájában jelenik is meg. Atyámfiai, engedjük, hogy a minket üdvözítő kegyelem határozza meg embertársainkhoz való viszonyunkat is; azaz

igazán, igazságosan éljünk az emberek között.

Szentül.

Azt láttuk eddig, hogy az üdvözítő kegyelem önmagunk iránt mértékletes, mások iránt igazságos életre nevel bennünket. Alapigénk harmadik szava pedig azt mondja meg, hogy Isten iránt "szentül" élünk e jelenvaló világban.

Mindjárt könnyebben megértjük, miről van itt szó, ha az eredeti szó egyéb jelentéseit is mondom: istenfélően, kegyesen.

Engedjétek meg, hogy hosszas magyarázat helyett Megváltónk egyetlen mondatát, mégpedig az u.n. főpapi imádságban elmondott könyörgését idézzem: "Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól." /Jn.17,15/

Mindnyájunknak tudnunk kell - és gyakorolnunk kell -, hogy a szentül élés, az istenfélően, a kegyesen való élés nem világtól elvonuló, a világ élet-halál kérdéseivel semmit nem törődő, a maga kis üdvösségének a körébe bebúrkolózó életet jelent, hanem a világban az Istennek való élést jelenti. Hadd mondjam nagyon egyszerűen: Isten jelenlétének a tudatában való élést jelent. Azt, amit az a két sor fejez ki, amelyre minden gyermeket, és felnőttest boldog örömmel tanítok:

"Bárhol vagyok, bármit teszek,

Lát jó Atyám a Te ezemed!"

De jelent még valamit e szentül élés. Jelenti azt, hogy reménységemmel a jövőbe tekintek. A jövőben pedig "ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését" várom. Erre azonban, - ahogyan Kálvin mondja - , "nem közönséges türelem szükséges, hogy elfáradva igyekezetünkkel fel ne hagyjunk, vagy órállóhelyünk-ről el ne távozzunk."

És most térjünk vissza alapigénk derekas részéhez. Senki ne gondolja, hogy ki akarom hagyni a minket nevelő kegyelem munkájából azt, hogy "megtagadván a hitetlenséget, és a világi kívánságokat..." Nem. Sőt, tudatosan hagytam a végére, hogy ezzel foglaljam össze mindazt, amit eddig mondhattam a mértékletesen, igazán és szentül élésről.

Abban, hogy az üdvözítő kegyelem arra tanít minket, hogy megtagadjuk a hitetlenséget és a világi kívánságokat, szabad azt látnunk, hogy a kegyelem igazán protestánsá tesz bennünket. Valaki azt mondotta: "A keresztyénség vagy protestánsá lesz, vagy nem lesz keresztyénség." Így hisszük mi is. A kegyelem megtanít minket protestálni a kívül és belül lévő nagy ellenséggel, a hitetlenséggel és a világi kívánságokkal szemben.

Aki nem tud nemet mondani, annak az igenje sem sokat ér. Ez igaz a keresztyén életre nézve is. Jézus Krisztus evangéliumából nem hiányoznak ezek a szavak sem: "Ha valaki jöni akar én utánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét és kövessen engem." /Mt.16,25/ Úgy legyen, Amen.

Néhány megjegyzés:

Titus a fiatal krétai gyülekezet vezetője volt. Nem volt könnyű feladata. A krétaiak nem valami erkölcsös emberek voltak: 1,12. Nem volt rendezett gyülekezeti élet:1,5. A hamis tanítók zavart keltettek: 1,10-14. - A keresztyén igazságnak két tömör összefoglalása található e levélben: 2,11-14 és a 3,4-7.

Alapigénket a római katolikus templomokban karácsony éjféli miséjének szentleckéjeként olvassák fel. - Az 1 Thessz. 2,10-ben is van ilyen hármas felsorolás: szentül, igazán, feddhetetlenül.

10. Vízkereszt utáni negyedik vasárnap.

A TISZTA ISTENTISZTELET.

Jakab 1, 27
Jakab 1, 19 - 27

Az ember Isten tisztetére teremtett. A Heidelbergi Káté szavaival így valljuk ezt: "Isten az embert jóvá és a maga hasonlatosságára, azaz valóságos igazságban és szentségben teremtette avégre, hogy teremtő Istenét igazán megismerje, szívből szeresse és vele örökkétartó boldogságban élvén Őt dicsérje és magasztalja." /6. kérdés/

A reformáció azt a gyülekezeti összejövetelt, ahol az Ige hirdettetik, a sákramentumok kiszolgáltattnak, ahol éneken és imádságban emelkedik fel lelkünk a mi Istenünkhöz: istentiszteletnek nevezte el. Azaz, amikor együtt vagyunk a templomban, mi istentiszteletet gyakorolunk. De, jaj, ha istentiszteletünk vége van a záró énekkel és a perselyadakozással. Jaj, ha elfelejtjük az alapvető bibliai és reformátori tanítást, hogy az élet és a templom, az élet és az istentisztelet nem válhatnak el egymástól, mert akkor "hiábavaló" lesz az istentiszteletünk, s akkor Jézus Krisztus felforgatja a templomot. /Jn. 2,13-17/

Alapígenként Jakab apostol a tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet útját mutatja meg. Előljáróban elmondom, hogy bár mi e helyen megszoktuk a szép szöveget: "tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten és az Atya előtt ez:", jó ha tudjuk, hogy a fordítások nem egyöntetűen beszélnek istentiszteletről. Fl. Károlyi Gáspár "isteni szolgálat"-ról, más fordítások "kegyesség"-ről, "vallásosság" ról szólnak. Nos, alapígenként azt mondja meg nekünk, hogy miben áll a tiszta, az igazi, a helyénvaló, szeplőtlen kegyesség, isteni szolgál-

lat, a tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet:" meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban, és szeplő nélkül megtartani magát e világtól." Figyeljük csak meg, mennyire együtt cseng alapígénk két boldogmondással: "Boldogok az irgalmasok: mert ők irgalmasságot nyernek. Boldogok akiknek szívének tiszta: mert ők az Istent meglátják." / Mt. 5, 7-8 / Így is foglalom össze alapígénk tanítását: a tiszta istentisztelet: irgalmasság és tisztaság. "Meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban", ebben irgalmasság van; "szeplő nélkül megtartani magát e világtól", ebben tisztaság van.

1. Az irgalmasságról.

Jakab apostol az árvákat és az özvegyeket említi, mint akik a szeretetre, támogatásra leginkább rá vannak szorulva. Könnyen lehet, hogy szeme előtt lebegett Ézsaiás nagy üzenete: "Tanuljatok jót tenni, törekedjétek igazságra, vezessétek jóra az erőszakoskodót, pártoljátok az árvák és özvegyek ügyét." / 1, 17 /

"Meglátogatni az árvákat és az özvegyeket az ő nyomorúságukban", ez az aktív emberszeretetet mutatja. Arról beszél, amit ma így nevezünk: diakonia, mely az igaz egyház ismertető jelei közé tartozik. "Az igaz egyház ismertető jegyei: az Ige tiszta hirdetése, a sákramentumok helyes kiszolgáltatása, az egyházkormányzás Ige szerinti gyakorlása és a szeretetszolgálat hálaadással és örömmel való végzése." / Dr Bakos Lajos /

Nem akarom megkerülni az ígét. Sőt hangsúlyt teszek minden szóra: meglátogatni, azaz menj el, keresd fel a nyomorúságot, vedd észre, ne várd meg ölbetett kézzel, míg az keres fel téged! Nyomorúságukban: a valós helyzetükben, elesettségükben. Légy olyan mint a jó orvos, aki a betegeket keresi fel, s a velük való törődés miatt nem ér rá az egészségesek-

kel szórakozni.

DE , s ennek az igének a magyarázatánál nem hallgathatunk el valamit. Nem hallgathatjuk el azt a felismerésünket, amit mi így nevezünk "megelőző diakoniai szolgálat". Azaz, olyan szolgálat, amely azért történik, hogy ne legyenek árvák és özvegyek. Ne legyenek nyomorúságra jutottak. S amikor Krisztus egyháza részt vesz olyan szolgálatokban, amelyek arra irányulnak, hogy békeségben éljenek a népek, hogy megszűnjön az embernek ember által való kizsákmányolása, akkor azt az irgalmasság cselekedetét gyakorolja, amelyről Jakab apostol is beszél. Akkor leszállunk a völgybe, az emberek közé, a hétköznapok nagy problémái és nyomorúságai közé.

A keresztyén embernek mindig nagy kísértése fent maradni a hegyen, ahol fényes felhő borít be minket és szózatot hallunk az égből./Mt.17,5/ "...de Isten soha nem engedi meg, hogy ott megálljunk. Szellemi életünket az próbálja meg, hogy van-e erőnk a leszállásra. Ha csak a felemelkedésre van erőnk, akkor valami baj van... Nem a hegycsúcsok és napfelkelte, vagy a szép utáni vonzódás számára vagyunk teremtve; ezek csak az ihletés pillanatára valók. Völgylakóknak vagyunk teremtve, magunkfajta anyagból valók közé. Itt kell megbizonyítanunk buzgóságunkat."/ Chambers/

Mindazt, amit eddig mondtam, alig lehetne tömörebben összefoglalni mással, mint annak az ünnepi kötetnek a címével, amelyet Thurneysen Eduardnak, a kiváló svájci igehirdetőnek és teológusnak hetvenedik születésnapja alkalmából adtak ki: "Gottesdienst - Menschendienst" /Istenszolgálat - emberszolgálat." Igen, az igazi, a szeplő nélkül való istentiszteletnek az első ismertetőjele az irgalmasság, a diakonia, az ember szolgálat. Erre mindnyájan kötelezve vagyunk, hiszen olyan

Megváltót követünk, Aki nem azért jött, hogy Neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon és adja életét váltságul sokakért. /Mt. 20, 28/

2. A tisztaságról.

"és szeplő nélkül megtartani magát e világtól," mondja tovább alapigénk, s ebben tisztaság van.

Mindenekelőtt fontos, hogy jól értsük, mit ért Jakab apostol a "világ" alatt. E fogalom magyarázatánál hadd idézzem szótokra Robertson Frigyes Vilmost, minden idők egyik legnagyobb igehirdetőjét. "Vajjon mit ért itt a világ alatt? Nem ezt a gyönyörű földet, amely az "Istennek élő köntöse"...Ebből a világból annyi szépséget és égi levegőt szívhatsz magadba, amennyit akarsz. S mégis már annyi szűkkeblű ember lelkiismereti aggodalmat okozott magának, hogy a világot ebben az értelemben is élvezheti-é.

A családtagok közt fennálló szeretet köteléke sem a világ. Az emberek azt mondják, hogy ha gyermekeinket szeretjük, elvesztjük azokat. Mily borzasztó volna még gondolatnak is, hogy az Isten ily szörnyű zsarnok! Ha sírunk, ránk parancsolnak, hogy töröljük le könnyeinket s e közben elfeledik, hogy maga Jézus is sírt. Bizony, mi úgy is elég kevésbé szeretünk...Ne szentségtelenítsétek meg a családi szeretet megszentelt otthonát azzal, hogy ezt is tiltott világnak nevezitek.

Az a világ, mely minket beszennyez, a körülöttünk élő rossznak a 'szelleme." /Eddig tart az idézet Robertsontól./

Az az igazi, a tiszta istentisztelet, ha szeplő nélkül, mocskotalanul, - ahogy némely bibliafordítás mondja -, megőrizük magunkat a világtól. De miként tehetjük ezt? "Ez ellen nincs más gyógyszer, csak az, amelyet Jakab említ. Először is meg kell ismerkednünk a szenvedéssel. Másodszor az Atya Isten

előtt kell élnünk, az eljövendő világ fényében, míg végre ez a világ sötétnek tűnik fel előttünk. Aki a napfényben él, azt az olajmécses nem vakítja el. Aki lelke belső világában az örökkévaló hárfák zengését hallja, az a jelen világ hamis dalait nem tarthatja igazi zenének. Aki a halálra s az eljövendő ítéletre várakozik, az nem törődik a világ ítéletével. Hogy az eljövendő világ erőit érezzük -: ez a titka annak, hogy mint őrizhetjük meg magunkat szeplőtlenül a világtól." 41 JOT

/Robertson/

Befejezésül még valami: Az irgalmasság és a tisztaság összetartozik. Nem szabad őket elválasztanunk. Jaj, ha irgalmasok vagyunk, de tisztátalan szívvel; s jaj, ha tiszta szívűek maradunk, csak közben irgalmatlanokká lettünk. Isten Lelke segítsen bennünket, hogy egész életünkben tiszta és szeplő nélkül való istentiszteletet gyakorolhassunk; hogy irgalmasságban és tisztaságban járjunk. Amen.

Néhány megjegyzés:

A thrészkeia - vallásosság, kegyesség. Az UT-ban még két helyen fordul elő: Act. 26, 5; Kol. 2, 18. - aszpilosz - moosoktalan, szeplőtelen, hibátlan, nem vétkező. A kozmosz értelmzésénél Schlatter mutat rá, hogy itt az embervilágról, az emberekről van szó. Mégpedig - különösen a János evangéliumában használt világ-képzetre gondolva - az emberi életről, ami kor Istentől, az ő akaratától elfordul. /Idézi Groó /

11. Vízkereszt utáni ötödik vasárnap.AZ EREDMÉNYES MUNKA TITKA .

1 Thessz. 2, 1
1 Thessz. 2, 1 - 12.

A Prédikátor Könyvének refrénje az, hogy hiábavaló. Nyilván mások is elgondolkoztak már rajta, hogy éppen a Prédikátor könyve mondja ezt. Mert ezt mondja olyan sokszor a mi ajkunk is, mai prédikátorok ajka. És ezt mondják sokszor mindazok, akik nevelni kényszerülnek, vagy akarnak; akikre rábízott, hogy írtsák a gyomot és plántálják a szívekbe a jót, a nemeset.

Az Apostoli Levelekben meg éppen a fordítottja áll: nem hiábavaló. Itt is erről vall Pál apostol, társul hívva maguk mellé a gyülekezetet: "Mert magatok tudjátok atyámfiai, hogy a mi hozzátok való menetelünk nem volt hiábavaló." Pedig Pál apostol igazán rövid időt töltött a thesszalonikai gyülekezetben. Alig volt ez több két-három hétnél. /Act. 16, 20-24; 17, 1-5/ S most ebben a visszatekintésben boldog öntudattal és határozottsággal állapítja meg, hogy nem volt hiábavaló az ott tartózkodásuk.

Mai napra kapott szakaszunkból mi is megláthatjuk, hogy az eredményes munkának két titka van : a hit és a szeretet. Vizsgáljuk meg ezeket közelebbről.

Első titok: a hit.

1. Az eredményes lelki munka egyik feltétele az egyszerű, őszinte hit. Ott kezdődik, hogy Istennek hozzám való kegyelme ne legyen hiábavaló. /1 Kor. 15, 10/ Ott folytatódik, hogy ezt a kegyelmet boldogan elhirdetem másoknak is. /1, 9: "miként tér

tetek meg az Istenhez a bálványoktól, hogy az élő és igaz Istennek szolgáljatok." / Akiknek hirdetek Istennek ingyen való kegyelmét, azokat figyelmeztetem arra is, hogy vigyázat: lehet hiába venni ezt a kegyelmet /2 Kor. 6,1/, mert ahol olcsóvá teszik ezt a kegyelmet, ott hiábavalóvá lett. Nekem magamnak is nagyon ügyelnem kell szüntelen, hogy hiába ne fussak. /Gal. 2,2; Fil. 2,16; 1 Thesz. 3,5/ S ha ebben az egyszerű, őszinte hitben járok, akkor boldogan szemlélhetem, hogy a mi munkánk nem hiábavaló az Urban, de boldogan hirdethetem a félelmekeknek, a csüggedt szívűeknek, a bátortalanoknak is: a ti munkátok sem hiábavaló az Urban. /1 Kor. 15,58/

2. Az egyszerű, őszinte hit nem a múltjából, a tapasztalataiból él, hanem az élő Istenből. Állandó összeköttetésben van Azzal, "aki vizsgálja a mi szívünket." Ebből pedig az következik, hogy megnyeri Isten gyermekeinek azt a bátorságát, a parréziát, amit nem tud letörni sem a tegnapi kudarc, vagy szenvedése, sem a ma sokféle akadály. Az Apostol itt olyan kifejezést használ, amely a bátorság mellett jelent még nyíltságot, félelem nélkülséget, bizalmat.

Érdemes alaposan átgondolnunk a második verset. Még nem gyógyultak be Pál apostol testén a Filippiben kapott sebek, de lelke már épen indul újabb szolgálatra Thesszalonikába. /Nálunk meg milyen sokszor fordítva van engedetlenségünk miatt: testi sebeink rég begyógyultak már sokszorosán, de a lelki sebeket még mindig nem hevertük ki./ Egyszóval: az egyszerű, őszinte hit nem a kedvező körülmények között, szép sikerek útján halad előre, hanem egyszerűen azért megy tovább előre a szolgálat útján, mert "az Isten méltatott minket, hogy ránk bízta az evangéliumot..." /4v/

Ezzel az egyszerű, őszinte hittel érkezett az Apostol

Thesszalonikába, és eredményes munkát tudott ott végezni.

Ezzel az egyszerű, őszinte hittel, és ezzel a bátorsággal - parréziával - munkálkodtak azok a hitvalló eleink is, akiket éppen 300 esztendővel ezelőtt állítottak a pozsonyi vértörvényezék elé, s akik vállalva a börtönt, gályarabságot, s akik bele nem pusztultak az istentelen kínzásokba, meg szabadulásuk után újra folytatták munkájukat Istenünk magyarországi református eklézsiájában. És hittel mondhatjuk: az ő munkájuk, helytállásuk, szenvedésük sem volt hiábavaló!

Második titok: a szeretet.

Az eredményes munka másik feltétele az egyszerű, őszinte szeretet. De mielőtt erre figyelnénk, érdemes végiggondolnunk azokat a negatívumokat, kísértéseket, vagy ha úgy tetszik, biktatókat, amelyek mind-mind eredménytelenné tehetik munkánkat. Engedjétek meg, hogy éppen csak felsoroljam azokat, amelyeket alapígenkben Isten Lelke élénk tesz. Ezek: megtévesztés - tisztátalan szándék - álnokság - embereknek tetszeni akarás - hízelkedő beszéd - leplezett kepszsiség - emberektől való dicsőítés. Nyilván ezek voltak a jellemzői Pál apostol kortársaiaként működő vándortanítóknak. Jaj Isten népének, mikor ilyenekké lesznek a pásztorok.

Ha már az előbb a gályrabok idejéből vettem példát, hadd idézzek Moldova György: Negyven prédikátor o. könyvéből, azokból az időkbeli, melyek az üldöztetésre következtek:

"Pápán a templom és az iskola ügye lassanként rendbe jött de a "túl a dunai" superintendensia, melynek Pápa volt székhelye és gondviselője, nem tudott magához térni. Az eklézsiák malmait, a borhamincadot hitünk ellenségei mindenütt elvették tőlünk, a prédikátorok, elesve régi jövedelmeiktől, ekére-kapára kényszerültek vetni a kezüket, és tulajdon nehéz munká-

jukkal táplálták magukat. Egy jó ruhára így sem telt, a hallgatók megutálták a papot rongyosságáért, és ha megöregedett, vagy elveszítette hangját, irgalom nélkül koldulni küldték.

A prédikátorok, hogy ezt a nehéz sorsot elkerüljék, inkább hizelegtek az eklézsiának, s így próbáltak pénzt és ajándékot szerezni, elfordították a szemüket esküjüktől, és megalkudtak a bűnösökkel. Még az volt köztük a legkülönb, aki hallgatói hóna alá vánkost varrt, vagyis kicsinyítette vétkeiket, sokan meg se merték feddni a híveket, sőt egyenesen részt vettek a bűneikben."

Nem ilyen szeretetre tanít minket Pál apostol életén és szolgálatán keresztül Isten Igéje. Két nagyon egyszerű példát kapunk, amelyet követnünk kell.

1. Aki eredményesen akar munkálkodni, annak úgy kell forgolódni az emberek között, "amint a dajka dajkálgatja az ő gyermekeit." A régi idők dajkáit a modern kór pótmamáivá változtatták fel. Kétféle a meghatározás, de egyféle a munka: pótolni, helyettesíteni kell az édesanyát. Szeretni, azaz ne féljünk a kifejezéstől -, egy kicsit dajkálgatni kell a ránk bizottakat. Ki nem tapasztalta, hogy ezt a dajkálgató szeretetet mennyire igénylik a felnőttek is!

2. Aki eredményesen akar munkálkodni, annak úgy kell inteni és buzdítani egyenként az embereket, "miként az atya a gyermekeit." Azaz, atyai szívvel kell lenni hozzájuk. Nem szabad, hogy árvának érezzék magukat a körülöttünk élők. S amikor szükséges, bizony el kell mennünk odaáig, mint az Apostol: "kézsek voltunk közölni veletek nemcsak az Isten evangéliumát, hanem a magunk lelkét is..." A személyes vallomástétel nem maradhat el. Nem a tudós tárgyilagosságával, és nem a reviroz hűvösségével kell forgolódnom az emberek között hanem az atya szeretetével. Úgy legyen, Amen.

12. Vízkereszt utáni utolsó vasárnap.A szeretetszolgálat vasárnapja.KEGYELEM ÉS BUZGÓSÁG.

2 Korinthus 8, 8
2 Korinthus 8, 1 - 24

Egyházunk Törvényeinek ismerete nemcsak minden lelkész - nek, de minden presbiternek és egyháztagnak kívánatos kötelessége és joga. E vasárnapon előljáróban Egyházi Törvényeinkből idézek: "A Krisztus főpapi szolgálatában való részesedés arra indítja és kötelezi az egyházat, hogy felelősséget hordozzon az emberért és a teremtett világért. Ez a felelősség két kiváltképpen való szolgálatot jelent: a/ a közbenjáró imádság szolgálatát, hogy az Ige parancsa szerint tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések, hálaadások minden emberért és minden feljebbvalóért /1 Tim, 2,1-2/; b/ a diakonia /szeretet szolgálat/ végzését. Krisztus úgy volt jelen ebben a világban mint aki szolgál /Mk, 10,45/ és tanítványainak azt a parancsot adta, hogy az Ő példáját kövessék: "amiképen én cselekedtem veletek, ti is akképen cselekedjete." /Jn,13,15/ I. to. 5.§.

Természetesen így cselekedni minden vasárnap és hétköznap kötelességünk. Ma mégis kiváltképpen való hangsúlyt kap mindez, mert egyházunk rendjében ma szeretetszolgálati vasárnap van. Azaz, ma hangsúlyozottan élénk adatik, hogy a hitközösségen túl erősödjünk a szeretetközösségben, és mélyüljünk el a "szeretetszolgálat hálaadással és örömmel való végzésében."

Gyakorlati útmutatás.

A felolvasott fejezet gyakorlati célt szolgál. Témája a jeruzsálemi gyülekezet számára folyó, s már Korinthusban is

megindított /1 Kor. 16,1-4/ gyűjtés lebonyolítása, gyakorlati megvalósítása, befejezése. Feltétlenül figyelniünk kell arra, a/ ahogyan az apostol tanít, és b/ ahogyan cselekszik e dologban.

a/ Az apostoli tanításnak egy sajátos vonását kell itt észrevennünk. Az Apostol nem úgy beszél mint diktátor, hanem mint pásztor. Nem parancsol, hanem tanácsot ad. Közben egyáltalán nem titkolja mások buzgóágának szép cselekedeteit, sőt azok emlegetésével akarja a korinthusiak szeretetének valódiságát /őszinteségét/ kipróbálni. Végül azt is félreérthetlenné teszi, hogy az Úrnak "a szerint kedves az, amije kinek-kinek van és nem a szerint, a mije nincs."

b/ Cselekedetében pedig Isten emberének bölcsességét szemlélhetjük. Nem egyedül végzi e szolgálatot, hanem munkatársak közösségében; mégpedig azért, mert gondja van a tisztességre nemcsak az Úr előtt, hanem az emberek előtt is. /21. vers/ E-lőzetesen védekezik a felmerülhető gáncs és rágalom ellen.

E gyakorlati útmutatásokon túl most e fejezet két nagy tiszteletére figyelünk: 1./ Mit tanít a kegyelemről? 2./ Mit tanít a buzgóágról?

Mit tanít a kegyelemről?

Példamutató, hogy ebben a nagyon gyakorlati fejezetben az Apostol a kegyelemről beszél, azt hangsúlyozza és magasztalja. Jó, ha minden bibliaolvasó tudja azt is, hogy e fejezetben a kegyelem /1v/ és a jótétemény /6. és 9v/ mögött ugyanaz a fogalom van: kharis.

1. Rámutat a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmére. /9v/ Arra kéri a korinthusiakat, hogy egy bizonyos meghatározott célra adjanak pénzt, vagy egyéb adományt s követendő eszményül Krisztust állítja eléjük. Külsőleg a kettő között nincs hason-

lóság; ám a lelke mindkettőnek ugyanaz: az áldozat, a szolgál-
lat.

2. Meghirdeti Istennek azt a kegyelmét, amelyet Macedonia gyülekezeteivel közölt. Hallgassuk csak meg még egyszer az 1 - 5 versek üzenetét. Láthatjuk, hogy ahol Isten kegyelmet közöl egy gyülekezettel, ott ezek a nyilvánvaló jelek. Ezekből le-
mérhetjük, hogyan is állunk mi a kegyelem dolgában.

Mindennek mi a nagy tanítása számunkra? Az, hogy Krisztus egyházában az adakozás, a jótétemény nem emberi teljesítmény, nem humánus cselekedet, hanem a Szentháromság Isten velünk közölt kegyelmének gyümölcse. Az adakozás, a jótétemény mutatja meg, hogyan is állunk a kegyelemmel. Bizony, ahol pókhálósak a perselyek, ahol "fizetésektelen" egy gyülekezet - ott a kegyelemben való részesezéssel, a kegyelem elfogadásával van baj. Ott nem ismerik még igazán a mi Urunk Jézus Krisztus jótéteményét!

Mit tanít a buzgóságról?

A fejezet kulcsszavának tartom a buzgóság szót. Nemesak azért, mert hatszor fordul elő e rövid szakaszban. Sokkal inkább azért, mert értésünkre adja, hogy ahol jól értették meg a kegyelmet, ott buzgósággal végzik az Úrnak dolgát. Ezek az emberek mind tele vannak buzgósággal. Buzgóság van a korinthusiakban, a macedoniaiakban; buzgóság van Titusban és ama névtelen atyafiban. /Milyen példamutató az is, hogy e helyen Pál apostol nem beszél arról, hogy benne mennyi buzgóság van.

Pedig van benne: Gal.2,10/

A buzgóság másokat is magával ragad. /2 Kor,9,2/ Van egy szép énekünk, melyben "a buzgóság szárnyai"-ról énekelünk. De mintha a mi buzgóságunk szárnyai megperzselődtek volna. Néha úgy vergődünk, csapkolódunk, mint a törött szárnyú madarak

Vagy nem így van? Van bennünk buzgóság? Ismerős, kedves szó ez nekünk? Értjük már, hogy a nagyon ismerős diakonia szó mellé és a koinonia szó mellé /a 4. versben/ oda kell tennünk ezt az eléggé ismeretlen szót is: szpoudé, mert ezáltal a buzgóság által lesz valóságosabb, élőbb, hatékonyabb a diakoniánk is.

Könyörögjünk e szeretetszolgálati vasárnapon, hogy miként Isten Titus szívébe beoltotta a buzgóságot /16v/, úgy oltsa be a mi szívünket is a buzgóság szérumával, hogy ne legyünk resztek, hanem Lélekben buzgók legyünk.

Befejezem.

Amikor 1853. február 20-án a protestáns keresztyénség egyik legnagyobb igehirdetője, Robertson prédikált e fejezetről, felhívta gyülekezete figyelmét arra, hogy "a mi megváltozott gazdasági viszonyaink között nem feltétlenül ez a megfelelő forma." S tovább beszél arról, amit mi ma így mondunk: megelőző diakonia. S erről sem szabad elfeledkeznünk a szeretetszolgálat vasárnapján. Mert amikor a magunk helyén segítjük és építjük a társadalmat, amikor hétköznapi munkánkban becsülettel hordozzuk a munkának terhét, mint a Jézus Krisztus jó vitéze, akkor ezt az Istennek kedves megelőző diakoniát végezzük. Erre a szolgálatunkra is adja áldását az Anyaszentegyház élő Ura! Amen.

Néhány megjegyzés:

Spoudé, spoudadzeln - e szót én a fejezet kulcsszavának tartom. Hatszor fordul elő: 7,8,16,17,22 és 22/b versekben. Szótári jelentése: buzgóság, buzgalom, szorgalom; sietni, törekedni, igyekezni, fáradozni, foglalkozni. Használatos magyar Bibliánkban a következőkkel fordítják: buzgóság, igyekezet, szorgalom, sietség, gondosan, végül lk.7,4-ben "igen kérek".

13. Hetvened vasárnapja.ELJÖTT AZ ÓRA .

János 12,20 - 26

János 12,20 - 36

Mai ígénk öszeszűritett, rendkívüli híradás. Igazán rendk
kívülivé mégis azáltal lesz, hogy Jézus számára azt jelentik:
"Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia." El -
jött tehát az óra, amelyért testet öltött, amelyre egész éle-
tében készült, amelyre oly türelmesen és figyelmesen várt. E
mai alkalommal:

- I. kísérvük Megváltónkat a döntés órájában, és
- II. vizsgáljuk meg, miként kell nekünk is cselekednünk.

I. Jézus a döntés órájában.

1. Jézus és az idő. Ő nem az időtlenségben, hanem az idő-
nek teljességében jött el a földre. /Gal,4,4/ Evangéliuma hír-
detését is azzal az üzenettel kezdte meg, hogy betölt az idő.
/Mk,1,15/ Népének vezetőit intette: miért nem tudnak ítélni az
idők jeleiből. /Mt,16,3/ Nyilvánvaló, hogy Ő maga megítélte az
idők jeleit. S bár az egész Újtestamentum nem idézi a Prédiká-
tor 3,1-et, bizonyos, hogy Megváltónk tudta, hitte, élte, hogy
mindennek rendelt ideje van.

2. Jézus és az óra. Az időt nemcsak a maga teljességében
szemlélte, hanem részleteire is nagyon ügyelt. Tudta, hitte,
hogy a "teljes időn" belül minden részletnek megvan a maga órá-
ja. Milyen következetesen és megingathatatlanul ügyel arra,
hogy nem jött még el az ő órája a kánai menyegzőben /Jn,2,4/,
Galileában atyjafiai között /Jn,7,6/, a jeruzsálemi templom-
ban /Jn,7,30/ és a kincstartó helyen /Jn,8,20/. Újra és újra
megismétlődő refrén: "Nem jött még el az én óram". Most hangzik
el ajkán először a nagy bizonyosság: "Eljött az óra..." Ezzel

az öntudattal mossa meg tanítványainak lábát /Jn. 13,1/, és ezzel a vallomással kezdi főpapi imáját: "Atyám, eljött az óra" /Jn. 17,1/.

Miből értette meg Megváltónk, hogy most jött el számára az óra? Külső eseményekből. És itt gondoljunk arra is, hogy messiási munkája megkezdésének óráját is hasonlóan külső eseményekből érti meg: János börtönbe vettetett, nem hangzik Júdea pusztaiban többé a kiáltó szó: "Térjetelek meg!" S Ő ezt úgy értelmezi, hogy most jött el az Ő órája: "Ettől fogva kezdte Jézus prédikálni..." /Mt 4,12-17. És most? Most is itt vannak a külső események: Mária drága nárdus olaja, a főpapok szenvedélyes gyűlölete /Jn 11,47-53/, a választott nép magatartása, nem hisznek benne /37/, megvetik és nem veszik be beszédeit /48/, és a pogányok vágyakozása /Jn 12,20-21/. Most jött el az Ő órája. Az események jézusi értelmezése azonban azt is jelenti, hogy Őt nem az események sodorják tovább, hanem Ő maga irányítja immár azok további alakulását: "Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt. Senki sem veszi azt el én tőlem, hanem én teszem le magamtól. Van hatalmam, hogy letegyem és van hatalmam, hogy újra felvegyem azt. Ezt a parancsot vettem az én Atyámtól." /Jn 10,17-18/

3. Jézus a döntés órájában. a/Ez az óra a megdicsőíttetés órája. Ő maga mondja ezt tanítványainak, vagy a görögöknek. De hogyan lesz azzá? Hiszen az események, a körülmények két utat kínálnak fel: vagy elmegy diadalmenetben Hellén földre, vagy elmegy töviskoronát viselve a Golgota hegyére. Az előbbi úton kikerülheti a Keresztet, megtarthatja életét. Az utóbbi azonban életének elvesztését jelenti. Az evangélista őszintén megírja, hogy Jézus lelkében háborúság dúl és nem is tudja,

mit mondjon az Atyának /27v/

b/ Ez az óra tehát a kísértés órája. Megismétlődik az első kísértés alkalmával felajánlott nagy lehetőség. /Mt 4,8-9/ Itt vannak a görög követek. Indítványozzák, hogy Jézus hagyja oda Izráelt és menjen velük Hellén földre. /Goldhorn/ Tehát a kísértés ez: saját népe becsapta előtte az ajtót, de univerzális lehetőség nyílik előtte a további prédikálásra, gyógyításra, csodatételre.

c/ Ez az óra a megsegítés órája. Jézust a döntésben segíti az Atya. Segíti úgy, hogy felel lelke háborgó kérdésére. Válasz jön az égből. /28v/ És segíti a Szentlélek. Segíti azaz, hogy eszébe juttatja a prédikált evangéliumot: "Aki szereti a maga életét..." Ahogyan Jákób forrásánál egykor a samáriai asszony aratásra érett gabonátáblákat láttatott meg vele /Jn 4,35/, a jeruzsálemi templom előcsarnokában a pogány világ követeinek kérése nyomán úgy jelenik meg ismét lelki szemel előtt, hogy a tájak már fehérek az aratásra. De hogyan lesz aratás, ha nincs vetés? Most nem az aratás órája van itt, hanem a vetésé: "Ha a földbe esett gabonamag el nem hal..." Már nincs is kétség a szívében. Már csendesség van ott és bizonyosság: "Atyám, azért jutottam ez órára... most vettetik ki e világ fejedelme." /27, 31v/ Az evangélista hozzá is fűzi: "Ezt pedig azért mondotta, hogy jelezze, milyen halállal kell meghalnia."

II. Miké^{nt} kell nekünk cselekednünk?

1. Példát hagyott nekünk, hogy az ő nyomdokait kövessük.

/1 Pt 2m 21-25/ A természet törvénye, Jézus életének törvénye általános élettörvény. Azt jelenti, hogy áldozat nélkül nincs termés, vetés nélkül nincs aratás. "Ha a földbeesett búzamag... Aki szereti a maga életét..." Hogyan is tanított erről Megváltónk? "A szántóföld a világ, a jó mag az Isten országának fi-

ai." /Mt 13,38/ Tehát az övéi, az anyaszentegyház népe számára since más út, mint a keresztvállalás, az elhalás útja. "Az Ő nyomdokain nem sikerről-sikerre vezet az út, hanem önmegtadással és kereszthordozással át valami egészen másfajta magasság felé, mint amelyet az ember elképzelne." /Victor János/

2. Ismerjük fel az időnek alkalmas voltát. Izsakhár fiáról van feljegyezve, hogy felismerték az időnek alkalmas voltát. /1 Krón 12,32/ Tudnunk és élnünk kell egyrészt, hogy életünk ideje az Ő kezében van /Zsolt 31,16/, másrészt, hogy mindennek rendelt ideje van. /Préd 3,1-8/ Ne mondjuk könnyedén, hogy mi ezt tudjuk, mert az életünk - az enyém is - arról prédikál, hogy nagyon sokszor eltévesztettük, nem tudtuk, minek van az ideje. S egyáltalán Krisztus gyülekezete hajlandó-e felismerni e mi időnkben, hogy most nem a beszédnek az ideje van, hanem az elhalásnak, az "elrothadásnak", azaz a magvetésnek az ideje van. Külsőleg úgy tűnik - s ez világjelenség -, hogy az egyház "összezsugorodásának" az ideje van most. Ezt nem kell tagadnunk, de félnünk sem kell tőle, ha csakugyan nem olyan emberek vagyunk, akik szeretik a maguk életét.

3. Döntéseinkben, kísértéseinkben bátran menjünk Jézushoz. A harcot nem egyedül, magunkra hagyottan kell megharcolnunk. Láttuk, hogy a Fiúnak, Megváltónknak segítségére jött az Atya és a Szentlélek. Drága ígéretünk van arra nézve, hogy mi is bizalommal járuljunk a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk alkalmas időben való segítségül. /Zsid 4,14-16/ "...nem azt kell kérnem, hogy kerüljem el a szenvedéseket és a nehézségeket, hanem azt, hogy a szenvedés tűzében megőrizhessem magam úgy, ahogy Isten teremtett. Urunk megtalálta önmagát a szenvedések tűzében. Megmenekült, de nem attól az órából, hanem abból az órából." /Chambers/ Így cselekszik velünk is hűséges Urunk. Ámen.

14. Hatvanad vasárnapja.ATYÁM, BOCSÁSS MEG NÉKIK !

Lukács 23,34
Lukács 23,13 - 34

E mai vasárnaptól virágvasárnapig Megváltónknak a Keresztfán elhangzott szavait hallgatjuk istentiszteleteinken. Általában is érdemes megjegyezni a haldoklók utolsó szavait. A keresztyén embernek fontos és üdvösséges gyakorta elmélkedni Jézus Krisztusnak a Kereszten elhangzott "hét szava" felett.

Amikor ezekre a szózatokra figyelünk, hallanunk kell a Mózesnek mondott isteni intést: "Oldd le a te saruidat lábaidról; mert a hely, amelyen állasz, szent föld." /Ex 3,5/ Bizony a legszentebb föld az, mert Isten kihulló drága vére öntözte. Mert ami itt történik, az olyan dráma, amelyikben Isten az áldozat és a hős.

Az első szó imádság. És micsoda imádság! Bizalom és szeretet csendül ki minden szavából: mert ez töltötte be az Ő egész életét. "Aki meg akarja tanulni, hogy mi a szeretet, az menjen a megfeszítés helyére és nézze, hogyan hal meg a "fájdalmak férfia." /Spurgeon/

ATYÁM !

Ez az első szava és ez lesz az utolsó is. E kettő között történik minden, aminek történnie kell. "Atyám!" Azt mutatja ez nekünk, hogy Megváltónknak a legnagyobb szenvedésben, megaláztatásban sem rendült meg hite az Atya szeretetében. Így hozta az embereknek Istent: az Isten Atya. Így tanított imádkozni: Mi Atyánk. S most a Kereszten ott folytatja, ahol a Gecsemáné kertben abbahagyta. A főpapi imádság a János 17-ben így fejeződik be: "Igazságos Atyám! Én megismertettem velük a te nevedet és ezután is meg-

ismertetem, hogy az a szeretet, amellyel engem szerettél, legyen bennük és én is őbennük."

BOCSÁSS MEG !

Jézus Krisztus evangéliuma a megbocsátás evangéliuma volt. Nála a szeretet megbocsátást jelentett. Őbeme Isten a bocsánatot adta az embereknek. "Erről a próféták mind bizonyosságot tesznek, hogy bűneinek bocsánatát veszi az Ő neve által mindenki, aki hisz őbenne." /Act 10,43/ Önmaga is így tekintett kereszthalálára: "Ez az én vérem, az új szövetség vére, mely sokakért kiontatik bűnök bocsánatára." /Mt 26,28/

S most a bocsánatért esedezik ebben a csodálatos könyörgésben. Nem bosszúért és megfizetésért könyörög, hanem megbocsátásért. A hit megdicsőülése ez bizony, és minden idők számára példaul fog szolgálni, mert a következmények igazolták. Miközben ugyanis véghez viszi a megbocsátás nagy művét, ajka is bocsánatért esedezik. A tanítás és az élet itt is teljes egységben van Őnála.

NÉKIK !

- Kiknek?

- Ellenségeinek: a katonáknak, a papoknak, a népnek. Mindenkinnek, aki vétkez az ő halálában.

Jeruzsálemben az volt a szokás, hogy a halálraitöltet háttal a városnak feszítették keresztre, nehogy a szerencsétlen ember utolsó pillanatában megátkozza a várost. Az Úr Jézust is így feszítették meg, háttal a városnak. Tekintetét tehát onnan, a Golgota magasságából nyugatra fordította... át a tengereken... át az évszázadokon. Mindentlátó tekintetével átölelte minden egykor hozzátérő népét, átölelt minket is... engem is.

MERT NEM TUDJÁK, MIT CSELEKESZNEK.

Mennyi szeretet van ebben! Menti az ellenségeit. Közbenjáró érettük, mert Ő közbenjáró Isten és ember között. S valóban az Ő egész kereszthalála egyetlen, némán is hangos engesztelő könyörgés, amely felkiált az égre, hogy a bűnösök felől elfordítsa Isten igazságos ítéletét.

A mi időnk, a mi századunk kérdéseire is fény hull ebből az imádságból, mert gyakran mi sem tudtuk, mit cselekedtünk. Talán tudnunk lehetett volna, vagy tudnunk kellett volna, de ő nem tudtuk!

S hogy mekkora hatást gyakorolt ez az imádság Jézus Krisztus követőire, arra álljon itt három bibliai példa: István, az első keresztyén vértanú ajkán ez az imádság hangzik az Őt megkövezők érdekében: "Uram, ne tulajdonítsd nekik ezt a bűnt!" /Act 7,60/ Péter az első pünkösöd után ezzel a szeretettel hirdeti az evangéliumot: "Tudom, hogy tudatlanságból cselekedtetek, mint a ti vezetőitek is." /Act 3,17/ Pál apostol pedig arról tesz vallomást, hogy a világ fejedelmei közül senki sem ismerte, mert ha ismerték volna, nem feszítették volna meg a dicsőség Urát. / 1 Kor 2,8/

Utánuk emberek sokasága következik. Bizony igazat adunk annak, aki azt mondja, hogy ennek az imádságnak az ereje mind mostanáig, sőt az időknek végéig csökkentti napról-napra a bosszú hatalmát és növeli a szeretet és a megbocsátás mennyiségét a földön./ Stalker/

Befejezésül imádságos szívvel hallgassuk meg Juhász Gyula egyik gyönyörű versét: Imádság a gyűlölködőkért.

"Én Jézusom, te nem gyűlölted őket,
A gyűlölköket és a köpködöket.

Szeretted ezt a szomorú világot
S az embert, ezt a nyomorú virágot.

Te tudtad, hogy mily nagy kereszt az élet,
És hogy fölöttünk csak az Úr ítélhet.

Szelíd szíved volt, ó, pedig hatalmad
Nagyobb volt, mint mit földi birtok adhat.

A megbocsájtást gyakoroltad egyre,
Mig égbe szállni fölmentél a hegyre.

Ma is elégszer hallod a magasban
A gyűlölet hangját, amely égbe harsan.

A gyilkos ember hangját, aki részeg,
S a szeretet szavát feszítené meg.

Én Jézusom, most is csak szánd meg őket,
A gyűlölőket és a köpködőket.

Most is bocsáss meg nékik, mert lehet,
Hogy nem tudják tán, mit cselekszenek." - Ámen.

15. Ötvened vasárnapja.MA VELEM LESZEL A PARADICSOMBAN.

Lukács 23,43
Lukács 23,35 - 45

Megváltónk egyik legszebb neve ez volt: "A vámszedők és bűnösök barátja." /Mt 11,19/ Velük eszik és iszik, és közöttük is hal meg. Így teljesedik be a prófécia: "és a bűnösök közé számláltatott; pedig ő sokak bűnét hordozá és a bűnösökért imádkozott." /És 53,12/

S ahogyan akkor viselte magát az a két bűnös, akik között függött Jézus a Kereszten, előképe volt annak, ami azóta napról-napra történik. Némelyek számára az Ő evangéliuma életnek illata életre, mások számára halálnak illata halálra. És így lesz ez mindvégig. Azon a nagy napon, az utolsó ítélet napján Ő ismét középen lesz majd, s az egyik oldalán állanak az "áldottak", a másikon az "átkozottak".

Az evangéliumok részletesen feljegyzik, hogy a Kereszten függő Megváltót csúfolta a nép, a katonák, a főpapok, s ezzel, mint valaki megjegyzi, megnyitották a zsilipet a csőcselék előtt. Rázúdul a kacaj és a kiáltás áradata. Ilyeneket kiáltoztak feléje: "Te, aki lerontod a templomot és harmadnapra felépíted, szabadítsd meg magadat. Ha Isten Fia vagy, szállj le a Keresztről!" /Mt 27,40; Mk 15,29-30/ - "Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni." /Mt 27,42; Mk 15,31; Lk 23,35/ - "Ha Izráel Királya, szálljon le most a keresztről és majd hiszünk benne." /Mt 27,42; Mk 15,32; Lk 23,37/ - "Bízott az Istenben: szabadítsa meg most, ha akarja. Hiszen azt mondta: Isten Fia vagyok." /Mt 27,43/

Mindezek a csúfolódások, gúnykacajok azt jelentették, hogy most el van intézve ez a békezavaró, kényelmetlen ember, aki a klérusnak és a kegyeseknek annyi gondot okozott. Nem szabadulhat többé a kezünkből. Jézus Krisztus ellenségei jól tudták, hogy Őt nemcsak testileg kell megölni. Nevetségessé kell tenni a halálát is. Nem szabad, hogy az Ő halála egy hős tragikus elmúlása legyen. Itt egy szélhámosnak, egy sarlatánnak nevetségesen kell elpusztulnia, hogy többé a földkerekségen egy ember se vehesse Őt komolyan. Komédiává kell tenni Őt magát és az Evangéliumát. Bizony, ez borzalmas halál!

S a keresztrefeszítettek közül az egyik beáll ebbe a táborba: "Nem te vagy a Krisztus? Szabadítsd meg hát magadat és minket is!" A szenvedésben is kemény marad a szíve. Csak egy dolog érdekli: megszabadulni, hogy ott folytathassa, ahol abbahagyta.

JÉZUS HALIGAT.

Ahogy a többiek csúfolódására sincs szava, erre sem felel. Van ereje a hallgatásra. Már a tárgyalások alkalmával meglepí vádolóit a hallgatásával. Hallgat a főpap előtt, /Mt 26,63 ; Mk 14,61/, Heródesnek sem felel egy szót sem /Lk 23,9/, s Pilátust is csodálkozásra készíti hallgatásával. /Mt 27,14 ; Jn 19,9/ Később is, minden borzalmas testi-lelki szenvedést némán hordozott. A prófécia beteljesedett: "Kínoztatott, pedig alázatos volt és száját nem nyitotta meg, mint bárány, mely mészárszékre vitetik és mint juh, mely megnémul az őt nyírók előtt és száját nem nyitotta meg." /És 53,7/

A BÜNBÁNÓ LATOR IMÁJA.

A csúfolódásra a másik gonosztevő felel, majd Jézushoz fordul és így imádkozik: "Uram, emlékezzél meg rólam, mikor el -

jössz a te királyságodba!"

Ebben a bűnösben Isten az igaz megtérés példáját adta elénk. Három ismertetőjele van ennek: Bűnbánat, amiből következik, hogy szenvedésem megérdemelt. Kálvin tanítja nekünk, hogy e látor bűnbánatának első gyümölcseként azt mutatta fel, hogy szigorúan megdorgálta társának istentelen arcátlanságát. Azután egy másikat is tett hozzá azzal, hogy önmagát megalázta a bűneiről tett őszinte vallomással. Bizalom: egész elrontott, engedetlen, csúfos véget érő életem ellenére, mégis: Uram! Könyörgés. És micsoda könyörgés! Milyen világos látásuk volt e szemeknek, kiált fel Kálvin, hogy meg tudták látni a halálban is az életet, a romlásban is a hatalmat, a gyalázatban is a dicsőséget, a vereségben is a győzelmet, a rabságban is a királyságot! Nem tudom - mondja Kálvin -, volt-e a hitnek ilyen ragyogó példája, amióta áll a világ!

Luther pedig arról beszél, hogy e látor megtérése olyan enyhületet adhatott Krisztusnak, mint amilyent az angyal hozott néki a Gecsemáné kertjében. Isten nem engedhette, hogy alattvalók nélkül maradjon az Ő Fia. És most ez az egyetlen ember képviselte az Ő egyházát. Ahol végetért Péter hite, ott elkezdődött a megtérő látor hite.

Jézus Krisztus, ígéretével megnyitja előtte a menny kapuját.

MA.

A látor valami távoli időpontra gondolt, Jézus pedig így felel: Ma. Benne volt az az ígélet is, hogy még aznap meg fog halni, nem fog napokig gyötrődni a kereszten, amint az néha megtörtént a megfeszítettekkel. Ma, azaz néhány óra múlva velem leszel a halottak birodalmában, éspedig azon az oldalon, ahol az

igazak örömmel várnak a feltámadás napjára!

S el ne feledjük, hogy az a férfi, akinek ezt mondta Megváltónk, nem volt tanítvány, nem volt próféta és nem volt az igazhívó egyház tagja. Gonesztevő volt, aki jogosan került a keresztre. Hol van itt az érdem? Ezen a helyen elkezdődött minden értéknek a teljes átértékelése. E helyen bizony a katolikus teológus is csak így kiálthat fel: "Az ember nem akar hinni a fülének. Hogyan? Hát ennyire irgalmas az Isten? Elég Neki a megálázkodó emberi szív egyetlen mondata? Elég az Úr Jézus nevének fájó emlegetése? Igen, el kell hinnünk, hogy elég: az Isten irgalma megbocsátott." /Dr Tóth Tihomér/

VELEM LESZEL.

Igazsa van annak is, aki azt mondja, hogy az egész mennyország benne van ebben az egy szóban: velem. Kálvin meg arra int bennünket, hogy jegyezzük meg azt a hihetetlen készséget, amely késedelem nélkül, oly nyugodtan öleli magához a latrot és megígéri neki, hogy részese lesz a boldog életnek. Minden kétségen kívül áll tehát - mondja Kálvin -, hogy kész Ő kivétel nélkül mindenkit bebocsátani a maga országába, akik Őhozzá menekülnek.

A PARADICSOMBAN.

Bizonyos, hogy ez a szó szép kertet jelentett és az emberiség összüleinek lakóhelyét jelezték vele. Kálvin intését kell megszívlelnünk e helyen is, aki óv bennünket attól, hogy a paradicsom helyéről szörszálhasogató módon vitatkozzunk. Legyen nekünk elég annyi, hogy akiket a hit oltott be Krisztus testébe, azok részesei az Ő életének s haláluk után boldog és vidám nyugalmat élveznek, míg Krisztus visszajövetelével teljesen meg nem nyilvánul a mennyei élet tökéletes dicsősége.

Néhány bezáró szó.

Megváltónknak a Kereszten elmondott e második szavával kapcsolatban jó megszívlelnünk a régiek észrevételét: a két bűnös közül azért tért meg az egyik, hogy fölöttébb el ne csüggedjünk. Mert micsoda vigasztalás az elcsüggedt szívnek: a halálos ágyon is meg lehet térni! - És azért tért meg csak az egyik, hogy fölöttébb el ne bizakodjunk. Mert nem mindenki tér meg a halálos ágyon, van akinek csak jobban megkeményedik ott a szíve.

A híres csillagász, Kopernikus sírján a következő, általa szerkesztett sírfelírat van:

"Nem akarek olyan kegyelmet, mint Pál,
sem Péter sorsát nem kívánom.
Csak azért könyörgök alázatosan,
hogy bocsáss meg nekem is olyan kegyelmesen,
mint a katonának ott a Kereszten
megbocsátottál."

Legyen mai istentiszteletünkön közös imádságunk a középkori latin költészet egyik legmegrázóbb alkotásából, 363. énekünkben e néhány vers:

"Hű bírása bosszulásnak,
Add, hogy bűnbocsátást lássak,
Míg nem jó a számadásnap.
Elbukott nőt feloldoztál,
Katonának is jó szót ~~mondtál~~ adtál,
Engem is már megbízottál.
Nyögve hordom annyi bűnöm,
Szégyenkezni meg nem szünöm:
Lelked rajtam könyörüljön! Amen.

16. Bőjt első vasárnapja. Bibliavasárnap.ÍME I

János 19, 26-27

János 19, 17-27

Református keresztyén hitünk szerint Jézus Krisztus való-
ságos Isten és valóságos ember volt. Erről tesznek bizonysgot
utolsó szavai is. A második szóban Isten, aki egy megtérő bűnös
előtt megnyitja a menny kapuját. A harmadik szóban egy asszony
fia, aki halálos ágyán édesanyja megélhetéséről gondoskodik.

Nem feledhetjük, hogy a Kereszten nagy kínokat szenved.
Az evangéliumok igen szűkszavúak e téren, de amit leírnak, az
is sok, ha az ember értelemmel és érzéssel olvassa. Drága örök-
ségünk, a Heidelbergi Káté e ponton is mélyebbre vezet bennün-
ket, amikor arra a kérdésre válaszol, mit kell értenünk az a-
latt, hogy "szenedett?" - "Azt, hogy Ő földi életének egész i-
deje alatt, különösen pedig annak végén, Istennek az egész embe-
ri nemzetség bűne ellen való haragját testében-lelkében elhor-
dozta..." Ismételjük csak még egyszer a mondat végét: "...Isten-
nek az egész emberi nemzetség bűne ellen való haragját testében-
lelkében elhordozta."

Látunk kell tehát, hogy Megváltónk nagy kíno között nagy
ügyért szenved. Itt valóban túlzás nélkül el lehet mondani: vi-
lágraszóló nagy ügyért. Erre utalt Káténk mondata, e az általa
idézett bibliai helyek közül csak egyre utalok: "És Ő engesztel-
ő áldozat a mi bűneinkért, de nemcsak a mienkért, hanem az e-
gész világ bűneiért is." / 1 Jn 2,2/

És íme nagy kíno között, nagy ügyért való szenvedés köz-

ben is van nyugalma, ereje, türelme, ideje kicsiny családi ügyekkel foglalkozni. Tulajdonképpen Neki lett volna szüksége segítségre, és Ő ad segítséget. Megszólal ismét, és ez a szó a lelkipendozás csendes szava. Kálvin János azt mondja e hely magyarázatánál, hogy Krisztusnak anyja iránt érzett szeretete méltó a megcsodálásra. Nem szólok semmit teste nehezen elviselhető meggyötörtetéséről - mondja Kálvin -, nem emlegetem a gyalázatokat, amelyeket elszenvedett, de ámbár az Isten ellen való rettenetes káromlások megfoghatatlan fájdalommal töltötték el a lelkét és bár szörnyű harcot állott ki a halállal és az ördöggel, mégis ezek közül egyik sem akadályozta meg Őt abban, hogy gondoskodjék az anyjáról. Ebből megtanulhatjuk, hogy mimódon kell a kötelességünket teljesítenünk Isten iránt és az emberek iránt.

ASSZONY.

Mária számára most teljesedik be Simeon próféciaja: "Még a te lelkedet is áthatja az éles tör." /Lk 2,35/ Ha most Jézus így szól: "Anyám, édesanyám", akkor csak mélyebbre hatol az éles tör az anyai szívben. De így szólal meg csendes, elhaló hangon: "Asszony!" Így szólította meg Őt a kánai mennyegzőn is. Ez a megszólítás nemcsak azt jelenti, hogy Vele a földi kötelékeket megszakítottnak tekinti, hanem arra is utal, hogy Mária is, az ő édesanyja is, most már az Isten Fiát lássa Benne. Azt jelenti e szó, hogy az érzelem helyét - bármily szent és igaz legyen is az anyai érzelem - a hitnek kell elfoglalnia Mária szívében is.

Elhomályosodó tekintete most a szeretett tanítványt keresi, s neki ezt mondja:

ÍME A TE ANYÁD.

Nem azt mondja Jánosnak, hogy íme az én anyám, fogadd magadhoz, viseld gondját, mintha a tied lenne. Nem, Ő határozottan így szól: "Íme a te anyád!" Benne érezzük ebben a kijelentés-

ben azt is, hogy Jézus Krisztus Jánosra, a szeretett tanítványra anyjával együtt rábízta azt az ügyet is, amit Ő hirdetett meg: "Ki az én anyám és kik az én testvéreim?...Aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az fiútestvérem, nőtestvérem és anyám." /Mt 12,⁴⁸ 48-50/ A vérszerinti, a rokoni kapcsolat kiszélesedett, kitágult a Lélek szerinti testvériségben. Most ezt bizom reád: "Ime a te anyád!"

A keresztrefeszítettnek jogában állott utolsó rendelkezéseket adni. Jézus él ezzel a joggal. A zsidó családjog formanyelve szerint anyját az apostol oláalma alá helyezi. Szava végrendelet a tanítványnak. Az egyik hagyomány szerint Mária idős korban, Jánosnál Efézusban halt meg. Más hagyomány szerint 17 évig éltek Jeruzsálemben és János sohasem hagyta el a várost, amíg Mária életben volt. Csak az ő halála után indult el missziói útjaira.

IME!

Alapigénk szerint Megváltónk e "harmadik szóban" kétszer mondja e szót: "Ime!" Ragadjunk meg valamit ennek üzenetéből is! Lássuk meg, hogy ime ilyen Megváltónk van, ilyen Istenünk van! Ime, világmegváltó, világkormányzó nagy munkája közben van ereje, hatalma, szeretete a mi kicsiny életünk gondját is elrendezni. Hagy/Ráa magad bizalommal! Néki gondja van reád! Ezt a harmadik szót úgy is tekinthetjük, mint hatalmas, utánozhatatlan nagy prédikációt az Apostoli Hitvallásnak az első szavairól: "Hiszek egy Istenben, Mindenható Atyában..." Mindenható és Atya mintha kibékíthetetlen feszültségben lenne ez a két fogalom, s IME a Krisztus Keresztjére kell tekintenünk, hogy meglássuk, a Mindenható, a Világmegváltó törődik a mi kicsiny, porzem életünk

földi gondjaival is, mert Ő Atya.

De Megváltónk e harmadik szóban az ötödik parancsolatról is hatalmas prédikációt mond minden idők számára: "Tiszteld atyádat és anyádat!" S e ponton különösen aktuális számunkra - pontosabban fogalmazok: számomra és számodra - Megváltónk e tanítása. Mert elfelejthetjük-e, hogy a mi kis szép hazánkban, a mi nemzedékünkben, hány egyszerű fejkendős édesanya néz fel a fiára, lányára, mint ahogyan Mária felnézett Jézusra! Mert a fiából, a leányából "nagy ember" lett: orvos, mérnök, lelkész, gyárigazgató, tanácselnök, vagy professzor. S ezek az édesanyák tudják, hogy az ő szívük magzatjára nagy ügyek vannak bízva, egy falu, egy város, egy hatalmas üzem, emberek százainak és ezreinek - vagy akár millióinak - gondja, baja, megélhetése, boldogulása! És ez mind szépen rendben is van!

De meg kell kérdeznem közületek is Testvérek mindenkit, vajjon nem felejtettük-e el, hogy nem lehet annyi munkánk, nem lehet olyan fontos megbízatásunk, nem bízhatnak ránk akkora nagy ügyet, hogy ne maradjon időnk, erőnk jó szüleink sorsát, gondját gyöngéd szeretettel elrendezni!

Ti Mindnyájan, Drága Gyermekek, Fiak és Leányok, Akiknek az élete nagy, nemes ügyek szolgálatában lobog el: legyen erőtök, időtök a ti kicsiny családi ügyeiteket is Isten szerint elrendezni! Ne legyenek közöttünk fájó szívű édesanyák, akik hiába néznek fel gyermekükre, szívük mélyén csak egy levelet, egy látogatást, egy simogató jó szót várva! Halljátok az Igét: "Íme a te fiad, íme a te anyád!" Ámen.

17. Bőjt második vasárnapja.ÉLI, ÉLI, LAMA SABAKTÁNI!

Máté 27,46
Máté 27,37-50

A Kereszten elhangzott hét szó két nagy csoportra osztható. Az első háromban mások szükségével foglalkozik Megváltónk. A következő négy szóban saját szükségéi miatt szólal meg. A két csoport között három órai idő telt el. A mi időszámításunk szerint déli 12 órától délután 3 óráig. Sötétség támadt az egész földön. A természet is Isten akaratának engedelmeskedik és eltakarja nap-arcát. Mint Kálvin mondja, „Mintha az ég és a föld a köteles tiszteletet adná meg Teremtőjének és Alkotójának.”

Hogy Jézus lelkében mi mehetett végbe e három óra alatt, arra a negyedik szóból következtethetünk. Ez volt a szenvedés mélypontja. "Ezekben a pillanatokban egyesült a nagy testi kimerülés a legrettenetesebb lelki kínokkal, a gyalázattal és átokkal, melyeken át kellett mennie...Ez volt rettenetes félelmeinek sötét éjszakája; ekkor szállt alá szenvedéseinek legnagyobb mélységébe. Ember nem képes ezeknek a szavaknak teljes tartalmába belemélyedni." /Spurgeon/

"Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?" Rettenetesebb, félelmetesebb kiáltás soha nem hasított át a levegőt. Megrendítő az is, amikor az ószövetségi kegyesek kiáltanak így. Megrendítő, amikor közülünk bárki veszi ajkára ezt a mondatot. De itt most a Szerelmes, az Egyetlen, a mindhalálíg Engedelmes Fiú kiált így. És hogy ez a mondás különösen érdemes a megjegyzésre, az abból is látezik, mondja Kálvin, hogy a Szentlélek azt akarta, hogy szíriai nyelven mondják el, hogy így

mentől jobban bevésse az emberek emlékezetébe.

Bizony igaz, hogy nincs az egész Bibliában még egy mondat, amelyet olyan nehéz megérteni, mint ezt. Könyörüljön meg rajtunk Isten Lelke, hogy valamit megértsünk Megváltónknak a Keresztfán kiáltott negyedik szavából.

MIÉRT?

Mindig gyötrelmes és félelmetes, amikor a teremtmény azt kérdezi Teremtőjétől: Miért? Az egész Jób könyve egyetlen ilyen kiáltás. Ezt kérdezte Dávid is és Jeremiás is. Azt hihetnénk, hogy istenkáromlók szólnak itt, pedig a legkomolyabb és a legnemesebb lelkek azok, akiket legkönnyebben utolér az ilyen kétségbeesés. A felületesek, a nyeglék, a világiások mentesek tőle. A köznapi lélek könnyen belenyugszik a világba és nem kér magyarázatot. /Stalker/ Már most, ami értelmetlen ellenmondás és zűrzavar csak van a világon, az mind összetorlódott a Golgotán. A miértek milliói most mind összpontosultak a Krisztus "Miért?"-jében.

HAGYTÁL EL ENGEMET?

Azt fejezi ké vele Megváltónk, hogy az emberektől, barátoktól, tanítványaitól való elhagyatottság után a legsúlyosabb lelki szenvedést, az Istentől való elhagyatottság érzését is átélte a Kereszten.

János 16,32 szerint tudta, hogy egyedül marad az Atyával: "Íme eljön az óra és már eljött, hogy eloszoljatok, kiki az övéihez és engem egyedül hagyjatok; de nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van." De most az Atya is elhagyta... Exegeták töprengenek rajta, vajjon csakugyan így volt-e, csakugyan elhagyatott volt-e Jézus? Mi nyugodtan mondhatjuk: Igen, ott, egy rövid időre csakugyan elhagyta Őt az Atya. Jézus Krisztusnak egészen

ki kellett ürítenie a keserű poharat: át kellett élnie a legféltelmezetesebbet, a legrettenetesebbet, az Istentől való elhagyatottságot!

Néha közülünk is úgy gondolják némelyek, hogy ők is kénytelenek így kiáltani: "Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?" Nálunk azonban csak látszólagos az Istentől való elhagyatottság, míg Krisztusnál valóságos volt az. S éppen azért lett Ő elhagyatott, hogy mi soha ne lehessünk azok. Mert amikor lelkünk a Zsoltáros fájdalmas panaszát tudja is csak ismételtetni, mi akkor sem vagyunk egyedül... Ott találkozunk Vele, a mi Keresztrefeszített és Feltámadott Megváltónkkal, s a nagy ígéret átragyog életünk sötét felhőin: "Íme én titeket vagyok minden napon a világ végezetéig."

Van egy előképe annak, ami itt a Golgotán történt. 3 Mózes 16-ban van leírva az évenkénti engesztelési ünnep. Két hibátlan bakot kellett a főpaphoz vinni. Az egyiket megölték és vére engesztelésül lett. Az élő bak fejére pedig Áron rátette mindkét kezét és megvallotta felette Izráel fiainak minden hamisságát és bűnét. Majd a bakot elküldötte a pusztába, a kietlen helyre, s ott a kietlen helyen az nyomorultan elpusztult. - Az a hitünk, hogy Isten így tette Jézusra "mind e világ bűne terhét", bűnét és akkor eltaszította Őt, mert Isten Szentsége nem tűri el a bűnt. A borzalmas halál kínját Jézus némán szenvedte. Az Istentől való elhagyatottság - számára elhordozhatatlan - terhét kiáltja most a nagyvilágba. Bizony, ez volt a szenvedés mélypontja, semmi sem tudta Őt e világon még mélyebbre taszítani.

ÉN ISTENEM, ÉN ISTENEM!

Aki így tud imádkozni lelke legnagyobb szorongásai kö-

zepette is, az nem elhagyatott. Ez a diadal. Mert csak egy rövid szempillantásig hagyatott el a mi Urunk, nem véglegesen. Ő is tudta ezt. Azért is imádkozta csak eddig a Zsoltár. A következő mondatot már nem vette ajkára. A 22. zsoltár 2. verse ugyanis így van megírva: "Én Istenem, én Istenem, miért hagyta el engemet? Távolság van megtartásomtól jajgatásomnak szava."

De Ő meghallgattatott. S hogy ez valóban így van, arra bizonyosság, hogy nem ez volt Jézus Krisztus utolsó szava. Sőt ami ezután következik, az már újra a békeség és a bizalom megnyilvánulása. S úgy is igaz, ahogyan az első pünkösdi prédikációban hangzott el: "Nem hagyatott a sírban, sem teste rothadást nem látott." /Act 2,31/

Így hát a legnagyobb elhagyatottságban is bizalommal mehetek Hozzá és kérhetem Tőle az egész keresztyénség egyik legkedveltebb és legszebb nagyheti énekének oszónalatos szépségű soraiival :

"Mellőlem el ne távozz,
ha majd én távozom;
a kínban, mit halál hoz,
állj mellém, Jézusom.

- - - - -

Rád nézsek, Rád szűnetlen,
s ha majd szívem megáll,
öleljen át a lelkem -
Így halni: jó halál." Ámen.

Jegyzet: Jézus példája nyomán az Őskeresztyén gyülekezet a 22. zsoltár több mondatát felhasználta Jézus szenvedésének a leírásánál, különösen Máté evangéliumában. E Zs-t az UT 17-szer idézi.

18. Bőjt harmadik vasárnapja.SZOMJÚHOZOM.

János 19,28
János 19,25-30

A Kereszten elhangzott negyedik szó Megváltónk lelki szenvedését summázza. Az ötödik szó a testi szenvedés jajsza-
va. Mint valaki mondja: egészen emberi szó ebben az emberte-
len tragédiában.

Újra emlékezzünk csak arra édes Testvéreim, hogy mi-
lyen nagy és mérhetetlen sok szenvedésben volt része Jézus
Krisztusnak. S nem beszél róluk, nem panaszkodik. Egyetlen
jajszóba sűriti minden testi kínját: Szomjúhozom! Tanuljuk meg
tőle ezt is; Ne beszéljünk olyan sokat, olyan könnyen és szí-
vesen, olyan végetnemérően a szenvedéseinkről. Csak keveset.
Könnyebb lesz a körülöttünk élőknek is.

Szomjúhozom!

Azt jelenti, hogy testben szenved. A tűző napon kife-
szítve, a szomjuság gyötrő érzése kínozza. Az Apostolok pedig
arra tanítanak bennünket, hogy Krisztus testi szenvedése fegy-
ver a mi kezünkben: "Mivel tehát Krisztus szenvedett testben,
ti is ugyanezzel a gondolattal fegyverkezzetek fel, mert aki
testben szenved, elszakad a bűntől." /1 Pt 4,1/ Testi szenvedé-
seink között nézzünk azért a hit fejedelmére és elvégezőjé-
re, Jézusra, Aki Keresztet szenvedett. /Zsid 12,2/

Az egyházatyák pedig szimbolikus jelentőséget adtak
Jézus Krisztus szomjúhozásának. Azt tanították, hogy Megváltó-

tónk szomjuhozta: a/ az Atyához való visszaérkezést a dicsőségbe; b/ a váltságfalál gyümölcszeképpen neki jutó boldog lelkek szent szürete után szomjuhozik.-Én nem vetném el mindenáron az egyházatyák e magyarázatát. Inkább bizony gondoljunk arra, hogy Megváltónk szomjuhozik a szeretetünk, imádságunk, szolgálatunk, szentségünk után!

Az evangélista ezt a megjegyzést fűzi e szóhoz: x "hogv beteljesedjék az Írás, így szólt:" Két szoltárversnek kell itt beteljesednie : "Eróm kiszáradt, mint oserép, nyelvem ínyemhez tapadt és a halál porába fektetsz engem." /Zsolt 22,16/ És a másik: "Sőt ételemben mérget adnak vala és szomjúságomban ecettel itatnak vala engem." / Zsolt 69,22/

Íme Jézus Krisztus a legnagyobb szenvedésben is az Írás beteljesedésére gondol. Ezt tedd te is Testvérem! Gondolj az Írásra! Gondolj azokra az ígéreke, amelyeket Isten Lelke szíved hústáblájára írt fel. Bármilyen szenvedéseken át vezet is Isten, az Ő ígéje megáll! Én sem tudom, hogy még hol, mikor, hogyan vezet át engem is a halál árnyékának völgyében, de újram és újra emlékezetembe vésem, ismétlgetem szívemben a nékem adott nagy ígéletet : "...de hű az Isten, aki nem hágy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek, sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek." /1 Kor 10,13/

Még egy megjegyzést fűz az evangélista ehhez a szóhoz. Ez a szentana leírására utal: "Volt pedig ott egy ecettel teli edény. Azok azért ecettel telt szivacsot tűztek isszóp-szárra és odatartották a szájához." - Azok, minden bizonyval a katonák. Az ecet pedig vagy a katonák savanyu bora volt, a-

melyet a hosszú órág tartamára kaptak, vagy valami folyadék, amelyet a szenvedőknek készítettek. Az iszópszár azonban nem olyan, hogy bot gyanánt lehessen használni. Máté és Márk e helyen nádat említ.

Miért fontos mindez nekünk?

Mire tanít minket ez a részletezés? Arra feltétlen, hogy mi is elgondolkodjunk a törtéteken. Azon pl. atyámfiai, hogy azok a katonák, akik a keresztfeszítés elején kockajátékot űztek és a ruháján osztottak, tehát teljesen közönyösen, érzéketlenül viselkedtek; most a végén szánakezők, irgalmasak lesznek, részvételre indulnak. Mert nincs olyan megkeményedett emberi szív, amelyik meg ne indulna Jézus Krisztus keresztfán való szenvedésének láttán!

Milyen a mi szívünk: nem keményedett-e meg? Mert Jézus Krisztus ma is így kiált bele a mi világunkba: „Szomjúhozom! Azt kérdezed: hol? hogyan? Halljad az Ő szavát:

„...szomjúhoztam és innom adtatok...” - „s...szomjúhoztam és nem adtatok innom...”

„Uram, mikor láttuk, hogy szomjúhoztál, és innod adtunk volna?” - Ugye ne is folytassam, mert ismered a folytatást! De én most mégis mondom, mindnyájunknak mondom: „...amennyiben megcselekedtél /amennyiben nem cselekedtél meg/ egygyel az én legkisebb atyámfiai közül, én velem cselekedtél, vagy nem cselekedtél meg.”

Krisztus testi szenvedése íme így vezet el bennünket ahhoz a reformátori magatartáshoz, amely nem zárkozhat el mások testi szenvedése előtt! Nem zárkozhatunk el a világ megoldásra váró nagy szociális kérdései előtt! Nem dughatjuk be fülünket az éhezők és a szomjazók kiáltása előtt! Sőt, akkor

vagyunk igazán hűséges követői Jézus Krisztusnak, ha az Ő kicsinyeinek a kiáltásában az Ő szavát halljuk meg, és megtanuljuk, hogy "a világ egy s abból nem lehet magunknak valami külön kis önző világot kikerekíteni." /Bereczky/

Szomjúhozom! - bizony hangzik a kiáltás ma is. Hallod-e Testvérem? Hallod-e benne Megváltód kiáltását?

És... és enyhít-e az Ő fájdalmát?

- Ugye tudod, hogyan kell azt tenned?

- Jer, azért induljunk együtt, mint akik együtt hisszük és valljuk: "Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmas-ságot nyernek." /Mt 5,7/ Amen.

19. Bőjt negyedik vasárnapja.ELVÉGEZTETETT.

János 19,30
János 17,1-26

Emlékezzünk csak édes atyámfiai, hogy mi is volt Megváltónk eledele? "Az én eledelem az, hogy annak akaratát cselekedjem, aki elküldött engem, hogy az ő dolgát elvégezzem." /Jn 4,34/ Ezért először az evangélium-hírdetést kellett elvégeznie. /Lk 4,18/ S volt egy szakasza Jézus Krisztus életének, amit az evangélisták ezzel a mondattal zárnak le: "Jézus mindezeket a beszédek elvégezte." /Mt 26,1/

S mikor elvégezte a beszédek, tudta, hogy eljött az ű órája. /Jn 13,1/ Ez azt jelentette, hogy még előtte van az a keresztség, amellyel meg kell keresztelkednie, és nagyon gyötrődik, amíg az elvégeztetik. /Lk 12,50/ Ez a gyötrődő tusakodás történik a Geceemáné kertjében. Utána a Főpapi imájában nyugodtan mondja: "Én dicsőítettelek téged a földön, elvégeztem a munkát, amelyet rám bízál, hogy végezzem azt." /Jn 17,4/

Ez a bizonyosság szólal meg ajkán a Kereszt kínjai között. De amit egykor a názáreti zsinagógában és a főpapi imádságban még mondatokban mond el, most egyetlen szóba sűríti:

Elvégeztetett.

Sokan és sokszor mondták, hogy ez a legfelségesebb szó, amelyet valaha is kiejtettek a föld színén. /Stalker/ Bizony "kimeríthetetlenül gazdag és mélységes szó" ez. /Bereczky/

Kérjük Isten Lelkét, hogy e mostani istentiszteletünkön érthessük ennek a "szó"-nak néhány üzenetét!

Az alázat szava ez.

Mily édes tanítása az is, hogy személytelenül hangzik. Már nem így: "elvégeztem a munkát." Csak így: „Elvégeztetett! Oh, utánozhatatlan, utolérhetetlen krisztusi alázat. Benne van e szóban tehát a mennyei seregek éneke is: "Dicsőség a magasságban Istennek!" De míg ezt karácsonykor mennyei seregek sokasága hozta üzenetként mennyből a földre; most a Kereszten a Szerelmes Fiú újszövetségi áldozat-daloként száll a földről az égbe: „Elvégeztetett!”

Ezzel a szóval is arra tanít bennünket, hogy Tőle kell megtanulnunk, hogy Ő szelíd és alázatos szívű, mert így találunk nyugalmat a mi lelkiünknek!

Győzelmi kiáltás ez.

A legnagyobb győzelmi kiáltás, mely valamikor is elhangzott a világban, vallják róla nagyon sokan. Mi is. Lehaltatszott a halottak birodalmába, felhangzik az égbe, évszázadokon és évezredekken át hangzik és mint hálaénektár hangzani fog az örökkévalóságban. /Stuttgarter/

Walter Lüthi, a 20. század nagy igehírdetője pedig arról beszél, hogy a pogányok elmondják hőseikről, hogy csak egy helyen sebezhetőek meg. Siegfried a vállai között, levélnyi helyen, Achilles a sarkán. Mintha a népeknek sejtelmük lett volna arról, hogy Istenen kívül senki nincs, aki ne volna sebezhető. Íme, van halálosan sebezhető helye a halálnak és az ördögnek is, s az a hely az, ahol Krisztus elkiáltotta: „Elvégeztetett!”

Elvégeztetett a váltság.

Arra, hogy mi minden végeztetett el a Kereszten, és

az meddig érvényes, arra idézzük nagy tanítómesterünket, Kálvin Jánost: "Krisztus haldokolva bizonyoságot tesz afelől, hogy az ő egyetlen áldozatával elvégeztetett és betöltetett mindaz, ami üdvösségünkre csak szükséges volt...A Krisztus által hozott egyedüli áldozatnak hatása és ereje örökkévaló, amint azt ő maga a saját szavával tanúsította, amikor azt mondta, hogy minden elvégeztetett, azaz, ami csak az Atya kegyelmének megkezdésére, a bűnbocsánat megnyerésére, a megigazulásra és az üdvösségre szükséges volt, mindazt az ő egyszeri áldozatával nyújtotta és elvégezte és pedig oly tökéletesen, hogy azóta semmi újabb áldozatra nincs szükség." /Inst.IV.18,3.13/ 11 sor

Ha mindezt újra és újra jól átgondoljuk, mi is valljuk, hogy a legmagasztosabb diadalének, amely valaha is fülébe zúgott a rémült világnak, ott hangzott el a kereszten: Elvégeztetett! Az ember megváltásában ez az utolsó szó. /Chambers/

Azt tartjuk tehát, hogy minden elvégeztetett, nem kell hozzátenni semmit. Nem kell erőlködnünk az üdvösségünkért: "Isten kegyelmi ajándéka örök élet, a mi Urunk Jézus Krisztus által." /Rm 6,23/

Már hitvalló eleink érezték, hogy e pontnál szembe kell néznünk egy kérdéssel: "Nem nevel-e ez a tanítás könnyelmű és elvetemült embereket?" /Heilab. Káté 64/ Mit felelünk erre? Mi is azt, amit Káténk: "Nem, mert lehetetlen, hogy azok, akik igaz hit által Krisztusba oltattak, a háládatosság gyümölcseit ne teremjék."

Mit kell tehát nekünk tennünk?

Röviden: a háládatosság gyümölcseit kell teremnünk!

Hiszem, hogy nem jól hirdetném most Isten igéjét, ha elkezdeném magyarázni e gyülekezetnek, hogy melyek azok a gyümölcsök, a hálának a gyümölcsei, amelyeket teremnünk kell. Ebben a megigazulásunkat munkáló Szentlélek igazít el bennünket az Ige által. Itt csak általános eligazítást lehet adni. Azt boldogan átadom én is. Félek, hogy csalódást okozok vele, hogy azt mondd reá; hiszen ezt már régtől tudom. Jó, ha tudod, hát cselekedj! "Szeresd az Urat, a te Istenedet....Szeresd felebarátodat, mint magadat." /Mt 22,37/

De hogy ez ma, holnap és holnapután mit jelent a te számodra, a te körülményeid között, azt csak akkor tudod meg, ha te magad odaállsz engedelmes szívvel Urad elé és megkérdezed: "Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?" /Act 9,6/ Azért olvasunk mi naponként Bibliát, azért imádkozunk, azért vagyunk csendességben a mi Istenünk előtt, hogy megvizsgáljuk, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata /Rm 12,2/, hogy az Ő akarata megismerjük és annak hálából, örömmel engedelmeskedjünk.

Engedjétek meg, hogy egy zsoltárverssel fejezzem be mai bizonyágtételemet: "Aki hálával áldozik, az dicsőít engem, és aki az útra vigyáz, annak mutatom meg Istennek szabadítását." /50,23/ Ámen.

20. Bőjt ötödik vasárnapja.
Nyugalmazott lelkészek, lelkészözvegyek és árvák vasárnapja.

A HETEDIK SZÓ .

Lukács 23,46
János 10,11-18

Isten segítségével ma végére érkezünk annak a sorozatos igehirdetésnek, melyekben Megváltónknak a Keresztfán elmondott hét szavának, imádságának drága üzeneteit hallgathattuk meg. Ma a hetedik szó az alapige: "Atyám, a te kezedbe teszem le az én lelkemet."

Amilyen nyugtalanná teheti az ember lelkét, amikor utolsó órájában arra kell gondolnia, hogy még mennyi mindent el kellett volna végeznie; éppoly nagy nyugalmat adhat az a tudat, hogy ami rám volt bízva azt megtettem, elvégeztem. Megváltónk lelkét ez a nyugalom töltötte el. Elhangzott a győzelmi kiáltás: "Elvégeztetett!" Most már nyugodtan hajtja le fejét a Kereszten. Csak még az esti imádságot kell elmondania. Mert délután három óra van, az estéli imádság ideje. Egész Izráel imádkozik ebben az órában. A templomhegyről a városon át a Golgotára hozza a szél a hatalmas templomkürtök hangját. Jézus hallotta a kürtök szavát és ő is imádkozik. Ő is esti imádságát mondja. Azt, amit egész Izráel imádkozik. A 31. zsoltár 6. versét: "Kezedre bízom lelkemet, te váltasz meg engemet, oh Uram, hűséges Isten." Ezt mondja Jézus Krisztus is, csak más, magasabb értelemben: "Atyám, a te kezedbe teszem le az én lelkemet."

Atyám.

Ez volt az ő első bizonyágtétele 12 éves korában.

/Lk 2,49/ Ez volt első szava a Kereszten is. És utoljára ismét a nagy szót mondja ki: Atyám! Mert ebben a szóban a Fiúság Lelke szólal meg. Mintha utolsó imádságával is arra emlékeztetne minket is, hogy az Ő Lelke által mi is így kiáltunk: "Atyánk!" /Rm 8,15-17/

A te kezébe.

A Te mindeneket teremtő kezébe. /Zsolt 8,7; Jób 10, 3.8/ Abba a hatalmas, erős kézbe, amely kivezette, megváltotta népét a szolgálat házából. /Ex 13,3/ Ez a kéz most sem rövidült meg. Ebben a hatalmas kézben most is van megszabadításra való erő. /És 50,2/ Abba az irgalmas és hűséges kézbe, amelyből senki ki nem ragadhatja a te juhaidat. /Jn 10,29/

Jézus Krisztusnak éppen ez az imádsága, átszegzett kézzel mondott fohásza legyen vigasztalás és bátorítás a mi számunkra is, hogy minket sem ragadhat ki senki az Ő kezéből. Önmagunkra és másokra nézve is élhetünk ^a Pál apostol által ki-mondott nagy bizonyosságban: "Meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdette bennetek a jó dolgot, elvégezi a Krisztus Jézusnak napjáig." /Fil 1,6/

Teszem le.

Az a nagy bizonyosság szólal meg itt, amiről János evangéliumából mai istentiszteletünkön hallottunk már: "Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt. Senki sem veszi azt el éntőlem, hanem én teszem le magamtól. Van hatalmam, hogy letegyem és van hatalmam, hogy ismét felvegyem."

Íme így lesz ez az esti imádság Jézus ajkán győzelmi

kiáltás: Nem ti vettétek el az én életemet, én tettem le azt! Nem a szegek és a kötelek tartanak engem fogva a Kereszten, hanem az engedelmesség és a szeretet. Krisztus ugyanis semmivel sem arathatott volna fényesebb diadalt - mondja Kálvin-, mint azzal a rettenthetetlen dicsekedésével, hogy az ő lelkének /melyet mindannyian elveszettnek gondoltak/ Isten az őrizője. /Ev.Harm. IV.155/

Lelkemet.

Vegyük csak sorra a Keresztfán elmondott szavakat. Azt találjuk, hogy Jézus Krisztus azokban foglalkozott az ő ellenségeiért való közbenjárással, a megtérő bűnös megbátorításával, saját anyja további sorsával, saját testi szenvedésével, majd azzal a nagy "üggyel", amire odaszánta egész életét, amiért jött, az ember megváltásának nagy "ügyével"; s most utoljára az ő lelkének sorsával van elfoglalva. Ez a sorrend is sok mindenre tanít bennünket. Ki merem mondani: nem is Isten szerint való, amikor valaki az első helyre teszi az ő lelkének sorsát, amikor szinte kizárólag csak az ő személyes üdvösségével foglalkozik, ahogyan mondani szoktuk. De nem Isten szerint való az sem, amikor az ember nem érkezik el oda, ahova Megváltónk: az ő lelkével való törődéssel. Mélyen megrendítő, amikor emberek haldoklásukban is csak vagyonukkal, munkájukkal, eredményeikkel, hozzátartozóikkal foglalkoznak, s úgy halnak meg /mert úgy éltek talán/ mintha nem lenne lelkük.

Bárcsak e tekintetben is tudnánk igazán "kálvinisták" lenni, s tanulni a mi nagy tanítónktól, Kálvin Jánostól, aki 1564 ápr.25-én kelt végrendeletében ezt a krisztusi sorrendet

követve, többek között így szól: "Kijelentem, hogy ebben a hitben akarok élni és halni és nincs más reményem és bizakodásom, mint az, hogy engem Ő kegyelmébe fogadott, ami üdvösségem egyetlen alapja. Elfogadom azt a kegyelmet, melyet Ő nékem a mi Urunk Jézus Krisztusban megmutatott és az Ő szenvedésének és halálának érdemére támaszkodom, hogy azáltal minden bűneim eltemettesenek. Könyörgök is Hozzá, hogy mossa és tisztítson meg a mi nagy Megváltónk vére által, mely minden szegény bűnösért kiontatott, hogy megjelenhessek orcája előtt, az Ő képét viselve."

Akik utána mondták.

Jézus Krisztus Keresztfán elmondott imádságának nagy hatása volt az első keresztyénekre. István diakonus megkövezése alkalmával így imádkozott: "Uram Jézus, vedd magadhoz az én lelkemet! / Act 7,59/ Péter apostol pedig azt tanácsolja, hogy akik Isten akaratából szenvednek is, ajánlják lelküket a híj Teremtőnek. /1 Pt. 4,19/ "Sokan haltak meg már meg ezzel a szóval ajkukon. Amikor Husz Jánost máglyára vitték, a fejére magas papi süveget nyomtak, mely tele volt rajzolva ördögökkel, akiknek martalékául odaszánták lelkét az Ő bírái és hóhérai; de Ő csak ezt a kiáltást ismételte: „Atyám, a te kezedbe teszem le az én lelkemet." Ez volt utolsó sóhaja Polykarpusznak, prágai Jeromosnak, Luthernek, Melanchtonnal és még sok más nagy léleknek is. Ki kívánhatná ennél felségesebb szárnyakra bízni lelkét Istenhez való röptében? De akár ez lesz csakugyan utolsó imádságunk a halálban, akár nem: legyen az egész életünknek buzgó könyörgése: „Atyám - a Jézus Krisztus által -, a te kezedbe teszem le az én lelkemet." /Stalker/ Amen.

21. Virágvasárnap.SÍR AZ ISTEN .

Lukács 19,41-44
Jeremiás 13,15-27 ; 14,17-18

Ne mondja közületek senki, hogy túl komor ígékert ke-
restem virágvasárnapra. Higyjétek el, itt az ideje felismer-
nünk, hogy virágvasárnap olyan ünnep volt, ahol mindenki uj-
jongott, hozsánnázott, csak egy valaki sírt, Jézus Krisztus,
és nem volt senki, aki Vele sírt volna. Pedig nem szokott Ő
sírní. Bár a "fájdalmak férfja" volt Ő, könnyeit nem mutogat-
ta az emberek előtt. Csak a betániai temetőben sírt és most
az Olajfák hegyének lejtőjén, virágvasárnap.

Mélyen megrendítő az is, ha felnőttek, édesapák és
édesanyák sírnak. Az elmúlt esztendőben veszítette el egy é-
desanya egyetlen fiát. Így emlékezett vissza a végzetes búcsú-
zésra: - "Azt mondtam: Fiam, ne menj el, megszakad a szívem...
és csak sírtam...sírtam... Fiam azt válaszolta: Ne sírjon édes-
anyám, mert akkor nem tudok elmenni ! - És felszakad az anya
szívéből a fájdalmas emlékezés: Ő, csak sírtam volna mégjob-
ban, még tovább, mert akkor ma élne a fiam! Mert számára az
az út a halál útja lett."

Megkérdezlek mindnyájatokat: Fiak, leányok, férjek,
feleségek, édesapák, édesanyák: Nem jártok-e olyan úton, amit
a ti kedvesetek könnyeivel öntöz? ! Nem kellene-e azonnal visz-
szafordulni erről az útról?

Megrendítő, amikor Isten szolgái sírnak. A világiro-
dalom gyöngyszemei közé lehet sorolni azt a jelenetet, amikor
Elizeus próféta sír Hazáel előtt. /Részletezni 2 Kir 8, 7-15/

Vagy kinek a szíve nem indult már meg Jeremiás siralmainak olvasása közben, vagy Ámós síró-dalát olvasva?

Atyámfiai, nyugodtan állíthatjuk, hogy a teremtett mindenség egyik legmegrendítőbb eseménye, amikor sír az Isten. Alig ismerek megrázóbb részt az Ószövetségben a Jeremiás könyvből olvasott szakasznál: "Azért e szavakat mondjad nékik: Szemeim könnyeket hullatnak éjjel és nappal, és nem szünek meg; mert nagy rontással rontatott meg a szűz, az én népemnek leánya, igen fájdalmas vereséggel."

Azért ezen a virágvasárnapon csendesedjék el szívünkben és ajkunkon a hozsánna: helyette csendes és engedelmességre kész szívvel hallgassuk meg alapígénk üzenetét, miért sírt Jézus Krisztus!

A szent város láttán sírt Jézus.

"Jézus diadalmenetben vonult be Jeruzsálembe, a város alapjáig megmozdult, de idegen isten lakozott benne: a farizeusi büszkeség! Ez a farizeusság vallásos és egyenes volt, de mégsem volt más, mint "meszelt sír". /Chambers/ Nem, ó nem a hitetlenek láttán sír Jézus. A második zsoltárból tudjuk, azoknak büszkeségén, kevélységén nevet az Isten. /4. vers/ Az Isten városának, népének farizeusi büszkesége láttán sír. Vajjon, nem sírhat-e rajtunk, a mi virágvasárnapi gyülekezeteinken? Vajjon mi megszabadultunk a farizeusi büszkeségtől? Attól a vallárosságtól, amely mindig olyan, mint a "meszelt sír"? Megvizsgálhatjuk szívünket, életünket - s legyen is bátorságunk ezt megtenni -, alapígénk üzenetének fényében.

Meg kell ismernünk, mi való a békességünkre!

Jeruzsálem nem ismerte meg virágvasárnap sem, hogy a Békesség Fejedelme jön hozzá, s azt a békességet hozza, a-

mit a világ nem adhat, de nem is vehet el. /Jn 14,27/ Istennek minden értelmet felülhaladó békességét. /Fil 4,7/ De Jeruzsálem nem ismerte meg, neki nem kellett ez a békesség. S ez éppen virágvasárnap történetében a legvilágosabb. Kétségtelenül igaz, hogy "az evangéliumok nem hagynak kétséget afelől, hogy ennél a messiáspolitikai demonstrációnál /virágvasárnapi hozsánnázásnál/ egy szörnyű félreértésről van szó, s ez alól még a 12 Apostol sem volt kivétel." /Stauffer/

S vajjon mi megismertük-e, amelyek a mi békességünkre valók? Emlékeztetlek édes Testvérek ennek az egyházi esztendőnek első istentiszteletére, amelyen szinte egész esztendőre - egész életre - szóló programot adott nekünk Isten: Krisztus a mi békességünk.

Észre kell vennünk "a meglátogatás idejét"!

Zakariás, az öreg, hűséges pap, Keresztelő János apja, csodálatosan szép énekében boldogan vall arról, hogy meglátogatta Isten az ő népét. Hallgassuk csak szósz szerint: "A mi Istenünk nagy irgalmasságáért, amellyel meglátogatott minket a naptámadat a magasságból, hogy megjelenjék azoknak, akik a sötétben és a halálnak árnyékában ülnek: hogy igazgassa a mi lábainkat a békességnek útjára!" /Lk 1,78-79/ Voltak, akik Zakariással együtt dicsőítették Istent a meglátogatás idejéért. De Jeruzsálem nem ismerte meg a meglátogatásnak az idejét. Ez az idő nem az ítélet ideje volt Jeruzsálem számára, hanem a kegyelem, az irgalom ideje. Egyik modern fordítás így is adja vissza az eredeti szöveget: "mivel nem ismerted fel azt az időt, mikor Isten /kegyelmesen/ rádtekintett."

Vajjon felismertük-e azt az időt, amikor kegyelmével közel jött hozzánk a mi Urunk? - "Ímé az ajtó előtt állok és zörgetek!" /Apoc 3,20/

Az eljátszott kegyelem után jön az ítélet.

Ezt Jeruzsálem nem látja még, és nem is hiszi. Csak Jézus látja és 5 virágvasárnap meg is hirdeti. Lelki szemei előtt feltáruulnak a város romjai, a nép földretíportatása, a város teljes feldúlása: "nem hagynak te benned követ kövön." De míg Ninive porog aláta magát Jónás ítélethírdetésére, Jeruzsálem nem rendül bele a félelmetes virágvasárnap profécijébe: "jönnek reád napok..."

Mi tudjuk, hogy Jézus Krisztus jövendölése beteljesedett. Minden úgy lett, ahogyan megmondotta. Eljöttek - nem is sokára - a napok, melyekben nem maradt Jeruzsálemben kő kövön. Jeruzsálem eljátszotta a kegyelmi időt, s eljött hozzá az ítélet.

Ezért síratta Jézus Jeruzsálemet.

S még akkor is, ha unalmasnak, vagy kényelmetlennek tűnik, ha ünneprontásnak találja bárki is, meg kell kérdeznem: Vajjon a mi életünket látva, nem sír-e Jézus? Nem vagyunk-e mi is olyanok, akik eljátszottuk a kegyelmi időt s nincs más hátra, mint "az ítéletnek valami rettenetes várása" /Zeid 10,27/?

Egyetlen bibliai versre utalok befejezésül. Talán az egész Biblia egyik legkegyelmesebb fejezete a János evangélium harmadik része. Hiszen ebben van a "jános-három-tizenhat" is, "a Biblia dióhéjban": "Úgy szerette Isten e világot..." S régtől fogva szorongat a felismerés, hogy ez a fejezet ezzel a verssel záródik: "Aki hisz a Fiúban, örök élete van; aki pedig nem enged a Fiúnak, nem lát életet, hanem az Isten haragja marad rajta." Csak ennyit kérdezek: Engedsz-e a Fiúnak? Magadban felelj reá - talán hozsánna nélkül -, ezen a virágvasárnapon. Ámen.

22. Húsvét vasárnapja.JÉZUS FELTÁMADÁSÁNAK HÁRMAS BIZONYSÁGA.

Máté 28,⁶⁻⁷~~5-7~~
Máté 28,1-10

A húsvéti bizonyágtételekre készülve, két nagy fel-
szabadításban volt részem. a/ Szabad volt meglátnom, hogy ne-
kem nem kell erőlködnöm, hogy bárkit is meggyőzzek Jézus fel-
támadása felől. Csak meg kell hirdetnem - imádsággal és sze-
retettel - a Jézus Krisztus diadalát; be kell jelentenem a győ-
zelmi hírt: "Él a Jézus, a mi Fejünk..." Tanúnak kell lennem,
aki csendesen odaáll kétezer esztendő húsvéti hírnökei közé,
és mondja az örömhírt: "Láttam az Urat!" - b/ Szabad volt azt
is meglátnom, hogy mindjárt a legelején bátorítsalak bennete-
ket is. Senki ne féljen, ne ijedjen meg, ha felfedezi magában
a hitetlenséget, a kételkedést; ha úgy van itt, hogy szíve mé-
lyén csak ezt tudja mondani: én bizony ezt nem tudom elhinni!
Testvér, nézd azokat az első húsvéti tanítványokat: mennyi ké-
telkedés és keményszívűség van bennük. A húsvéti hit nem magá-
tól támad az ember szívében, hanem az élő Jézus Krisztustól.
Csak egyre ügyelj, hogy nyitott, őszinte szívvel állj a nyi-
tott sírnál, s ha mégis hallasz angyali üzenetet, ha mégis meg-
jelenik előtted az Anyaszentegyház élő Ura, akkor "ne légy to-
vább hitetlen, hanem hívő!"

Húsvétra gondolva bizony elmondhatjuk, hogy a "bizony-
ságoknak /tanúknak/ nagy fellege vesz körül" /Zsid 12,1/ beuntün-
ket. Mi most arra a hármass nagy bizonyásra tekintünk, ami a
6. versben így hangzik felénk: "Nincsen itt, mert feltámadott,

amint megmondotta volt. Jertek, lássátok a helyet, ahol feküdt az Úr."

Nincsen itt.

A sír itt van. Az örök itt vannak, a kő is itt van, és a lepedő is, amibe bele volt csavarva a holttest. De Ő már nincs itt.

Nincs itt, és nem találja a keresztyén hagyomány sem. De erre azt mondhatná bárki: nem is akarja megtalálni. Jó, talán el is fogadhatnánk. De nem tudja felmutatni a világ sem. Hiszen, ha tudná, ha tehetné, boldogan megtenné! Egy-egy ósrégi leletért, csontért, tekeresért városokat ásnak fel, ország-résznyi nagy tőrületeket forgatnak fel. Vajjon nem forgatnák fel egész Palesztina földjét? De mind hiába, mert "nincsen itt."

Nekem ez az angyali híradás is nagy bizonyíték Jézus Krisztus feltámadása mellett.

Amint megmondta.

A világ legtermészetesebb hangján, legegyszerűbb nyelven, páthosz és jelzők nélkül, előre megmondta, s nem is egyszer. Én csak egyet idézek most: "Imé felmegyünk Jeruzsálembe, és az embernek Fia átadatik a főpapoknak és írástudóknak; és halálra kárhoztatják őt, és a pogányok kezébe adják őt, hogy megcsúfolják és megostorozzák és keresztre feszítsék; de harmadnap feltámad." /Mk 20,18-19/ Ha ugyanis csak ebben az egyben tévedett volna Jézus, megbízhatatlan lenne egész tanítási rendszere. Mert aki egyben téved, bizony tévedhet másban is. De Ő nem tévedett: megmondta és úgy történt.

Nem váratlanul, meglepetés[szerűen] jött húsvét, hanem úgy, ahogyan megmondta. Az angyal is erre utal: Ne csodálkozzatok, minden úgy történt, ahogyan megmondta !

Nekem elég bizonyíték Jézus Krisztus feltámadására, hogy megmondotta. Akkor nem hinnék feltámadásában, ha nem mondta volna meg, ha váratlanul, meglepetésként jött volna. Akkor bizony megkérdőjelezhetnénk Jézus Istenfia voltát. De erre is igaz, amit János evangéliuma 14. részében mond: "Az én Atyámmak házában sok lakóhely van, ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek." /2/

Húsvét nagy figyelmeztetés: Higyj az Úr Jézus szavának! Aki ugyanis saját feltámadása felől nem tévedett, a te feltámadásod dolgában sem téved. Úgy lesz az is, ahogyan megmondta: "Ne csodálkozzatok ezen: mert eljő az óra, amelyben mindazok, akik a koporsókban vannak, meghallják az ő szavát, és kijőnek; akik a jót cselekedték, az élet feltámadására; akik pedig a gonoszt művelték, a hárhozat feltámadására." /Jn 5,28-29/ Így lesz, mi erre a bizonyíték? Az, hogy Ő mondta.

Jertek, lássátok a helyet...!

A húsvéti történetek mind arról tesznek biznyságot, hogy Isten kész a mi emberi gyöngeségünk szerint bánni velünk. Az asszonyoknak az angyal megmutatja az üres sírt: "Jertek, lássátok a helyet, ahol feküdt az Úr." A hitetlenkedő Tamásnak Jézus Krisztus megmutatja átszegzett kezét: "Hozd ide a te ujjadat, és nézd meg az én kezeimet..." /Jn 20,27/ A Tiberiás tengerénél a halászműhely ment hét tanítványhoz így szól: "Jertek, ebédeljete." /Jn 21,12/ Mind három alkalommal ez a biztatás hangzik: Jőjjetek, jőjjetek! Ugyanis^a kételkedés, a bizalmatlanság eltávolít bennünket Istentől, /még az emberektől is/ Isten pedig azt akarja, hogy ^{ne} legyenünk tőle távol, hanem közel, egészen közel.

Jézus Krisztus egész élete, testet öltése, megöletése, halála és feltámadása egyetlen nagy kijelentés arról, hogy közel jött hozzánk az Isten. S Ő húsvétkor is bátorít minket: Jertek, lássátok a helyet... jér, lásd a kezeimet... jertek, egyetek velem, éljetez a jelenlétemben! El ne felejtsük, hogy "feltámadása nem azt jelenti, hogy kitört sírjának börtönéből s aztán eltűnt ebből a világból úgy, hogy többé nincs hozzánk semmi köze. Hanem azt, hogy hívei újra találkozhatnak vele és megbizonyosodhatnak élő valóságáról. Számukra támadt föl!"

/Victor János/

Legyen azért húsvéti imádságunk Szőnyi Benjámintól szép éneke:

„ Jézus, én megholt életem,

Jézus, feltámadásom,

Benned bűntől mentté lettem,

Benned igazulásom.

Ó, adj hát segítséget,

Lelki eleveniséget

Az első feltámadásra:

Az új életben járásra." /349,5/

Amen.

23. Quasimodo geniti. A konfirmáció vasárnapja.EMLÉKEZEM ÉS EMLÉKEZTETIEK.

2 Timótheus 1,4-6
2 Timótheus 1,1-14

Gyülekezeteinkben ez a vasárnap a nagy ünnepek közé tartozik. Szép, nagy gyülekezetben, egy kicsit a múlt és a jelen gyülekezetének imádságától kísérvé, bizonyosságot tesz hitéről, hűségéről a jövő gyülekezete. Igen, mert ez a gyülekezet 20-40-60 esztendő múlva olyan lesz, amilyenek ti lesztek édes Gyermekeink. Úgy fogják szeretni ezt az ősi templomot, az ekklézsiát, a zsoltárokat és a Jézus Krisztus evangéliumát, ahogyan ti szeretettitek. Olyan lesz ennek a gyülekezetnek a szolgálata, ahogyan ti szolgáltok hálából a Krisztusban kapott kegyelemért, tisztasággal és szeretettel.

Erre a szép ünnepre abból a levélből kaptunk alapígt, amelyet az öreg Pál apostol írt lelki gyermekének, az ifjú Timótheusnak. Gazdag üzenetéből előljáróban álljunk meg egy-egy percé ezeknél a kifejezéseknél is : "szeretett fiam" - "gondolok rád" - "kívánlak látni". Mennyire a mi szívünkben szökadnak e mai napon ezek a szavak!

Amit pedig szíveteknek hűstáblájába szeretnék belevésni kitörölhetetlenül, Isten Ígéje és Lelke által, azt két fogalom közé csoportosítom: Emlékezem és emlékeztetlek.

Emlékezem.

Pál apostol három dologra emlékezik, mikor Timótheusra gondol. Vegyük csak sorra, mert mindegyikben nagy tanítást kapunk.

1. Emlékezem hitedre. Ilyenek^t mond róla: "benned lévő", "képmutatás nélkül való". Mert ilyen az igaz hit. Nem ránk akasztott ünnepi ruha, nem kívül van rajtunk, hanem bennünk van. Mélyebben a csontunknál. Másik jellemzője pedig, hogy képmutatás nélkül való, azaz őszinte, igaz, nem alakoskodó. Sem Istennek, sem embereknek nem mutat mást, mint ami benne van. - Mit mondjunk ezekre? Azt, hogy bennünket is, és benneteket is drága Gyermekeink ilyen hittel ajándékozzon meg az Anyaszentegyház Ura!

2. Emlékezem anyádra és nagyanyádra. Emlékezik a bennünk lakozást vett hitre, hogy Timótheust buzdítsa a családjából való példák által. Ezért "idézi szemei elé nagyanyját, Lois-t és anyját Eunikét, akiktől gyermekkorától oly nevelést kapott, hogy az istenfélelmet már az anyatejjel magába szívhatta." /Kálvin/ - Lehetetlen, hogy mi is ne emlékezzünk éppen ezen a vasárnapon az előttünk járókra, szülőkre és keresztszülőkre, akik a keresztelekor fogadalmat tettek helyettetek, s íme ennek eredményeként tesztet most önként vallást.

3. Emlékezem szeretetedre. Ezt így mondja az Apostol: "megemlékezzvén a te könnyhullatásaidról..." Kétség nem fér hozzá, hogy Timótheus példamutatóan szeretette Megváltóját és a gyülekezetet, amelyben élt és szolgált. Ezt sokféleképpen meg is bizonyította. /E pontnál sorra vehetjük azokat a szolgálatokat, amelyekkel az elmúlt években, hónapokban éppen ezen ifjak adták bizonyosságát a templom, a gyülekezet iránti szeretetüknek. Sokszor valóban messze példamutató és magával ragadó a konfirmandusok hűségese szeretete./ - Soha ne felejtsetek azt a reformátori tanítást, amiről sokszor beszélgettünk, hogy Istent csak az emberekben lehet szeretni: "mert aki nem szereti a maga atyjafiát, akit lát, hogyan szeretheti az Istent, akit

nem lát?" /1 Jn 4,20/

Emlékeztetlek.

Pál apostol nemcsak emlékezik, hanem emlékeztet is. Fogadjátok szelídséggel és szeretettel ezeket az emlékeztetéseket.

1. Emlékeztetlek az Isten kegyelmi ajándékára. Jó és szép dolog az, hogy szülők, nagyszülők, keresztszülők ajándékot adnak számotokra e nap emlékére. De jaj, ha csak ezek az ajándékok emlékeztetnek titeket e mai napra. Jaj, ha ezek elhalványítják azt a nagy, semmivel nem pótolható kegyelmi ajándékot, amivel Isten ajándékozott meg bennünket "Ama Szerelmesben". /Bizonyos, hogy az elmúlt hónapokban mindenütt volt egy különösen "forró" előkészítő óra, amikor különösen "jó volt ott lennünk", amikor az evangélium a szívekhez ért.) Nos, emlékeztessük az egész gyülekezetet az evangéliumból éppen arra az üzenetre, amit Isten Lelke elevenné tett az ifjak számára.

2. Emlékeztetlek a kézzrátételre. "Ami a szertartást illeti, azt az apostol^{ok} népüknek régi szokásából vették át, helyesebben, mivel gyakorlatban volt, megtartották. Ugyanis ez az az ékesség, amit Pál más helyen /1 Kor 14,40/ ajánl." /Kálvin/ Nos, ez az apostoli szertartás megmaradt a konfirmációiban. A kézzrátétel az áldás közlését jelenti. Egy-egy ígéssel áldunk meg benneteket. Ezt az ígét heteken, hónapokon át imádságban kértem, kerestem számotokra. Ne engedjétek a földre hullani, zárjátok azt szívetekbe, vigyétek magatokkal, s emlékezzetek reá a későbbi esztendőkbén is.

3. Emlékeztetlek a Szentlélek ajándékára. Isten, ke-

gyelmi ajándékát velünk a Szentlélek által közli. Szentlélek nélkül senki sem mondhatja Úrnak Krisztust sem. Mindnyájan el tudjátok mondani a Heidelbergi Káté 53. kérdését: "Mit hiszel a Szentlélekről? - Hiszem először, hogy Ő az Atyával és a Fiúval egyenlőképpen örök Isten. Másodsor, hogy Ő nekem is adott, engem is igaz hit által Krisztusnak és minden Ő jótéteményének részesévé tesz, vigasztal és velem marad mindörökké." Ismételgessétek szívetekben, hogy egész életetekben ebben a boldog hitben élhessetek!

Gerjeszd fel...!

Befejezésül még egy szót szeretnék szívetekre helyezni: "Gerjeszd fel..." Hadd szólaljon meg közöttünk nagy tanítónk, Kálvin János. E szó magyarázatául Ő ezt mondja: "Ez a figyelmeztetés több a szükségesnél. Mert elő szokott fordulni és bizonyos tekintetben természetes is, hogy a kiváló adományok gondatlanságot okoznak, aminek kísérője aztán a tétlenség. Szorgalmasan törekednünk kell, hogy ami jó bennünk elkezdődött, azt műveljük ki, s ami szunnyadozik, azt gyűjtsük lángra. A hasonlat, amit Pál használ, a gyenge tűzről van véve, vagy arról, amelyik lassan kialszik, ha fűvás és új fának rátétele által erőt és lángot nem kap. Ezért emlékezzünk arra, hogy az Isten adományait hasznosítanunk kell, nehogy a tétlenség és felhasználás hiánya miatt megrozsdásodjanak. S emlékezzünk arra is, hogy azokban buzgón előre kell mennünk, nehogy kusstaságunk miatt megsemmisüljenek."

Segítsen benneteket Isten Lelke, hogy az igyekezetben ne legyetek restek, lélekben buzgók legyetek, az Úrnak szolgálatok. /Rm 12,11/ Amen.

24. Misericordias Domini. A lelkesztovábbképzés vasárnapja.JÁRJ MINDENNEK SZORGALMASAN A VÉGÉRE!

Lukács 1,1-4
2 Péter 1,1-11

Egyházunk rendjében e mai vasárnap a lelkesztovábbképzés vasárnapja. Méltó, hogy a gyülekezet e napon hálaadás-sal, könyörgéssel gondoljon a lelkeszerekre. Mert a Lélek sem jó tudomány nélkül. /Pld 19,2/ S ha Isten népe tudomány nélkül való, akkor elvész; aki pedig megveti a tudományt, azt Isten is megveti, hogy "papja" ne legyen. /Hos 4,6/ Alapigénk ezekre tekintettel ad tanítást számunkra. Négy nagy üzenetére figyeljünk.

1. A Jézus Krisztusról szóló evangélium nem elmélet, nem mítosz, hanem történet, amely végbement.

Tagadhatatlan, hogy "mesébe illő" csodaszép történetek vannak az evangéliumokban. Némelyeket ez meg is téveszt. Úgy gondolják, hogy az egész csak dúz fantáziájú emberek elbeszélése, kitalálása. Lukács mindjárt az első mondatnál nem hagy kétséget bennünk aziránt, hogy itt "azoknak az eseményeknek" a "helyes rendben" való elbeszéléséről van szó, "amelyek végbementek". Minden keresztyén tudomány alapja az, hogy a mi hitünk történelmi tényeken nyugszik.

Jó, ha magunkba mélyedünk: nem az-e a baja a mi református keresztyén életünknek is, hogy "szerelmeskedő ének"-ként kezeljük a Jézus Krisztus evangéliumát. Gyönyörködünk benne és közben átutaljuk a mesék világába. Meg kell értenünk, sürgősen meg kell tanulnunk, hogy a Jézus Krisztus evangéliuma mindig esemény, történet: az egyszeri nagy irgalmas ese-

mény továbbtörténése bennünk, közöttünk, általunk. Ahol Jézus Krisztus evangéliuma jelen van, ott a bizonytalankodó szívek mindig ezt kapják feleletül: "A vakok látnak és a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak és a siketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek pedig az evangélium hirdettetik." /Mt 11,5/ Azért könyörögjünk e napon és a következő hetekben, hogy a lelkészi továbbképző tanfolyamokon ilyen történésekben haladjon előbbre az evangélium lelkészeink életében.

2. Az evangélium drága örökségként maradt reánk. Amint reánk hagyták, nekünk is úgy kell tovább adnunk.

Lukács a legmélyebb tisztelettel beszél azokról, "akik kezdettől fogva szemtanúi és szolgálói voltak az ígének." Ő nem tartozott már ehhez a nemzedékhez. Ő a hagyományozás harmadik rétegéhez tartozott. Lehet, hogy ő is azok közt a pogányok közt volt, akik 40 körül tértek meg, s csatlakoztak az antiochiai gyülekezethez. /Act 11,19-26/

Alapigénk megkérdez most minket afelől, hogy van-e bennünk őszinte hagyomány-tisztelet? Nem lettünk-e gyökértelenek? Becsüljük-e, ismerjük-e múltunkat, történelmünket? Tudjuk-e honnan jöttünk és kik vagyunk? S méltó módon tiszteljük-e mindazokat, akik "reánk hagyták" a Jézus Krisztus evangéliumát, a zsoltárokat, az istenfélelemben való egyszerű, szolgáló életet, a "közjóért" való fáradozást? Tudjuk-e, hogy "az a tanítás nem volt gazdátlanul vagy megbízhatatlan tanúktól terjesztett híresztelés, hanem komoly szerzői vannak"? /Kálvin/ Istennek legyen hála, voltak hűséges krónikások, akiknek írásaiból késő századok szeme előtt is megelevenedik az ő alakja.

De azt sem szabad elfelednünk, hogy nekünk is tovább kell hagyományoznunk az evangéliumot. Tudjátok, mit szoktam

mondani: "Amelyik hit nem méltó arra, hogy továbbadják, arra sem méltó, hogy megtartsák." Örökölnék-e tőlünk gyermekeink olyan Istenhez vezető kedves tárgyi és személyes emlékeket, mint amelyeneket mi örököltünk eleinktől? Jaj nekünk, ha a mi nemzedékünkben megszakad az áthagyományozás! - Ebben a dologban is vezesse Isten Lelke mélyebbre ezen a nyáron lelkészeinket, hogy rajtuk keresztül mélyebbre jussanak gyülekezeteink is a hagyománytisztelő és református keresztyén hitünk továbbadásában.

3. Az egyes ember iránti nagy felelősségre és szeretetre nyerünk mélyeséges, megindító tanítást.

Bár Lukács evangéliuma az Egyház könyve lett, eredetileg egy embernek szóló baráti levél volt. Lukács nem hagy kétséget e tekintetben: "Jónak láttam, hogy azokat neked helyes rendben leírjam, nemes Teofilus." Legyen ez számunkra egészen világos. Van az Újszövetségben néhány rövid levél, amely egy-egy személyhez szól. De egy egész evangélium? - ez egészen csodálatos. Igen, az; de így van.

Van ennek valami hallatlan nagy figyelmeztetése mindnyájunk számára. Milyen buzgóság volt Lukácsban egy ember iránt! Nyilván Attól tanulta ezt, Aki olyan csodálatos példázatokat mondott az egy elveszettről, e arról az örömről, mely a mennyben van "egy megtérő bünösön." Valami nagy jó dolog kezdődik el el közöttünk, ha nem a tömegek elvesztésén panaszkodunk, hanem így tudjuk szeretni azt az egy embert, akihez küld minket Urunk. Könyörögjünk azért, hogy lelkészeink új odaszánásban induljanak el az egyes ember lelkigondozó szolgálatában!

4. Az evangélium mélyebb ismeretére kell törekednünk, mert ez oltalmaz meg a megtántorodástól.

Teofilus már "oktatást nyert" a Krisztusban való élet felől. Az alapelemekre már megtanították. De hitének önálló bizonyossággá kellett válnia. Ezért adja elő Lukács ahogyan az öreg jó Károlyi fordította - azokat a "valóságos igazságokat", amelyekre tanították, hogy általuk Teofilus megerősödjön a hitben. Ezért jár Lukács mindennek szorgalmasan a végére.

Ez a mindennek szorgalmasan végérvényezés egyszerűen azt is jelenti, hogy naponként tudakozzuk az Írásokat. Úgy tartozunk bele a magyar református egyházba, hogy a magyar reformátusok bibliaolvasó közösségébe is beletartozunk. Nem akarunk régi tapasztalatainkból élni. Megértettük a nagy felismerést, és mindig újat akarunk tanulni a mindig újat cselekvő Istentől! "Régi olaj nem adhatja neked a lélek igazi kenetét, fejednek friss olaj kell", mondja Spurgeon.

De ez természetesen azt is jelenti, hogy mélyre evezünk. Ki nem tudja közülünk, hogy valaminek gondosan utánajárni, az fáradságot jelent. Nos ezt a fáradságot, ezt a "teológiai fáradozást" várja tőlünk Urunk. E nélkül a fáradozás nélkül nem tudunk megállni a hitben. "Nem a mienk az az állítás, amit nem szenvedés árán teszünk a magunkévá. Nem az az író jelenti a legtöbb áldást, aki olyat mond, amit eddig nem tudtál, hanem az, aki szavakba formálja azt az igazságot, ami bensődben ott vajúdott kifejeződésre várva." /Chambers/

Hálás szívvel könyörögjünk e vasárnapon magunkért és lelkészeinkért, hogy ebben a fáradozásban újítson meg bennünket Isten Lelke, hogy ezáltal megújuljon a mi keresztyén életünk is olyan gyümölcsök termésére, amelyek dicsőséget hoznak Isten nagy nevére. Ámen.

Néhány megjegyzés: Lukács példamutató abban is, hogy az evangélium örök tartalmának kifejezésére modern formát használ. Így találja meg az utat a kor művelt emberéhez is. Ezt az evangéliumot szokták az irgalmasság evangéliumának is nevezni, mert az Üdvözítő könyörgő és gyógyító emberszereteten keresztül Isten végtelen irgalmát sugározza.

Az első négy vers az ajánlás. Feltárja benne tárgyát, módszerét és célját. - epikheireó kezét rávetni, valamilyen /nagymeretű/ vállalkozásba fogni, megpróbálni. - paradidómi átadni, hagyományként továbbadni. Az UT-ban rendszerint a megtérésre hívó szóbeli közlések, tények, tanítások, életszabályok. - hüperetés szolgál, evezős-szolgá. - kratistos legkiválóbb, legerősebb, leghatalmasabb, "kegyelmes". A legfőbb állami funkcionáriusokat megillető cím. - sfalló megvédeni a megtántorodástól, nem engedni, hogy megbotoljon.

25. Jubilate.ÖRÜLJETEK AZ ÚRBAN MINDENKOR!

Filippi 4,4
Lukács 15,3-10

El ne feledjük atyámfiai, hogy minden vasárnap örömműzenet hangzik közöttünk. Az evangélium ugyanis magyarul azt jelenti, hogy örömhír, örvendetes üzenet. Isten azért hirdet evangéliumot, mert azt akarja, hogy örvendező emberek legyünk. Jó, ha tudjuk és gyakran emlékezetünkbe vessük, hogy "az Újtestamentum a világnak legörömteljesebb könyve. Azzal kezdődik, hogy öröm van Jézus születése felett s egy felséges képpel végződik, amelyben nagy sokaság, amelyet senki meg nem számlálhat, Halleluját énekel... Az Újtestamentumban elég tragédia van, hogy a világ legszomorúbb könyve lehetne s helyett mégis a legörömteljesebb." /Fosdick/

Ezen a vasárnapon hangsúlyozottan az örömről tanít minket Isten Igéje. Ahogyan egyik áldott emlékü, prófétai lelkü egyházkormányzó igehirdetőnk nevezte, "Az öröm-levél"-ből való mai alapígenk: "Örüljete az Úrban mindenkor; ismét mondom, örüljete!"

Örüljetei

Úgy hangzik, mint egy parancs, s valóban az is: követelmény. "Ez épen az apostol követelménye: "a Krisztus Evangéliumának ügyéhez" tartozó emberek legyenek arról, fölismerhetők, hogy belőlük az öröm sugárzik: legyen határozott jellegzetességük az, hogy ők boldog emberek." /Victor János/

De lehet-e parancsolni valakinek is az örömet? Bele lehet-e diktálni valakibe is, hogy örüljön? Nem. Hiába mondom egy eladósodott embernek, hogy légy jókedvű; hiába mondom egy beteg-

nek, hogy ne szomorkodj; egy kedvesét elveszített gyászolónak, hogy ne bánkódj! Azok nyugodtan mondhatják, ha te az én helyzetemben lennél, nem tudom mit csinálnál. Könnyű most neked mondani, hogy örüljek. Hát igen édes Testvéreim, jól jegyezzük meg, nem szabad "könnyedén" mondanunk az embereknek, talán ismételve napenként, hogy örüljenek: Hanem hirdetniük kell "Istennek teljes akaratát", azt az isteni szeretetet, mely úgy adott megoldást az emberi élet számára, hogy Egyetlen Szerelmes Fiát elküldte, nem azért, hogy kárhoztassa ezt a világot, hanem hogy megtartsák a világ általa. /Jn 3,17/ A Megtartót kell hirdetniük minden ember számára, s akkor ezzel együtt hitelesen és bátran hirdethetjük ezt is: Örüljete! Amikor Luther Márton eljutott a Jézus Krisztusban való hitre, arra szólított fel minden hívő keresztyént, hogy vele együtt örvendezzenek. "Aki pedig nem akar örülni - tette hozzá -, az csak jajveszékéljen magában."

Úgy kell nekünk is hirdetniük: "örüljete", hogy az emberek benne érezzék a mi örömünket, boldogságunkat, hogy tulajdonképpen azt hirdetjük: örüljünk; amint az írásmagyarázók rámutatnak arra, hogy Pál apostol is úgy mondja ezt a Filippiblieknek, hogy a szavak mögött ott izzik az ő Krisztusban örvendező élete.

Az Urban.

Nem általános, e világi örömökre hívjuk mi az embereket. Arra hívlak Testvér, hogy az Urban örvendezz. Örömünknek ő a forrása, mégpedig kiapadhatatlan forrása. Azért adta nekünk Szentlelkét, hogy általa teremjük a Léleknek gyümölcseit. S milyen figyelemre méltó, hogy abban az ismert szépséges felsorolásban az öröm mindjárt a szeretet után következik. /Gal 5,22/ Ennek az Urban való örömnak az is jellemzője, hogy nem önző.

Mert van önző öröm, ahogyan van önző szeretet is. Vannak, akik örvendeznek magukban, maguknak, szeretteik között, de nem szeretik, ha sokan rájuk nyitják az ajtót, mert "becsapódik az örömtelen világ hideg szele." Az Úrban való öröm megóv ettől az önző örvendezéstől. Sőt tágra nyílik a szívem az emberek felé, a szolgáló, jót cselekvő örvendezésben járok közöttük. Ismerem azt az örömet, amiről Jézus Krisztus az elveszett juh és az elgurult pénzdarab példázatában beszélt: a megtalálás öröme! Segítsen bennünket Isten Lelke, hogy az Úrban való örvendezésben járassunk minden napjainkban az emberek között, mint akik boldogan vallják Dáviddal: "Te tanítasz engem az élet ösvényére, teljes öröm van tenálad; a te jobboldon gyönyörűségek vannak örökké." /Zsolt 16,11/

Mindenkor.

Súlyos, nehéz szó ez. Ha komolyan vesszük, bele kell rendülnie a szívünknek, elménknek: mindenkor. Hát lehet ez? Hát nem úgy van, hogy "úgy általában" örvendezzünk, de ha nyomorúság, szenvedés jön reánk, akkor megengedi az Úr, hogy a mi orcánk is szomorú legyen? Lehet egyáltalán mindenkor örvendezni? Bizonyosan lehet. Ne feledjük, hogy "az Ő parancsolatai nem nehezek." /1 Jn 5,3/ Csak arra kell ügyelnünk, hogy mindenkor az Úrban legyünk, az Úrban éljünk, s akkor mindenkor örvendezzünk.

Szeretnék valamit elmondani, amivel életem egy válságos szakaszában egy életre szóló nagy tanítást kaptam. - Egyszer nagy jutalmat tűztek ki a legszebb gondolatért. Végül a jutalmat a következő gondolat nyerte el: "Az emberek kugolódnak, hogy Isten a rózsák mellé tövist teremtett. Pedig inkább azért kellene Őt áldanunk, hogy a tövisek között rózsák nőnek." S akkor meg kellett látnom, az én életemnek is az a baja, hogy

"fenn akadok a töviséken". Elcsendesedtem és ebben a csendben Isten megnyitotta az én szememet is: a tövisek között nőnek a rózsák. A lelki-tövisek között nőnek a lelki-rózsák. Istenünk nagy példát adott nekünk: Jézus Krisztus tövis koronát viselt, e ezek között a tövisek között nőttek a legszebb rózsák: az isteni szeretet, irgalom, kegyelem és megbocsátás rózsái.

Azért amikor rád szakad a szenvedés, a próba; amikor megsebzí életedet a tövis, legyen hitvallásod Tóth Árpádnak az őszinte vallomása:

"Tudom és érzem, hogy szeretsz:

Próbáid áldott oltó-kése bennem

Téged szolgál, mert míg szívembe metsz,

Új szépséget teremni sebez engem.

Összeszorítom ajkam, ha nehéz

A kín, mert tudom, tied az én harcom,

És győztes távolokba néz

Könnyekkel szépült, orcád-fényű arcom."

/ Isten oltó-kése/

Ismét mondom, örüljetek!

Pál apostolnak ez az egész levele nagy bizonyosság arra, hogy mindenkor lehet örülni. "És ezért meg sem engedi, hogy az olvasóiban fölébredhessen a saját bajaiknak a panaszos ellenvetése, sietve elébevág annak: akármit hozhatnátok is is föl, "ismét csak azt mondom: örüljetek!" /Victor János/ S ha az istentisztelet után bárki azt mondaná is: De az én esetem az mégis csak egészen más, az én helyzetemben nem lehet örülni; engedelmes szívvel neki sem mondhatok mást - a kegyelmes dolog akkor történik, ha elfogadod, hogy az Úr mondja -; Ismét mondom, örüljetek! Amen.

26. Kantate.KELJ FEL, AKI ALSZOL!

Efezus 5,14
Zsoltár 66,1-20

Az ébresztő szolgálat soha nem hiányozhat az Anya-szentegyházban. Példák erre az apostoli levelek, amelyek gyülekezetekhez íródtak - s nem is akármilyenekhez -, és mégis ilyen ébresztő mondatokat találunk Bennük: "Ideje már, hogy az álomból felserkenjünk." /Rm 13,11/ "Ne is aludjunk tehát, mint a többiek." /1 Thessz 5,6/ "Légy éber és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak." /Apc 3,2/ Vagy itt van alapígénk, amely modern fordításban így hangzik:

"Kelj föl te álmos,
Támadj föl holtodból
És Krisztus rád ragyog."

Csak ott nem végzik az ébresztés szolgálatát, ahol már mindenki alszik. Ahol azonban csak egyetlen valaki is éber van, néha akaratlanul is felébreszti az alvókat. Hát még ha mentő-szeretetet van a szívében, és tudja, hogy most nem az alvás, nem az álmodozás ideje van, hanem a szolgáló szereteté, az Isten dicsősége munkálásának az ideje. Amikor pedig ég a ház, nem kell-e rettentéssel is kiragadni az alvókat a tűzből?!

Ezért mondja.

Azért, mert Ő tudja, látja, hogy nem vagyunk éberek, nem vagyunk a világosság fiai, életünk nem termi a világosság gyümölcseit. Ezért mondja... De ki mondja? Olyan tömondat van e helyen a Bibliánkban, amelyből hiányzik az alany. Ki mondja? Pál apostol? Nem, ő csak idézi. De honnan, kit idéz? Talán Ésa-íást, talán egy őskeresztyén himnuszt, vagy egy őskeresztyén ke-

resztelési ének első versét. De nem teszi hozzá, hogy Ésaías mondja, vagy az ének mondja. Miért? Feledékenységből? Nem gondolom atyámfiai. Azért idézi így, mert hiszi és hirdeti, hogy az élő Isten, az Anyaszentegyház Ura, a Te Urad és Megváltód mondja.

Mindíg ott van következménye az igehirdetésnek, ahol megtörténik ez a csoda: az emberi beszédben meghalljuk az élő Isten szavát. Ebben van az igehirdetés roppant felelőssége, és példa nélküli kiváltsága. Ezért nem lehet soha másként hirdetni a Krisztus evangéliumát, mint ahogyan azt Pál apostol művelte: "És én erőtlenség, félelem és nagy rettegés közt jelentem meg tiköztetek. És az én beszédem és az én prédikálásam nem emberi bölcseségnek hitető beszédiben állott, hanem léleknek és erőnek megmutatásában: Hogy a ti hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Istennek erején nyugodják." /1 Kor 2,3-5/ Ezt mi igen szépen tudjuk kívülről, de szorongva gondolok arra, hogy mégis nem lett-e igehirdetésünk "szép hangú és jó hegedűs", afféle "szelmeskedő ének", amelyet hallanak, de nem cselekesznek meg. Testvér, azt hirdetem néked, amit Márta Máriának: "A Mester itt van és hív téged!" /Jn 11,28/ Itt van és Ő mondja néked:

Kelj fel, aki alszol!

Talán azt mondd erre, hogy én nem alszom. Meg lehet. De két nagy ismertetőjele van az alvó embernek: 1./nem vesz tudomást a körülötte történő eseményekről; 2./ álomvilágban él.

- Kérve kérlek, hogy most itt a templom csendjében, az énektől, imádságtól megszentelt órában, Isten Ígéje világosságában vizsgálj meg az életedet: tudomást vesz-e a körülötted történő eseményekről? Egyáltalán tudod-e, mi történik körülötted? Vagy te is afféle modern Robinsonként akarsz élni, félrefonulva a világtól? Ne felejtse el édes Testvérem, hogy Megváltónk, Főpapi

imájában így imádkozott értünk: "Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól." /Jn 17,15/ A világban kell élnünk, de úgy, mint akik nem e világból valók. Azt mondja Megváltónk, hogy özönvíz előtti időben is aludtak az emberek. Ettek, ittak, házasodtak és férjhez mentek. És nem vettek észre semmit amíg el nem jött az özönvíz, és mindnyájukat elragadta. /Mt 24,37-39/ S hozzáfűzi, hogy így lesz az Ő dicsőséges eljövetele előtt is.

Azért megkérdezlek Testvér, hogy nem alszol-e? Látod-e, észrevetted-e, hogy e világ eseményei mind arról beszélnek, amivel befejeződik a Bibliánk: "Bizony hamar eljövök." /Apoc 22,20/ Tudod-e, hiszed-e és éled-e a mindennapokban, szolgálataidban, hogy olyan emberhez kell hasonlónak lennünk, akik az Ő urukat várják, hogy amikor megjön, vigyázva találjon minket. /Lk 12,36-37/ ✻

Az alvó ember másik jellemzője, hogy álomvilágban él. Nem élsz-e ilyen álomvilágban? Pl. mint az a példázatbéli gazdag ember, aki jól gazdálkodott, tervei mind sikerültek, a régit lerontotta és újat épített s végül így szólt magában: "Én lelkelem, sok javaid vannak, sok esztendőre eltéve..." /Lk 12,19/ De tudod, hogy Isten ennek az álmodozásnak véget vetett. Félelmetes megszólítás, félelmetes vég: "Bolond, ez éjjel elkérte a te lelkedet te tőled..." /Lk 12,20/

És támadj fel a halálból!

Ne légy ingerült és ne mondjad, hogy ezt azután már végképpen ne akarják neked bemagyarázni, hogy te halott vagy, mert te élsz, és nem is akárhogyan. Soha nem éltél ilyen jól. Örülök néki, hidd el, az Apostollal együtt jó lélekkel mondom: "Senkinek ezüstjét, vagy aranyát, vagy ruháját nem kívántam:" /Act 20,33/

Csendben azonban megkérdezlek, hogy az élet és a halál kérdésében tudsz-e biblikusán, tudsz-e református módon gondolkodni? Ismered-e az egyszerű apostoli tanítást? /Elmondom Efezus 2,1-10 tartalmát./ Vagy hadd idézzem Kálvint. Ő így tanít: "Isten igéje nem hagy az embernek félholt életet, hanem azt tanítja, hogy az üdvösség tekintetében egészen meghalt. Pál nem azt mondja, hogy félholt létünkre meggyógyultunk, hanem hogy mikor meghaltunk volna, feltámadtunk. S Krisztus világosságának bevetelére sem a félholtakat, hanem az alvókat és eltemetetteket hívja."

Támadj fel a halálból! Ennek a szónak teremtő, újjáteremtő hatalma van. Ez fel tud támasztani a halálból és lehetővé teszi a lehetetlent. Ha Jézus Krisztus szólít meg téged így, akkor még a sírjából is kijön a halott!

És felragyog tenéked a Krisztus.

Az eredeti szöveg e helyen rávilágításról, rásugárzásról beszél. Megkérdezlek Testvér: milyen Krisztusod van? Ragyogó, rád sugárzó; vagy elhomályosodott, beporosodott, bebalzsamozott, amolyan "míemlék Krisztusod"? Felelj reá csendben Isten színe előtt, önmagadban.

Akit szeretünk, arról feltétlen megemlékezünk, beszélünk. Mennyit tud beszélni egy édesanya kedves gyermekéről! Tudsz-e beszélni Jézus Krisztus szépségéről, tanításának csodálatos voltáról, végéremehetetlen gazdagságáról, keresztfájáról és feltámadásáról, értünk való esedezéséről és visszajöveteléről?! Mert el ne feledd, "ahogy a halott nem ad ki egy hangot sem többé, a lelki halottól sem hallasz bizonyágtételt a Megváltóról. A lelki halottak mindig némák. Nincs mondanivalójuk. Egész kegyességük csak holt szokásokból, formális cselekedetekből áll." /Eichhorn/ - Halljuk újra az alapigét: Serkenj fel. Amen.

27. Rogate.AZ IMÁDSÁGRÓL, MINT A HIT LEGFŐBB GYAKORLÁSÁRÓL.

Róma 8,26

Róma 10,11-17

Ezen a vasárnapon az imádságról tanít bennünket Isten igéje. Bizonyágtételem címe "Az imádságról, mint a hit legfőbb gyakorlásáról." Maga a cím is Kálvin Jánostól való, aki nagy munkájának, az Institutionak harmadik könyvében 71 oldalon keresztül ilyen címen ad drága tanítást: "Az imádságról, mint a hit legfőbb gyakorlásáról, amellyel az Isten jótéteményeit napoként elveszük."

Dehogy szégyenlem megvallani, hogy mai bizonyágtételem gondolatai Kálvintól valók. Az említett szakaszhoz még hozzá olvastam a Római levélhez írott magyarázatának megfelelő oldalait, s azoknak alapján néhány drága tanítást adok tovább. /Egyébként ~~is~~ mély meggyőződés, hogy újra fel kell fedeznünk Kálvin Jánost, azaz sokkal többet kell olvasnunk műveit, mint ahogyan azt eddig tettük./

A mi erőtelenségünkről.

Alapigénk a mi erőtelenségünkről beszél világosan, egyértelműen. S mi ~~entek~~ őszinte szívvel el is fogadjuk: Szegény, gyarló, bűnös emberek vagyunk, akiknek segítséget kell keresni, ami "ügyefogyottságunkat" támogassa. Istenünk önként és bőkezűen ajánlja nekünk magát a Krisztusban, "akiben a mi nyomorúságunk helyett mindenféle boldogságot, a mi szegénységünk helyett gazdagságot ígér nekünk, akiben a mennyei kincseket tárja fel előttünk azért, hogy a mi hitünk egészen az ő szerelmes Fiára irányuljon, minden várakozásunk ő tőle függjön

és minden reménységünk ő benne legyen és találjon megnyugvást. Ez ugyan titkos és rejtett bölcsesség, és olyan, amelyet okoskedésekkel kifejtteni nem lehet, hanem csak azok értik meg, akiknek a szemeit Isten felnyitotta úgy, hogy az ő világosságában látják a világosságot."

Nincs most már egyéb dolgunk hátra, "mint hogy ő benne keressük, és ő tőle kérjük könyörgésekkel azt, amiről megtanultuk, hogy ő benne van." S amikor az ember imádkozni kezd, akkor lesz igazán nyilvánvalóvá az ő erőtelensége. Mert "aki imádkozni készül, eszét és buzgalmát az imádságra irányítsa, nehogy kóbor gondolatok zavarják meg, - amint ezt történni szokott; mert semmi sem oly nagy ellensége az Isten tiszteletének, mint a feleslegesség, mely tanúbizonysága a szerfelett zabolátlankodó és minden félelmet nélkülöző önfejűségnek." Aki imádkozni kezd, az felfedezi, hogy nem tud imádkozni. Mert higgyétek el nekem: könnyebb egész napon át tűző napon kapálni, vagy nehéz szellemi munkát végezni, vagy akár reggeltől estig prédikálni, mint imádkozni. Azért mondom nyugodt szívvel ezeket a példákat, mert mindegyiket próbáltam.

Erőtelenségünk két ponton nyilvánvaló, mondja alapígénks: "azt amit kérnünk kell, amint kellene, nem tudjuk". Tehát nem tudjuk, hogy mit és hogyan. Mert ne gondolja közületek senki, hogy mi jól tudjuk mit kérjünk tőle. Kívánságainkat ugyanis alá kell vetnünk az ő akaratának és korlátok közé kell szorítanunk. Gondoljunk csak János apostol szavára: "És ez az a bizodalom, amellyel ő hozzá vagyunk, hogy ha kérünk valamit az ő akarata szerint, meghallgat minket." /1 Jn 5,14/ Hallottátok: "az ő akarata szerint." Atyámfiai, nincs-e szégyenkezni valónk, hogy ostobaságainkkal és álmodozásainkkal és vágyainkkal, kívánságainkkal szomorítottuk Is-

tenünket?! Gondoljunk csak a Mi Atyánkban élénk tárt sorrendre. Bizony nyilvánvaló egyszerre, nem tudjuk mit kérjünk. De ugyanígy azt sem tudjuk önmagunktól, hogy hogyan. Mert bizony igaz: "Ha még sohasem oldottuk le sarunkat lábunkról /Ex 3,5/, azaz nem hagytuk abba a vallásos közhelyek mondogatását, és ha még sohasem szabadultunk meg attól a nyegle bizalmaskodástól, amivel Istenhez szoktunk közeledni, akkor még az is kérdés: voltunk-e valaha is az Ő jelenlétében. Azok az emberek, akik fecsegnek és bizalmaskodnak előtte, még sohasem találkoztak Jézus Krisztussal." /Chambers/ Bizony "a helyes imádkozás adománya igazán páratlan adomány", mint Kálvin mondja s mi ennek sokszor a híjjával vagyunk. Ezért őszintén törjön fel a mi szívünkben is a kérés: "Uram, taníts minket imádkozni!" /Lk 11,1/ S ekkor

A Lélek segítségére van a mi erőtelenségünknek.

"Bár még a valóságból vagy az eredményből nem világlik ki, hogy Isten meghallgatta-e kéréseinket, Pál mégis arra következtet, hogy már az imádkozás buzgalmában is felragyog a mennyei kegyelem jelenléte, mert önmagától senki sem gerjedne szent és kegyes könyörgésekre. A hitetlenek ledarálják ugyan imáikat, de Isten teljes kicsúfolásával - mondja Kálvin -, mert nincsen azokban semmi őszinteség, sem komolyság, sem illő rend. Tehát arra van szükség, hogy az imádkozás helyet módját a Lélek szabja meg." Mindez nem azt jelenti, mintha Ő maga tényleg leereszkednék a könyörgésre és sóhajtásunkra, hanem azt, hogy olyan hatással van a szívünkre, hogy "ez hevével egészen az égig hatol." Mindez a Lélek kegyelme bennünk. Mert valljuk Kálvinnal: "Parancsunk van ugyan arra, hogy zörgeessünk, de önmagától senki sem tud előre meggondolni még egy szótagot sem, ha csak Isten nem zörget nála az Ő Lelkének titkos ösztönzésével, sőt ha csak Ő maga fel nem tárja

szívünket a maga számára."

Ez azonban nem jelenti azt édes Testvéreim, hogy az imádkozással való foglalkozást egészen Isten lelkére hagyjuk, és "gondatlanságban szunyadozunk", amelyre szívünk szerint hajlandók vagyunk; hanem azt jelenti, hogy saját "tunyaságunkat és tétlenségünket megútálva, a Szentlélek ilyen segédelméért esedezünk."

Lehet, hogy e mai igehirdetés abban erősített meg bennünket: vigyázat, nem szabad könnyedén imádkozgatni. Az igazi imádságot mindig a bennünk lakozó Szentlélek mondja. Ezért közös imádságként énekeljük majd id. Victor Jánosnak, a magyar református gyermekmisszió úttörőjének Tinódi Sebestyén dallamára írt szép énekét:

"Imádkozzatok és buzgón kérjete!"

Bűnös voltunkért, Uram, ^Ó ne vess meg!

Tiszta szívet és Szentlelket adj nekünk,

Hallgass meg Fiad nevébe'ra ha kérünk. /475/

Amen.

Jegyzet:

Kálvin a Római levél magyarázatában arra hívja fel figyelmünket, hogy a görög "antilambaneszthai" /együtt megfogni/ ígének nagy súlya van e helyen, mert azt jelenti, hogy a Lélek olyanformán könnyít rajtunk, mintha velünk együtt hordozná a terhet. - Az "erőtlenesség" szó többes száma is bizonyos fokozást jelent. "...a Léleknek ez a segítsége még határozottabban megtanít minket arra, hogy Isten rendeléséből van az, ha nyögéseken és sóhajtozásokon keresztül kell igyekeznünk megváltásunk felé."

28. Exaudi.AZ ÉLŐ ISTEN TEMPLOMAI.

2 Korinthus 6,16/B, 7,1
 2 Korinthus 6,11 - 7,1

Ezen a pünkösd előtti vasárnapon olyan Ige adatik nekünk, amely egyrészt megújít minket hitünkben; másrészt megújít minket ünnepi és úrvacsorai előkészületünkben. Hangzik felénk a nagy evangélium arról, hogy mi az élő Isten temploma vagyunk; ugyanakkor hangzik felénk a felszólítás is, hogy legyünk az élő Isten temploma.

1. Mi az élő Isten temploma vagyunk.

A Biblia sokszor beszél hasonlatokban arról, hogy mik vagyunk. Megváltónk egyik példája szerint szántóföld vagyunk, amelybe veti Isten az ő ígésének jó magját. /Mt 13,3-23/. Egy másik példa szerint jó mag vagyunk, amelynek el kell rothadni ahhoz, hogy jó gyümölcsöt teremjen. /Mt 13,24-30; 36-43; Jn 12,24/ Ismét más példa szerint Istennek munkatársai és épülete vagyunk. /1 Kor 3,9/

Ez a hasonlat, hogy templom vagyunk, Pál apostol speciális képe. Csak az ő leveleiben fordul elő /1 Kor 3,16-17; 6,19; Ef 2,21/. - Péter apostol egy helyen "lelki ház"-ról beszél. 1 Pt 2,5. - S hogy ez a bibliai kép mely igen megragadta református eleinket, arra jó példa Énekeskönyvünk. Négy szép énekben szólal meg az öröm, hogy Isten temploma vagyunk / 165,6 ; 372,6 ; 376,3 ; 422,4/. A legrégebbit idézem fel előttetek. Huszár Gálynak, a hányt-vetett sorsú nyomdász reformátornak, a reformáció kibontakozása egyik legmunkásabb és legrokonszenvesebb egyéniségének azt az énekét, amely az 1566-i Váradi énekeskönyv óta a mai napig megszakítás nélkül szerepel

énekeskönyveinkben:

„Válassz minket magadnak élő templomul,
Végyed mi könyörgésünket szent áldozatul;
Vedd ki már e világot a kárhozatból,
Engedj igaz hitben való
Kimúlást e világból.” /372,6/

Alapígénk így hangzik: "Mi az élő Isten temploma vagyunk." Tehát nem úgy, hogy legyünk, hanem vagyunk. Ez az evangélium. Mert a törvény ezt mondaná először: legyünk az élő Isten temploma. A törvény mindig ezt mondja: Ezt cselekedd és élés! Tisztítsd meg magadat, hogy templom légy! Az evangélium ellenben ezt mondja: Templom vagyunk, - s mivel templom vagyunk, legyünk valóban templom. Ugye értitek atyámfiai, milyen fontos itt a sorrend. Mert "csak, ha így prédikálunk és tanítunk, akkor járunk el az evangélium értelmében. Csak ebben az esetben hirdetjük a kegyelmen alapuló, az ingyen kegyelemből való, a királyi kegyelem által létrejött üdvösséget; Isten ingyen való jókedvét, amelyet ő velünk szemben minden összeg, ár lefizetése nélkül s nem valaminő munkánkért, jóságunkért, vagy érdemünkért érez." /Robertson/

Ennek az evangéliumnak ellene mond a mi tapasztalatunk. -Én templom? - Én inkább istálló vagyok! Igen, lehet, hogy így van. Én is ezekhez az őszintékhez állok. De tudod-e Testvér, melyik volt a legcsodálatosabb templom ezen a világon? - A betlehemi istálló, amelyikben megszületett Jézus Krisztus. Nos, így vagyunk mi is templom: a Szentlélek által megszületett bennünk a Krisztus. "Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus." /Gal 2,20/ Ez történt pünkösdkor. A tanítványok megteltek Szentlélekkel. Ez a mi boldog hitünk. /Heidelbergi Káté 53. kérdés/

A Szentlélek által az élő Isten temploma vagyunk. Te-

hát nem egy halott Isten temploma, nem egy "múemlék" templom, hanem az élő Isten temploma. Élő, eleven közösségben vagyunk Vele az Íge, az imádság és az engedelmesség által. Így van-e?

2. Legyünk az élő Isten temploma.

Az evangélium mindig kötelezettséget is jelent. Ahogyan nem sok köze van a reformációhoz annak a bizonyágtételnek, mely mindig csak a törvényt hirdeti, a kötelességeket tárja elénk; ugyanúgy teljesen eltéveszti célját a reformáció értelmét az az igehirdetés is, mely evangéliumot hirdet mindig, kötelezettség vállalása nélkül. E mai szakaszunk tanít minket e tekintetben is; az élő Isten temploma vagyunk, - ez az evangélium -, de legyünk is az élő Isten temploma, erre edős odaszánással törekedjünk is, ez az elkötelezésünk, amit alapígenk második része így mond: "Mivelhogy azért ilyen ígéreteink vannak, szerettem, tisztítsuk meg magunkat minden testi és lelki tisztátalanságtól, Isten félelmében vívén véghez a mi megszentelésünket."

Vegyük észre azt is, hogy ez a bibliai vers, amely a megszenteltetéssel fejeződik be, Isten ígéreteire emlékeztetéssel kezdődik: "Mivelhogy ilyen ígéreteink vannak..." Mi Isten ígéreteinek beteljesedésére szoktunk gondolni. "De ez csak az emberi oldal. Az isteni oldal az, hogy az ígéretek által ismerem fel az Ő reám való igényét." /Chambers/

S hogy mit jelent ez a "minden testi és lelki tisztátalanságtól" való megtisztítás, azt részletezi az Apostol ebben a szakaszban. Ennek helyes, igaz megértésénél ügyelnünk kell arra, hogy a betű rabságába ne kerüljünk. Mert aki ennek az ígének az alapján kolostorba küldené a keresztyéneket, vagy nem venne tudomást a jelenvaló világról a annak nagyon is konkrét intézményeiről, az teljesen félreértene Pál apostol szavait. Az apostol által említett parancs lelke alkalmazható ránk. Mert a világ

inkább lelkiület, mint külső forma.

Mi Istené vagyunk, és ez azt jelenti, hogy a mi "megszenteltetésünk" véghez vívése az, hogy tisztaságban és szeretetben járjunk. Küzdünk minden tisztátalanság és minden szeretetlenség ellen. Első sorban idebent, a saját szívünkben megbúvó alattomos tisztátalanságok és szeretetlenségek ellen, hogy hitelesen küzdhessünk odakint a világban is. Úgy kell mindezt cselekednünk, ahogyan Kálvin János tanította: "Mivel a Szentlélek minket Isten templomaivá szentelt, arra kell törekednünk, hogy Isten dicsősége általunk megvilágíttassék és ne engedjük meg, hogy a bűn mocska megszentségtelenítsen bennünket; mivel lelkünkre is, testünkre is a mennyei romolhatatlanság és a hervadhatatlan koszorú várakozik, kitartóan kell törekednünk arra, hogy azokat tisztán és romlatlanul őrizzük meg az Úr napjáig."
/Inst. III.6,3/ Amen.

29. Pünkösd vasárnapja.AZ ELSŐ PÜNKÖSDI PRÉDIKÁCIÓ.

Acta 2,36

Acta 2,14-36

Istentiszteletünkön már elhangzott egy prédikáció, mégpedig az első pünkösd-i prédikáció, ahogyan tetszett a Szentlélek Istennek számunkra feljegyeztetni a "szeretett orvossal", Lukács evangélistával. Nem tudom, nem jobb lenne-e minden magyarázat helyett még egyszer, vagy akár kétszer-háromszor csendben végighallgatni ezt az első pünkösd-i prédikációt. Mert olyan egyszerű. Nem szorul magyarázatra. És olyan nagyszerű. Általa megszületik az Anyaszentegyház. Ahogyan az egykori hajduböszörményi lelkész írta 376. énekünkben:

"...az nap, melyen előálltak
és a népeknek prédikáltak:
Anyaszentegyházat fundáltak."

Mert el ne feledjük, hogy nem a szél és nem a tűz alapította a keresztyén Anyaszentegyházat, hanem az Íge. A hatalommal és barátsággal, a Szentlélekkel és emberséggel mondott prédikáció által alapította azt a Szentháromság egy örök igaz Isten. Mert ahol az Íge és a Szentlélek együtt munkálkodhat, ott gyülekezetet fundáló, gyülekezetet megtartó erővé lesz. Ott kősziklára épül Isten egyháza, és ömölhet az eőssé, jöhet az árvíz, fújhatnak a szelek, beleütöközhetnek abba a házba, de nem dől össze, mert kősziklára építettett. Ezért énekeljük mi oly gyakran istentiszteletünkön az ősi, szép pünkösd-i éneket prédikáció előtt: "Te szent-ségnek új világa, Igédnek vezérlj útjára!" Most is alig halkult még el ajkunkon az ének. De maradjon ott szívünkben és így figyel-

jünk az első pünkösd-i prédikáció néhány - mindig - időszerű üzenetére.

1. Nemet mondó bizonyágtétel.

Amikor Péter apostol előáll a tizeneggyel és Szent Lélekkel telve felemeli szavát, amikor megszólítja a hallgatóságát, első szava nem. "Nem részegek ezek, amint ti állítjátok..." Azaz, nem úgy van, ahogyan ti állítjátok. Nem jól magyarázzátok az eseményeket. Egyszerűen szólva: nincs igazatok.

Nemet mond itt is, mint nagycsütörtök éjszakáján. De ez mennyire más nem. Ez nem a tagadás, a gyávaság, az önmaga-féltés nemje, hanem ez a Szentlelket nyert ember, a Szentlelket nyert gyülekezet nemje. Ha nem értetek félre és ha nem táplálok vele felekezeti gögöt, akkor ezt mondom: az első pünkösd-i prédikáció "protestáns bizonyágtétel".

Mert jól jegyezzük meg, hogy az igehirdetésnek, mielőtt építene, mindig rombolnia kell. Gondoljunk csak a Jeremiásnak adott parancsra: "Lásd, én e mai napon népek fölé és országok fölé rendellek téged, hogy gyomlálj, írts, pusztíts, rombolj és plántálj!" /Jer 1,10/ Tehát először: gyomlálj, írts, pusztíts, rombolj, - és csak azután építs és plántálj. Ebben az értelemben tanít Pál apostol is: "Mert a mi vitézkedésünk fegyverei nem testiek, hanem erősek az Istennek, erősségek lerontására; lerontván okoskodásokat és minden magaslatot, amely Isten ismerete ellen emeltetett, és foglyul ejtvén minden gondolatot, hogy engedelmessédjék a Krisztusnak." /2 Kor 10,4-5/

Péter apostol is így mond nemet. Lerontja vele az okoskodásokat és minden magaslatot, amely Isten ismerete ellen emeltetett. Nyugodtan és tényszerűen mond nemet. Jól értsük meg, hogy ahol nem hangzik ez a pünkösd-i nem, ahol meghagyják az embereket

okoskodásokban; nem egyszer bibliátlan, a reformátori hitnek és tanításnak ellenszegülő okoskodásokban, vélekedésükben, ott fővényre építenek. Édes atyámfiai, amelyik igehírdető - kenyérféltésből, vagy népszerűség-féltésből - nem mer nemet mondani a gyülekezetben elbűrjázó sokféle emberi vélekedésre, annak az igenje sem sokat ér.

Vizsgálj meg azért szívednek, elmédnek gondolatát pl. a feltámadás és a Szentlélek kérdésében. Vajjon megegyezik-e az a Biblia tanításával? Ha nem, halljad az Igét: nem úgy van, ahogyan te állítod, vagy ahogyanati állítjátok!

2. Igent mondó bizonyoságtétel.

Nem marad meg az ellenkező gondolkodás lerontásánál, hanem az újat, az Istentől kijelentett és megpecsételt evangéliumot hirdeti: épít és plántál. Igent mond mindarra, ami történt. /"Hannem ez az..."

a/ Írásra alapozott bizonyoságtétel. Nemcsak, hogy három ószövetségi idézet van benne, mintegy betét, hanem írásmagyarázó beszéd, amely eschatologiai textusról szól és annak beteljesedését hirdeti. Ismét, (ha nem értetek félre és nem táplálok vele felekezeti gögöt), azt mondom: "reformátori bizonyoságtétel." Benne együtt munkálkodik az Ige és a Szentlélek. Mert ahol Szentlélek van Ige nélkül, ott rajongás jár a nyomában. Ahol pedig Ige van Szentlélek nélkül, ott ortodoxia, dogmatizmus, megmerevedés jár a nyomában. Ahol azonban az Ige és a Szentlélek együtt munkálkodik, ott élő gyülekezet támad. Ott a kövekből fiak, a Saulokból Pálok lesznek.

b/ A Szentháromság Istenre mutató bizonyoságtétel. Az Atyáról úgy szól, mint Aki elrejtve, de mindvégig mögötte van az üdvtörténeti eseményeknek. /22,23,24,30,32,33,36. versek/ A Fiúnak cselekedeteiről, csodatételeiről, haláláról, feltámadásáról,

mennybemeneteléről, Ur voltáról, a Kyrios Krisztusról szól. A Szentlélekről szólva elég a 33. versre utalni: Az Atyától megnyerte a Fiu és kitöltötte...

c/ Emberközelben hangzó bizonyágtétel. A Jézus Krisztus szenvedése mögött ott van Isten elvégezett tanácsa, de ezzel együtt hangzik az emberi oldal is: "megragadván, gonosz kezeitekkel keresztre feszítve megölétek." Tehát itt a hallgatók nem ülnek páholyban, ahonnan nyugodtan megbírálnak, hogy jól beszél, vagy nem jól beszél. Itt nem is érdektelen nézők, vagy statiszták, hanem főszereplőkké lesznek azáltal, hogy megszólítottakká lesznek, felelőssé tétetnek.

Hiszem, hogy új reformáció akkor kezdődik közöttünk, ha a ma emberének így tudjuk hirdetni az evangéliumot. Ha istentiszteleteinken nem páholyban ülnek a hallgatók, hanem megszólítottak, felelősségre vonatnak.

Úgy hangzik a pünkösdi prédikáció, amint Nátán hirdette az élő Isten szavát Dávidnak. Az egész Szentírás egyik legmegkapóbb lelkigondozó beszélgetése ez. /2 Sámuel 12,1-14 verseit elmondom./ "Te vagy az az ember!" Az újszövetségi gyülekezetben a Szentlélek által mindig úgy szól Isten Ígéje, hogy személyünkben megszólít, felelősségre von: "Te vagy az az ember!"

Befejezem.

Ennek az első pünkösdi prédikációnak a nyomában megjelenik a keresztyén gyülekezet, a kikívottak közössége, a Krisztus teste. Mégpedig azokból, "akik szívükben megkeseredtek", akikben bűnbánat támadt. Tehát az nem egy lelkesítő beszéd volt, hanem szíveket megkeserítő. Az Anyaszentegyház nem lelkesedésre épült. Isten legyen irgalmas nékem, és minden szolgájának, ha bármikor is "szép, lelkesítő beszédeket" mondottunk! Adja nekünk Szentlelkét, hogy szívünkben megkeseredjünk! Ámen.

30. Szentháromság vasárnapja.A KERESZTYÉN GYÜLEKEZET ELSŐ IMÁDSÁGA.

Ap. Csel. 4,23-31

Ap. Csel. 4,23-37

Akik az elmúlt héten együtt olvastuk tovább az Apostolok Cselekedeteiről szóló könyvet, meggyőződhattünk, hogy az első pünkösdek maradandó következménye lett. Ami akkor, ott történt, nem múló hangulat, nem egy-két napi lelkesedés volt. A Szentlélek tüze nem szalmalángot lobbant a szívekben. A szalmaláng az ember szívének, jóindulatának, vagy ellágyulásának, felbuzdulásának a következménye. A Szentlélek mindig maradandó, olthatatlan tüzet támaszt.

Mai alapigénk megkülönböztetett figyelmünkre méltó, mert benne Jézus Krisztus gyülekezetének első imádságát ismerjük meg. Ha elég alázatosak tudunk lenni, sokféle üdvös eligazítást nyerünk belőle gyülekezeti imádságainkra nézve. Valljuk meg, hogy nagy szükségünk is van reá.

Felemelték szavukat.

Az apostolok a főpapok, a saduceusok és az írástudók barátságtalan gyülekezetéből az "övéikhez" mentek. Elbeszölték nekik a történeteket. Tehát megosztották gondjukat, bajukat a gyülekezettel. Az igehírdetők ügye, sorsa nem magánügy!

Az első gyülekezeti imádság mögött szenvedés és üldöztetés van. Az egyház nyomorúsága mindig az imádság ideje volt. Isten népe a szorongásban az Urat kereste és halk imádságot mán-dott. /És 26,16/ Amikor a földi utak bezárultak, megkeresték a felfelé vezető utat: Felemelték szavukat.

Három szempontból vesszük vizsgálat alá ezt az első keresztyén gyülekezeti imádságot: hogyan, miért és milyen eredménnyel imádkoztak?

HOGYAN?

1. Egy szívvel-lélekkel. Semmi sem tud olyan erősen összekapcsolni, mint az imádság. Mégpedig az olyan imádság, amit a Szentlélek fegyelme alatt, és Isten Ígéje igazságának a fényében mondanak el. Az ilyen imádság eggyé forraszt Istennel és egymással. Ennek az egységnek a következménye a nagy nyugalom. Ez az imádság nem ideges emberek imádsága. Nem hisztériában, vagy ~~körök~~ tömegőrületben egyek, hanem a nyugalomban. Itt szó sincs nyugtalanságról, pánikról. De nem is járnak a fellegekben. A valóság talaján maradnak, amikor felemelik szavukat Istenhez. Nem győzelmi dalt énekelnek, mert tudják, hogy a dráma még tart, csak két felvonás közötti szünetben vannak most.

2. Az Írásra emlékezve. Ennek az imádságnak a nyomait három helyen is megtaláljuk az Ószövetségben. Így imádkoztak a Léviták, Jésua és társai Jeruzsálem újjáépítése idején /Neh 9,6/, így imádkozott Jeremiás, amikor mezőt vásárolt Anatótban, a jobb jövőt jelképezve vele /Jer 32,17/, és így imádkozott Ezékiás király AsszírIA fenyegetése árnyékában /És 37,15/.

Ebben az imádságban döntő szerepe van a 2. zsoltárnak. Általa az Írás közvetlen közelségébe kerülnek, mert ennek a messiási zsoltárnak a kijelentését "merészen" - de tegyük csak hozzá nyugodtan azt is -, hogy gyermeki hittel a saját helyzetükre alkalmazzák. Az Ige és az imádság egységét szemlélhetjük itt. S el ne feledjük: Ige - imádság nélkül - száraz keresztyén élet; imádság - Ige nélkül - rajongó keresztyén élet; Ige és imádság együtt - egészséges keresztyén élet.

3. Az események mögött Istent látva. Imádságként hang-

zik a már kétszer hirdetett meggyőződés: Act 2,23; 3,18 és most 4,28. Ez a Biblia nagy alapgondolata: Minden Isten akaratából történik. Az Ő keze és engedelme nélkül semmi sem történik. Pilátus és Heródes végülis Isten eszközei, akik Isten tervét hajtják végre. Ez volt az első keresztyének nagy bizonyossága. Ebben a hitben szóltak, ebben a hitben imádkoztak, és ebben a hitben szenvedtek.

MIÉRT?

1. Isten tekintszen rájuk. Nem kérik ellenségeik lelkét. Nem folytatják tovább a 2. zsoltárt. /Lásd a 8-9. verseket./ Bár bizonyosak, hogy további szenvedés következik, azt sem kérik, hogy Isten kímélje meg őket a szenvedéstől. Csak azt kérik, hogy tekintszen "az ő fenyegetéseikre", azaz legyen tekintete, szeme előtt mindaz, ami velük történik. Akkor nem lehet semmi baj. Nagy nyugalom van abban, ha így tudok élni: "Tudja az Úr."

2. Adjon nekik nyíltságot, parréziát. A parrésia gazdag jelentésű szó. Jelenti mindennek kimondását, de jelent nyíltságot, tartózkodás nélküliséget, merészséget a beszédben, bátorságot, félelem nélküliséget, bizalmat. Új fordításunk "hitvalló bátorsággal" fordítja a 4,13-ban s nem is rosszul. A Jézus Krisztus evangéliumának hirdetésénél mit sem ér az emberi erő. Azzal előbb-utóbb úgy jár mindenki, mint Péter: megszólal a kakas. De a Jézus Krisztus evangéliuma nem is zugolyában lett dolog. Nem titkos összejövetelek témája. Azt alkalmas és alkalmatlan időben parrésiával kell hirdetni.

Magyar református egyházunk történelmében bőségesen találunk példát erre a hitvalló bátorságra. Ezzel a parrésiával tudták áldott emlékü gályarab prédikátor eleink a kapuvári börtönben oly gyakran énekelni 262. énekünk 6. versét:

„Szenvedek békével,

Magamat is ezzel
 Biztatom mindenekben:
 Szenvedett Megváltóm
 Többet én jól tudom,
 Üdvösségemért testben.
 Nem egyedül vagyok
 Földön kinyomorgók:
 Szenvedik ezt is többen."

3. Isten erősítse meg a hirdetett Igét. Azt kérik, hogy Isten nyújtsa ki a kezét. Mert hitték, hogy nem oly rövid az Úr keze, hogy meg ne szabadíthatna /És 59,1/. Isten kezének kinyújtása Jézus nevében működésbe hozza azokat az erőket, amelyek által gyógyulások, jelek és csodák történnek. Nem új dolgot kérnek, hanem csak azt, hogy úgy történjék ezután is, ahogyan eddig történtek. /Mk 16,20/

MILYEN EREDMÉNNYEL?

Az igazi imádságra nemcsak az ember mond áment. Áment mond rá a Szentháromság Isten is. Erre az első gyülekezeti imádságra Isten áment mondott. Ez megtanít minket arra is, hogy ha igen hasznos az igaznak buzgóságos könyörgése /Jak 5,16/, akkor sok igaznak együttes buzgóságos könyörgése még hasznosabb.

Annak jeleként, hogy Isten rájuk tekint, hogy kinyújtsa a kezét, megmozdul a hely. Aki itt "véletlen" földrengésre gondol, az mit sem ért Isten dolgaiból. Bengel a hely megmozdulását szimbolumnak tekinti, mely jelképezi azt a mozgást, amelyet az evangélium szerte a világon létrehoz majd. Gondoljunk itt az Acta 16,25-26-ra is.

De megmozdul a gyülekezet is. Megnyerik a parrésit, amit kértek: 31. vers. A hitközösséget követi életükben a szeretetközösség. A 32-37. verseket az általam használt exegézisek mind így magyarázzák. De így értelmezte azt Kálvin is, aki hozzáfűzi magyarázatához mély meggyőződéssel: "Nem is lehetséges

hogy az emberek, ha igazán meg vannak győződve arról, miszerint Isten nekik mindannyiuknak közös atyjuk és Krisztus a közös fejük, testvéri szeretettel ne egyesüljenek s javaikat egymással kölcsönösen meg ne oaszák." /Inst.IV.1,3/

Az egyház a maga körén belül megoldotta a társadalmi különbségek problémáját, felszámolta a nyomort. Testvérül születtek egymás számára a nyomorúság idején. /Péld 17,17/

Mindenhez talán csak egyetlen mondatot kell befejezőként hozzátennünk Szentháromság vasárnapján. Egyetlen rövid fohászt: Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy örök Isten: Taníts minket így imádkozni! Amen.